یادداشت

ئەنوەر سوڵتانی

هەینی، ٢٠١٧/٢/٣

هەموومان ئەم دوو فەردە شیعرەی نالیمان بیستووە کە حەسەن زیرەکیش بە ئاواز گوتوویەتی و کردوویەتە ناوپڕی چەند گۆرانی:

"مانگی یەکشەو بۆیە دایم زیاد ئەکا و ئەشنێتەوە

تا جوانیی خۆی وەکوو ڕووی تۆ بڕازێنێتەوە

تا دەگاتە چواردەمین شەو، تێدەگا ناگا بە تۆ

جا لەپاشا وردە وردە کەم ئەکا و ئەشکێتەوە"

بەڵام واهەیە کەمتر کەسێکمان بزانێت شیعرەکەی نالی وەرگێڕاوی دەقاودەقی شیعرێکی فارسیی شاعیرێکی کوردە. فەرموون ئەوە شیعرە فارسییەکە:

"هرشب مه نو سوی فزونی تازد

تا همچو جمال تۆ، جمالی سازد

در چاردهم شب چو به خود پردازد،

چون نیست چو روی تو، ز خود بگدازد"

شاعیری شیعرەکە، 'عەللامە مەلا عەبدوڵڵا بەیتووشی' یە کە بە گوێرەی کتێبی 'مشاهیر کرد' ی بابا مەردۆخ ڕۆحانی (بەرگی ١، لل ٢٧٦ تا ٢٨٤)، لە نێوان ساڵانی ١١٤٠ تا ١٢٢١ ی کۆچیی مانگی [بەرانبەر بە

١٧٢٧ تا ١٨٠٦ی زایینی] دا ژیاوە. ئەگەر قەبووڵمان بێت کە مەلا خدری نالیش لە نێوان ساڵانی ١٢١٠ (یان ١٢) و ١٢٦٦ی کۆچی بەرانبەر بە ١٧٩٥ تا ١٨٥٠ ی زایێنیدا ژیابێت، دەبێ نالی لە ساڵی مردنی بەیتووشیدا ٤ یا ٦ ساڵان بووبێت. بەم پێیە، ئەگەر "توارد"ی ئەدەبی نەبێت، نالی ناوەرۆکی شیعرەکەی خۆی لە بەیتووشی وەرگرتووە.

من شیعرەکەی بەیتووشیم لە هەمان کتێبی مشاهیر کرد دا بەرچاو کەوت.

هەر لەو شوێنەشدا، بابا مەردۆخ ڕۆحانی فەردێک شیعری کوردیی "بەیتووشی" بۆ تۆمار کردووین:

"لە دیباچە کیتابی حوسنی عالەم، هەر وەرەق لادەم،

دەبینم مەبحەسی وەسفت لە هەر فەسڵ و لە هەر بابێ"

نازانم ناوی بەیتووشی لە مێژووی شیعری کوردیدا هاتووە یان کەسێکی وەک مامۆستا محەممەد عەلی قەرەداغی لە پشکنینی کەشکۆڵ و بەیازەکاندا ڕووبەڕووی کارەکانی دیکەی ئەو زاتە بۆتەوە یان نا، بەڵام هەر ئەو دوو نموونەیەی سەرەوە بەسن بۆ ئەوەی بەیتووشی بە شاعیر بناسین و هەوڵی دۆزینەوەی شوێنەوارەکانی دیکەیی بدەین.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٢/٩

بەپێی دوو سەرچاوە، هونەرمەندی کورد سەید عەلی ئەسغەر کوردستانی (سەی ئەسکەر) لە ساڵی ١٢٦٠ ی هەتاوی (بۆچوونی نەمر عەبباس کەمەندی)، یان ١٢٦١ (بۆچوونی کاک محەمەد حەمە باقی) لە سەڵەوات ئاوای ڕۆژهەڵاتی شاری سنە لەدایک بووە و بە تەرتیبی هەمان ئەو دوو سەرچاوەیە، لە ساڵی ١٣١١ یان ١٣١٥ی هەتاویدا دا کۆچی دوایی کردووە، کە دەکەنە ساڵانی ١٨٨١تا ١٩٣٧ یان ١٨٨٢ تا ١٩٣٧ ی زایێنی.

قمرالملوک وەزیری مەقام بێژی ناسراوی ئێرانی و هاوچەرخی سەید عەلی ئەسغەریش دەگوترێ لە ساڵی ١٢٨٤ ی هەتاوی لە تاکستانی قەزوێن هاتبێتە جیهان و لە ١٣٣٨ دا کۆچی دوایی کردبێت کە دەکەنە ساڵانی نێوان ١٩٠٥ تا ١٩٥٩ ی زایێنی.

ئەگەر ئەو زانیارییانەی سەرەوە ڕاست بن، مەقام بێژەکەی ئێمە ٢٥ ساڵێک پێش قەمەر خانم لەدایک بووە و نزیکەی ٢٠ ساڵ پێش ئەویش کۆچی دوایی کردووە. واتە ئەگەری کارتێکەریی قەمەر لەسەر سەید عەلی ئەسغەر گەلێک لاواز و لە سیفر نزیکە؛ خۆ ئەگەر کەسێکیش ئەو ئیدیعایەی کردبێت، دەبێ بەهۆی ناوبەدەرەوەیی قەمەر و کەم بەختیی سەید عەلی ئەسغەری کوردەوە بووبێت، دەنا کوجا مەرحەبا!

چوار شەممە، ٢٠١٧/٢/٨

بی بی سی فارسی وتارێکی لە زمانی ئینگلیزییەوە وەرگێڕابووە سەر فارسی و تێیدا باسی چەند کتێبی کردبوو کە دوای سەرهەڵدانی دیاردەی "ترامپ" لە ئەمریکا، ژمارەیەکی زۆریان لێ فرۆشراوە و لەوانە کتێبی "هونەری سات و سەودا" بوو کە ترامپ خۆی بە یارمەتی 'تونی شوارتز' ناوێک نووسیویەتی. لەوێدا ئەم دوو سێ ڕستەیە لە کتێبەکە ڕاگوێزرابوو کە واهەیە بۆ ناسینی ترامپ یارمەتیمان بدات:

"عامل اصلی در پیشرفت من لاف زدن است. من فانتزی مردم را ارضا می‌کنم. همه مردم افکار و ایده های بزرگی ندارند ولی به سمت کسانی که بزرگ فکر می‌کنند جذب می‌شوند. به همین خاطر حدی از گزاف گویی و ارضای اشتیاق مردم ایرادی ندارد. مردم دوست دارند باور کنند که یک چیزی واقعا بزرگترین، مهمترین و خارق العاده ترین چیز هاست. من به این می گویم گزاف گویی حقیقی، که نوعی اغراق معصومانه و روش بسیار موثری برای پیشرفت است".

سێ شەممە، ٢٠١٧/٢/٧

سەبارەت بە مێژووی 'حزبی دیموکرات' لە ئێران، ئازەربایجان و کوردستان:

بە گوێرەی بیرەوەرییەکانی سپەهبود ئەحمەد ئەمیر ئەحمەدی (ناسراو بە قەسسابی لوڕستان)، لە ماوەی نێوان شەهریوەر و ئابانی ساڵی ١٣٢٠ ی هەتاوی - ١٩٤١ ی زایینی (کە سەرجەم دەکاتە ٣ مانگ دوای هاتنی هێزی هاوپەیمانان بۆ ناو ئێران)، زیاد لە ١٥٠ حزب لە ئێراندا سەریان هەڵدا! *(بڕوانە خاطرات نخستین سپهبد ایران- احمد امیراحمدی، به کوشش غلامحسین زرگری نژاد، موءسسه پژوهش و مطالعات بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، تهران ١٣٧٣ [١٩٩٤]، ص. ٤٧٨)*

ماوەیەک درەنگتر، لە ساڵی ١٣٢٤ (١٩٤٥-٤٦) واتە چوار ساڵێک دوای شاربەدەرکرانی ڕەزاشا لە ئێران و هاتنە سەرکاری محەممەد ڕەزاشای کوڕی، سێ حزب لەئێران دامەزران کە ناوی دیموکراتیان لەسەر بوو:

یەکەمیان "حزب دمکرات ایران" بوو کە ئەحمەد قوام السلطنه بە هاوکاریی 'مظفر فیروز'ی توودەیی و 'عباس شاهندە'ی کورد و ئەحمەد ئارامش لە ١٣٢٤/٤/٩ دا دایمەزراند و لقەکانی لە هەموو شارەکانی ئێران جگە لە ئازەربایجان و کوردستان کرانەوە. دوای ئەوەش کە قەوام لە سەرەک وەزیری وەلا نرا، حزبەکەی هەڵوەشایەوە.

دووهەم، "فرقه دموکرات آذربایجان" بوو کە لە ١٣٢٤/٦/١٢ واتە ٢ مانگ و ٣ ڕۆژ دوای حزبەکەی قەوام، لە تەورێز دامەزرا و نەمر 'میرجەعفەر پیشەوەری' دامەزرێنەری بوو. حزبەکە دوای هێرشی ٢١

ی ئازەری ١٣٢٥ ی سوپای ئێران بۆ سەر ئازەربایجان و هەڵاتنی بەشێک لە ڕێبەرانی بۆ خاکی سۆڤیەتی، بە کردەوە هەموو کار و کردەوەی وەستان و لە ناوخۆی ئێراندا هەڵسووڕاو نەما، بەڵام دوای ڕاپەڕینی ١٣٥٧ سەرلەنوێ سەری هەڵدایەوە و ئێستا بڵاوە و ماڵپەڕی تایبەت بە خۆی هەیە. دیارە فیرقە لەو ساڵانەی بێدەنگیدا ناوی لە باکۆ و ئازەربایجانی باکووری زیندوو ڕاگیرا و ڕۆژنامەیەکی تورکی بە ناوی ئازەربایجان دەردەکرد کە دوو لاپەڕەی کۆتایی بە کوردی بوو.

سێهەم، "حزب دمکرات کردستان" بوو کە وەک میراتگری کۆمەڵەی ژێکاف، لە ١٣٢٤/٨/١ لە مەهاباد دامەزرا و ڕۆژێک دواتر یەکەم کۆنگرەی خۆی بەست. ئەو ڕێکەوتە دەکاتە ١ مانگ و ١٨ ڕۆژ دوای حزبەکەی ئازەربایجان و ٣ مانگ و ٢١ ڕۆژ دوای حزبەکەی تاران. ژمارەی ١ ی گۆڤاری کوردستان (بڵاوکەرەوەی بیری حزبی دیموکراتی کوردستان) لە ١٣٢٤/١٠/١٥ دا بڵاو کرایەوە و یەکەم ژمارەی ڕۆژنامەی کوردستان کە ئەویش خۆی وەک 'بڵاوکەرەوەی بیری حزبی دیموکراتی کوردستان' دەناساند، ١٥ ڕۆژ دواتر لە ١٣٢٤/١٠/٣٠ دا دەرچوو. حزبی دیموکراتی کوەردستان لەو دەمەوە تا ئێستا بە ڕێگایەکی بەرز ونەویدا تێپەڕ بووە و دوای کۆنگرەی سێهەمی حزب بە ناوی "حزب دمکرات کردستان ایران"ەوە هەڵسووڕاوی نواندووە؛ ئێستاش چەند ساڵێکە بۆتە دوو لق، کە ناوی یەکیان "حزبی دیموکراتی کوردستان" و ئەویتر "حزبی دیمەکراتی کوردستانی ئێران"ە.

"پارتی دیموکراتی کوردستان – عیراق" لە ساڵی ١٩٤٦ واتە ساڵێک دوای حزبەکەی ڕۆژهەڵاتی کوردستان دامەزرا و دواتر، سێ حزبی دیکەش بە هەمان ناو لە باکوور و ڕۆژئاوای کوردستان و تەنانەت لوبنان هاتنە دامەزران.

دووشەممە، ٢٠١٧/٢/٦

ئەم فەردە شیعرە هی "ناصر خسرو قوبادیانی" شاعیر و فەیلەسوف و زانای ئێرانیی پەیڕەوی فیرقەی ئیسماعیلییە بووە کە لە سەدەی پێنجەمی کۆچی (یازدەهەمی زایینی)دا لە شاری بەڵخ و یەمکان ژیاوە. ئەو دوو شارە ئێستا کەوتوونەتە خاکی ئەفغانستانەوە. ناوبراو لە لای پەیڕەوانی ئایینی ئیسماعیلییەی سەردەمی خۆی، وەک "حوججەت" و "پیری کامیل" ناسرابوو. بێزاریی ناصر خسرەو لە فەقیهـان (مەلایانی موجتەهید و پسپۆڕی فیقهی ئیسلامی) لەم شیعرەدا بە باشی دەردەکەوێت؛ شاعیر شای بە مار شوبهاندووە و فەقیهـ بە ئەژدیها!

"از شاه زی فقیه چنان بود رفتنم،
کز بیم مار، در دهن اژدها شدم!"

واتە، ڕۆیشتنم لە لای شاوە بەرەو فەقیهـ وەک ئەوە وا بوو لە ترسی مار چوومە ناودەمی ئەژدیهاوە!

تۆ بڵێی هەڵەی کردبێت؟

هەروەها ناصر خسرو، کە بە گوێرەی باوەڕی ئیسماعیلیی خۆی، واتە شیعەی چوار ئیمامییەوە، لایەنگری "معاد روحانی" بووە، لە شێعرێکی دیکەدا گاڵتەی بەو کەسانە کردووە وا لایان وایە لە قیامەتدا مرۆڤ بە لەش زیندوو دەبێتەوە و حیسابی لێ وەردەگیرێت. ئەم شیعرە بە هی ئەو زانراوە کە تێیدا باس لەوە دەکات مرۆڤێک لە بیانبان گورگ خواردوویەتی و باڵندەش هەرکام بەشی خۆیان لێ بردووە و خواردوویانە، ئینجا هەرکام لە شوێنێک جیقنەیان کردووە. لە کۆتاییدا دەپرسێت، کەسێکی ئەوتۆ چۆن لە قیامەتدا [بە لەش] زیندوو دەکرێتەوە؟

و جنێوی توند ئاراستەی ڕیشی ئەو کەسە دەکات کە باوەڕی بەو بۆچوونە هەیە:

"مردکی را به دشت، گرگ درید
زو بخوردند کرکس و زاغان
این یکی ریست بر یکی بن چاه
وان دگر رید بر سر کوهان
اینچنین کس به حشر زنده شود؟
تیز بر ریش مردک نادان!"

یەکشەممە، ٢٠١٧/٢/٥

ئەو فەردەی خوارەوە شیعری سید اشرف الدین حسینی (نسیم شمال)(١٨٧٠ تا ١٩٣٤ ز)، شاعیری سەردەم و دوای مەشرووتییەتی ئێرانە:

"خاک ایران شده ویران ز سه فیل   ڕوسوفیل انگلوفیل، آلمان فیل"
(بە واتای لایەنگرانی ڕووس و ئینگلیز و ئاڵمانیا)

دۆزینەوەی ئەنگلۆفیلەکان لە دەسەڵاتداریەتی ئێراندا ئەستەم نییە و کەم و زۆر ٨ لە دەی سەرەک وەزیرانی سەردەمی پەهلەوییەکان لایەنگری حکوومەتی ئینگلیز بوون: سەید ضیاءالدین طباطبائی، وثوق الدولە، ساعید مەراغەیی، دوکتۆر ئیقباڵ، عەلەم، شەریف ئیمامی و....

بەڵام بابزانین ئەوانی دی کێ بوون:

ڕووسوفیڵ واتە لایەنگرانی یەکیەتی سۆڤیەتی لە دەسەڵاتداریەتی ئەودەمی ئێراندا. دەگوترێت سەرلەشکر ڕەزم ئارا سەرەک وەزیران، تەیمورتاش وەزیری دەرباری ڕەزاشا و سەرلەشکر دورەخشانی فەرماندەی هێزی ژاندارمری ئێران لایەنگری سۆڤیەت بووبێتن.

ئاڵمان فیل، واتە لایەنگرانی سیاسەتی ئاڵمان لە ناو دەسەڵاتداریەتی ئێراندا: ڕەزاشا بە دەست ئینگلیزەکان هاتە سەرکار بەڵام لە درێژەی حکوومەتدا تا ڕادەیەک بە لای ئاڵمانەکانیدا شکاندەوە و هەر بەو بۆنەیەشەوە لە یەکەم ڕۆژی هاتنی سوپای هاوپەیمانان بۆ ئێراندا (٣ ی شەهریوەری ١٣٢٠) لە سەر کار لابرا. جگە لەو، دەگوترێت ئەحمەد مەتین دەفتەری سەرەک وەزیرانی سەردەمی ڕەزاشا لایەنگری ئاڵمانیا بووبێت.

دیارە ئەو سێ فیلە! هی سەدەمی ژیانی نەسیم شمال بوون، دواتر فیلێکی گەورەتر هاتە گۆڕەپانی سیاسەتی ئێرانەوە و ئێمە 'ئەمریک فیل'یشمان لێ زیاد بوو. دوکتۆر عەلی ئەمینی ناسراوترین ڕوخساری ئەو سیاسەتەیە کە چەند جار گەیشتە پلەی سەرەک وەزیریی ئێران و سپەهبود فضل اللە زاهیدی کە یەک لە بەڕێوەبەرانی کۆدیتای دژ بە موسەددیق لە ٢٨ ی گەلاوێژی ١٣٣٢ بوو، هەروەها ئەردەشیری زاهیدی کوڕی، بەو ناوەوە ناسراون.

جا، ئەوانە باشن، پەنا بە خوا لەدەست 'نەجەف فیل' و 'کەربەلافیل'ەکانی ئێستای ئێران هەر لە خومەینییەوە بیگرە تا وردە جانەوەرەکانی تر لە قوم و مەشهەد و تاران و تەورێز. ئەوان ئەگەر سەر بە سیاسەتێکی ڕۆژئاوایی نەبن، سەریان لە ئاخوڕێکی قووڵتردایە کە ئاخوڕی "هیلالی شیعی"یە و گێرەیان لە کازمەینی بەغدا و زەینەبیەی شام و جبل عاملی لوبنان دەگەڕێتەوە. ئێران بە دەست ئەو "نەجەف فیل"انەوە بمێنێت، الفاتحە مع الصلواة!

شەممە، ٢٠١٧/٢/٤

نەمر عمادالدین دولتشاهی لە کتێبی "جغرافیای غرب ایران یا کوههای ناشناخته اوستا"دا هەوڵیداوە دوو شت بسەلمێنێت:

یەکەم، تەرجەمەی ئیبراهیم پوورداود لە ئاوێستا هەڵەی زۆری تێدایە؛ و

دووهەم، ناوی ئەو شوێنانەی وا لە ئاوێستادا هاتوون و ئاوێستاناسان بە نەزانی یان بە غەرەز و دەستەقەسد گوتوویانە گوایە لە ڕۆژهەڵاتی ئێران بن و زەردەشت لە گۆلی ورمێ (چیچەست)ەوە بەرەو ئەفغانستان و ئەو لایانە ڕۆیشتبێت، سەرتاپا هەڵەیە و لە ڕاستیدا هەر هەمووی ئەو شوێنانە کەوتوونەتە کوردستانەوە لە موکریانەوە تا سنە و کرماشان و ئیلام و لوڕستان.

من لێرەدا بۆچوونی نەمر عمادالدین دەوڵەتشاهی سەبارەت بە ناوی چەند شوێن دێنمەوە کە لە ئاوێستادا هەن و ئەو شوێنانەی کوردستانی ئێستاش کە دەقاودەق لەگەڵیاندا یەک دەگرنەوە. بۆ زانیاری زیاتری خوێنەر دەبێ بڵێم کاک عمادالدین بەشێک لە یەشتەکانی ئاوێستا (زامیاد یەشت)ی تەرجەمەی فارسی کردۆتەوە و ئەم بۆچوونانەی تەنیا سەبارەت بەو بەشە دەربڕیوە، جا ئەگەر تەمەنی درێژ بوایە و بمایە، چی دیکەی لەباردا دەبوو و چی بە کەسانی وەک پووداود دەکرد کە ئاوا خەڵکیان چەواشە کردووە، نازانم.

ئاوێستا	**شوێنی ئێستای لە کوردستان**
ئەڤشی ئەدرنی	ئاویدەر [لە شاری سنە]
چیای گەرەواو	چیای گەراو [لە نێوان کرند و سەرپێڵ]

گەوەرە ناوچەی گۆرابن، سەر بە کرماشان]	گەوارە/ گەهوارە [لە
پائیری سائینە	سەحنە
پائیری وین	بەیرەموەند [کرماشان]
کرەنێتە	شاری کرند
'سوغد' و سەگزی سەگزی ناو براوە]	شاری سەقز [ڕۆستەم بە
'زابان' ی ئاویستا کە بە 'زابول' دانراوە 'زاب' (زێی گەورە و بچووک)	دەوروبەری ڕووباری
زااو	زەهاو
زەرەزااو[لای گۆلی ورمێ]	هۆزی زەرزا

بە هەمان شێوە، ئەیوان، جەیحوون، ڕووباری ئەڵوەن، گاوەرۆ، پەراو، پاوە و .... زۆر شتی تر.

ئەم کتێبە لە لایەکەوە خوێندنەوەی پێویستە، لە لایەکی دیکەشەوە، ڕێبازی کاری نووسەرە لەدەستچووەکەی دەبێ درێژەی هەبێت. بەو هیوایەی کەسانێکی دیکەی کورد لە دواڕۆژدا زمانی ئاوێستایی فێر بن و هەڵەی دیکەی ئاوێستاناسان سەبارەت بە شوێنایەتی چیا و ڕووبار و شار و گوندەکانی ناو ئەو کتێبە ئایینییە ساغ بکەنەوە.

هەینی، ٢٠١٧/٢/٣

هەموومان ئەم دوو فەردە شیعرەی نالیمان بیستووە کە حەسەن زیرەکیش بە ئاواز گوتوویەتی و کردوویەتە ناوپڕی چەند گۆرانی:

"مانگی یەکشەو بۆیە دایم زیاد ئەکا و ئەشنێتەوە

تا جوانیی خۆی وەکوو ڕووی تۆ بڕازێنێتەوە

تا دەگاتە چواردەمین شەو، تێدەگا ناگا بە تۆ

جا لەپاشا وردە وردە کەم ئەکا و ئەشکێتەوە"

بەڵام واهەیە کەمتر کەسێکمان بزانێت شیعرەکەی نالی وەرگێڕاوی دەقاودەقی شیعرێکی فارسیی شاعیرێکی کوردە. فەرموون ئەوە شیعرە فارسییەکە:

"هرشب مه نو سوی فزونی تازد

تا همچو جمال تو، جمالی سازد

در چاردهم شب چو به خود پردازد،

چون نیست چو روی تو، ز خود بگدازد"

شاعیری شیعرەکە، 'عەللامە مەلا عەبدوڵڵا بەیتووشی' یە کە بە گوێرەی کتێبی 'مشاهیر کرد' ی بابا مەردۆخ ڕۆحانی (بەرگی ١، لل ٢٧٦ تا ٢٨٤)، لە نێوان ساڵانی ١١٤٠ تا ١٢٢١ ی کۆچیی مانگی [بەرانبەر بە ١٧٢٧ تا ١٨٠٦ی زایینی] دا ژیاوە. ئەگەر قەبووڵمان بێت کە مەلا خدری نالیش لە نێوان ساڵانی ١٢١٠ (یان ١٢) و ١٢٦٦ی کۆچی بەرانبەر بە ١٧٩٥ تا ١٨٥٠ ی زایینیدا ژیابێت، دەبێ نالی لە ساڵی مردنی بەیتووشیدا ٤ یا ٦ ساڵان بووبێت. بەم پێیە، ئەگەر "توارد"ی

ئەدەبی نەبێت، نالی ناوەرۆکی شیعرەکەی خۆی لە بەیتووشی وەرگرتووە.

من شیعرەکەی بەیتووشیم لە هەمان کتێبی مشاهیر کرد دا بەرچاو کەوت.

هەر لەو شوێنەشدا، بابا مەردۆخ ڕۆحانی فەردێک شیعری کوردیی "بەیتووشی" بۆ تۆمار کردووین:

"لە دیباچەی کیتابی حوسنی عالەم، هەر وەرەق لادەم،

دەبینم مەبحەسی وەسفت لە هەر فەسڵ و لە هەر بابێ"

نازانم ناوی بەیتووشی لە مێژووی شیعری کوردیدا هاتووە یان کەسێکی وەک مامۆستا محەممەد عەلی قەرەداغی لە پشکنینی کەشکۆڵ و بەیازەکاندا ڕووبەڕووی کارەکانی دیکەی ئەو زاتە بۆتەوە یان نا، بەڵام هەر ئەو دوو نموونەیەی سەرەوە بەسن بۆ ئەوەی بەیتووشی بە شاعیر بناسین و هەوڵی دۆزینەوەی شوێنەوارەکانی دیکەیی بدەین.

دوو شەممە، ٢٠١٧/٢/١٣

هەی بتخۆم!

مەلایەکی شارە شیرین و جوانەکەی قوم دەیگوت بەهەشت حەوت قاتی جیاجیای هەیە، دوای پێغەمبەر و ئیمامەکان کە لە باشترین و ڕاقی ترین قاتی بەهەشتدان، نۆرەی خەڵکانی شیعە دێت کە لە قاتی شەشەمدان، سوننی ئەگەریش بە زەحمەت ڕێگەی بەهەشتی بدەن، دەینێرنە قاتی یەکەم کە هەندێک لە جەهەننەم باشترە! بیرم لە خۆم دەکردەوە و دەمگوت خۆ من تەنانەت سوننیش نیم بچمە ئەو کەلاوە لاڕووخاوەی قاتی یەکەمی بەهەشت، خۆ ئەگەر بەو شێوەیەی ئاخوند دەیفەرموو، ڕێگەی ئەوێشم بدەن، کە نامدەن و حەفتا حۆریشم بدەنێ، کە نامدەنێ، هەر هەموویان پیر و لەکارکەوتووی قاتەکانی سەرەوە دەبن!

بەڵام خەم نییە لەبەر ئەوەی کاتێ دەگەمە ئەو لایە، شێخ ڕەزا گوتەنی، مالیکی دەرکەوانی جەهەننەم و ڕیزوانی دەرکەوانی بەهەشت لە سەر من لێیان دەبێتە شەڕ و هەرا و داخوا چ سەگ بەحەوشەیەکیشم پێ دەکەن، ئینجا لە کۆتاییدا دەمخەنە قووڵایی ئاگرەکەوە! بە حیسابی تەمەن زۆرم نەماوە بگەمە ئەو شوێنە خۆشە و دڵنیام کەسانێکیش کە ئەوەندە بێکارن دادەنیشن و ئەم دێڕانە دەخوێننەوە، لەوێ حاڵیان لە من باشتر نابێت، جا ئینگلیز گوتەنی، See you there!

سێ شەممە، ٢٠١٧/٢/١٤

پرسیاری زمانەوانی!

ئەمڕۆ چووم بۆ کتێبخانەی بریتانیا لە لەندەن. لە بەشی کتێب فرۆشتنی کتێبخانەکەدا، چاوم بە نەقشەیەکی پان و بەرینی کورەی مانگ کەوت کە وەک نەقشەی شار و وڵاتانی ڕووی زەوی ڕێکخرابوو و دەیانفرۆشت. سەرم سووڕما لە کار و زەحمەتی زانستیی ئەو خەڵکەی وا دەیان ساڵ هەوڵیان داوە هەموو بەرز ونزمییەکی سەر ڕووپەڕی مانگ بست بە بست بناسن و بیکەنە نەقشەیەکی ئەوتۆ کە لاپرەسەنێکی وەک منیش بۆ نموونە، بزانێ بەشی باکووری مانگ خۆشتر و ڕاقیترە لە باشوور! بەڵام جگە لەوە، دیاردەیەکی دیکەش سەرنجی ڕاکێشام: هەموو ناوچە و چیا و گرد و دەشت و بەرز ونزمییەکی ئەو کورەی مانگە، ناوی ئینگلیزی لەسەر دانراوە، ڕاست وەک ئەوەی شارێکی ئەمریکا یان بریتانیا بێت. واتە کابرای فەرەنسی یان چینی و تانزانیایی ئەگەر لە دواڕۆژیشدا لاقی بگاتە ئەوێ، غەریب دەبێت و وەک میوان سەیر دەکرێت؟ ئەی عارەبی موسوڵمان کە هەر هەموو عاسمان بە مڵکی خۆی دەزانێت، چی لێ بەسەر دێت؟

چەند ساڵ پێش ئێستاش لە بەرنامەیەکی تەلەفیزیۆنیدا دیتم خەریک بوون لە ئەمریکا زەوییەکانی کورەی مانگیان بە خەڵک دەفرۆشت و تەنانەت یەک لە سەرەک کۆمارەکانی پێشووی وڵاتەکەش سەد مەتر زەوی لێکڕیبوون! ئەودەم پرسیارم لەخۆم دەکرد و دەمگوت باشە لێرە لە سەر زەوی ئەگەر کەسێک چەند مەتر "زەوی" بکڕێت، دەڵێ "زەوی"م کڕیوە، ئەی ئەوەی دەچێ سەد مەتر لە مانگ دەکڕێت، هەر دەبێ بڵێ "زەوی"م لە مانگ کڕیوە، یان دەبێ بڵێ "مانگ" م لە کورەی مانگ کڕیوە!

چوارشەممە، ٢٠١٧/٢/١٥

چاوی خۆی و ڕووی باوکی سپی!

ئێمە هەموومان ناوی حاتەمی تاییمان بیستووە و ئاگاداری بەخشندەیی و دەهەندەییەکەی هەین. بەڵام ئایا هیچکام لە ئێمە پرسیارمان لە خۆمان کردووە ئەو وشتر و پووڵ و پارەیەی وا بەخشیویەتەوە لە کوێوە هاتووە و بەرهەمی ڕەنج و زەحمەتی چەندهەزار مرۆڤی هەژار بووە کە مام حاتەم و مەرحوومی باوکی وەک ئاغا و سەرەک هۆز ڕووتاندووتاننەتەوە؟ دەگوترێ یەک لە گەورەیی نواندن و خاوەن بەزەیی بوونی حاتەم ئەوە بوویێت کە لە مانگی ڕەجەبدا کەسی نەکوشتووە! ئافەرەم! چاوی خۆت و ڕووی باوکت سپی! ئەی یازدە مانگەکەی دیکە چی لێهات؟ کەس هەیە بڵێ حاتەم بە درێژایی دەسەڵاتداریەتی خۆی و باوکی لە یازدە مانگی هەموو ساڵێکدا چەند کەس لە ڕەعیەت و ژێردەستەکانی خۆیانیان کوشتووە؟ ئەی بۆچی باسی ئەوانە ناکرێت؟ مێژووووسان چ گەندەڵن!

تایبەتمەندییەکی قانوونمەندی کۆمەڵایەتی لە سیستەمی فیئوداڵیدا هەیە کە زۆر و کەم لە هەموو شوێنێکی جیهان دەبینرێت: فیئوداڵ لە ڕووتاندنەوە و بێرەحمی نواندن سەبارەت بە ڕەعیەتەکانیدا هیچ سنوورێک ناناسێت و ئەوەندەی بۆی بکرێت لە ژێر هەر ناوێک و بە هەر بیانوویەک بێت، دەیانچەوسێنێتەوە. بەڵام هەر ئەو فیئوداڵە بێ بەزەییە، هەمیشە دیوەخانێکی ئاوەدانی هەیە کە لە میوان دا جمەی دێت و باشترین خواردەمەنی و خزمەت ئاراستەیان دەکات. لە سەفەر و هاتوچۆی شارانیشدا لەگەڵ خەڵکانی "غەیرە ڕەعیەت"ی خۆی لەوپەڕی دڵئاوایی و بەخشندەییدایە، تەنانەت بۆ بەرژەوەندی خۆی، دەبێتە هاوڕێی خەباتکارانی سیاسی و شۆڕشگێڕانی چەکداریش!

دیوەخان نشینان، تەنیا ئەو ڕووی دەرەکیی فیئۆداڵەکان دەبینن و بە شان وباڵیاندا هەڵدەڵێن؛ ئەوە ڕوانینێکی ناتەواوە. مامۆستا هەژار لە باسی دیوەخانی نەمر شێخ لەتیفی حەفید دا ئەو ناتەباییە دەردەخات، بڵێی ئێمەش لە هەڵسەنگاندنی ئەو خاوەن مڵک و دەرەبەگانەدا، کە چەوسانەوە و زوڵم

وزۆر و کوشت وبڕی ڕەعیەتیان لە ژێر ئاڵای نیشتمانپەروەیدا شاردۆتەوە، بتوانین وا ورد ببینەوە؟

پێنجشەممە، ٢٠١٧/٢/١٦

دیدارە وئاخری

کاتێ باوکم لە ساڵی ١٣٤٧ دا کۆچی دوایی کرد، من شاربەدەری ئەراک و شەهر ڕەی بووم و لە گەڕانەوەی بۆکانمدا تەنیا کێلەکەیم توانی ماچ بکەم.

لەوەتی لە دەرەوەی وڵاتیشم، دایک و کاک و خوشکم، هەرسێ بەجێیان هێشتووم بێ ئەوەی تەنانەت بەختی ماچ کردنی کێلەکەیانم هەبێت. ئێستا تەنیا من ماوم و خوشکێکم و کۆڵێک بیرەوەریی ئەو ساڵانەی وا بنەماڵەیەک بووین، بە دەوری یەکەوە دەژیاین و هاوبەشی خۆشی و ناخۆشییەکانی ژیانی یەکتر بووین. ئەوان هەموو بە ئاگری خەیاڵ پەروەرییەکانی من سووتان، کە پێم وابوو لە گوندی باغلووجەی تورجانەوە دەتوانم ئەمپریالیزمی ڕۆژئاوا بڕووخێنم و دادپەروەریی سیاسی وئابووری و فەرهەنگی بۆ حەوت ملیارد خەڵکی جیهان دابین بکەم!

زۆر هەوڵ دەدەم نەهێڵم ئەو بیرکردنەوە نەرێ بییە لەسەر ژیان و فیکری ئێستام شوێن دانەر بێت، بەڵام لەگەڵ ڕاستەقینەیەکی وا زەق چیم بۆ دەکرێت؟ ئەوە ئێمە نەبووین دژ بە ئیسلاحاتی ئەرزی و سپای دانشی شا دەوەستاین؟ هەر ئێمەش نەبووین دواتر خومەینیمان لە مانگدا دەدیت؟ کێ لە ساڵی ١٣٥٧ دا سەیری مانگی نەکردووە و بۆ ڕیشی خومەینی نەگەڕاوە، با دەست بەرز بکاتەوە؛ ئەوە دەستی من هات، قووڵایی عەرز خۆت بگرە!

یەکشەممە، ۲۰۱۷/۲/۱۹

هەواڵم زانی کە 'دوکتۆر صادق جلال العظم' مامۆستای فەلسەفە لە زانکۆکانی دیمەشق و ئوردەن و ئەمریکا لە تەمەنی ۸۳ ساڵیدا کۆچی دوایی کردووە. صادق العظم ڕووناکبیرێکی چەپی هەڵکەوتووی کۆمەڵگای وڵاتە عەرەبییەکان بوو.

نزیکەی ۱۰ یان ۱۲ ساڵ پێش ئێستا وتارێکی ئەوم کردە کوردی و لە گۆڤارێکدا (وابزانم "مەڵبەند") بڵاوم کردەوە، کە تێیدا داکۆکییەکی پشت ئەستوور بە بەڵگەی مێژوویی لە سەلمان ڕوشدی و کتێبەکەی کردبوو. وتارەکە لە عەرەبییەوە کرابووە فارسی و لەگۆڤاری فارسی 'چشم انداز' دا بڵاو ببووەوە. ئەمڕۆ گەڕام بەڵکوو بیدۆزمەوە و بە یادی ئەو مەزن پیاوە سەرلەنوێ بڵاوی بکەمەوە بۆ ئەوەی ئەو کەسانەی وا کەسایەتی جلال العظم ناناسن، لای کەم لەو ڕێگایەوە لەگەڵ هەڵوێست و بۆچوونەکانیدا ناسیاوییان هەبێت؛ بەداخەوە نەمدۆزییەوە. هەرچۆنێک بێت، یادی بەخێر بێت کە شوێنی زانایەکی وەک ئەو لە کۆمەڵگای ئیسلام لێدراوی ئەمڕۆی خۆرهەڵاتی ناویندا گەلێک بەتاڵە.

ئێستا سەردەمی تەراتێنی ئەسپی بێ لغاوی حجت الاسلام صادق خەڵخاڵییەکانە، نەک دەرس بێژیی کەسانی وەک پرۆفیسۆر صادق جلال العظم، با هەردوکیان ناویشیان صادق بێت!
دنیا تاکەی لەسەر ئەو پاژنە چەواشەیە دەگەڕێت، نازانم.

سێ شەممە، ٢٠١٧/٢/٢١

بەراوردێک

ماوەیەک پێش ئەوەی نەمر سوارەی ئێلخانیزادە شیعری "خێڵی درۆ" بڵێت و هێرش بکاتە سەر ڕووناکبیرانی دانیشتووی شار:

"ئێوە کێن؟ خێڵی درۆ!
گەلی دەم پڕ لە هەرا!
نیشتەجێی شاری بە گرمە و دووکەڵ!
پێم بڵێن:
ئێوە چ کارەن،
چ کەسن؟....

ئێستە وا گرمە لە

کێوان بەرزە
مێش ئەخاتە لەشی گا بوولەرزە...*"*

"نیمایوشیج"یش، کە وەک سوارە، پەروەردەی چیا و کوێستان بوو، لە شیعرێکدا گوتبووی:

"من از این دونان شهرستان نیم
خاطر پر درد کوهستانیم،
کز بدی بخت، در شهر شما
روزگاری رفت و هستم مبتلا...
من خوشم با زندگی کوهیان
چون که عادت دارم از طفلی بدان..."

شیعرەکەی نیما زۆر شەخسی و سەمیمیە؛ بەڵام ئەوەندەی شیعرەکەی کاک سوار باری سیاسی نییە. من ڕێکەوتی گوترانی شیعرەکان بە تەواوەتی نازانم، بەڵام دەزانم شیعری سوارە لە دەیەی چل(شەستەکان) و بە ئەگەری زۆر لە ساڵانی ١٣٤٧ و ٤٨دا گوتراوە، کە فەزای گشتیی ئێران، لەچاو سەردەمی شیعرەکەی نیما، گەلێک سیاسیتر بوو و لە

بەشێکی بەرچاوی ئێراندا کار و خەباتی سیاسی، و لە کوردستان تەنانەت خەباتی چەکدارانە بەڕێگەوە بوو، ئەو ساڵانە، دەکەنە هەشت نۆ دەساڵێک دوای مەرگی نیما.

نیما لە شیعرەکەیدا لە شارنشینان تووڕەیە و تەنانەت سووکایەتییان پێدەکات و پێیان دەڵێ "دون" بە واتای پەست وبێ نرخ و پلە نزم! بەڵام تووڕەیی سوارە هەندێک جیاوازە. ئەو وێدەچێت تەنیا لە ژیانی شار و کتێب خوێندنەوە وخەباتی فیکریی و دوور لە کردەوەی ڕووناکبیرانی نیشتەجێی شار نارەحەت بێت نەک هەموو شارنشینێک. ئەو، ڕووناکبیر و خوێندەوارەکان بە "میراتگری جێ لەوەڕ" و "بەردەماوخۆری تولە و گورگی گەڕ" و "بووکی بن تارای سوور" ناودەبات.

ئەو هێرشکارییە لەو زەرفە زەمەنییەدا بە ئاشکرا ناوەرۆکێکی مائۆئیستی هەیە، و ئەوەش بۆ ئەو ساڵانە هیچ نامۆ نەبوو. تەنانەت دۆستایەتی نیما لەگەڵ نەمر سدیقی ئەنجیری، ڕۆیشتنی خوێندکارانی کورد بۆ ناو شۆڕشی ئەیلوول و گەڕانەوەی چەکدارانەی هەندێکیان بۆ موکریان و گیان بەخت کردنیان لە شەڕ لەگەڵ ژاندرمەی ئێرانیش، هەموو دەرخەری حزووری ئەو بیرۆکە سیاسییەن لە هەموو ئێران و ناوچەکە، بەتایبەت لە کوردستان- بیرۆکەیەک کە ئێستا ئیتر هەرەسی هێناوە و لە گیانەڵڵادایە، گەرچی لە هەندێک وڵاتی دواکەوتووی جیهانی سێهەمدا خەڵکی وا ماون کە دوای دەکەون و سینگی بۆ دەکوتن، لە کاتێکدا وڵاتەکەی مائۆتسە تۆنگ خۆی، بە فرسەنگ لێی دوور کەوتۆتەوە.

کەسێک کاسەی لە ئاش گەرمتری بە دەستەوە نەگرتبێت، با بچێت سەفەرێکی چین و پاشان سومالیا و سوودان و ئیتیۆپیا بکات و لەوێندەرێ ئەو ساردی و گەرمییە بە باشی بناسێت!

چوارشەممە، ٢٠١٧/٢/٢٢

کابرایەک بە شان و باڵی ڕەزاشای پەهلەویدا هەڵدەگوت کە ڕێگای ئاسنی کێشاوە و شەمەندەفەری هێناوەتە ئێرانەوە. گوتم ئەگەر وابێت دەبێ بە عابای خومەینیشدا هەڵبڵێی بۆ ئەوەی ئینترنێت وتەلەفونی مۆبایل لە سەردەمی ئەودا هاتنە ئێرانەوە! ئەوانە ڕەوتی ژیان و پێشکەوتی زەمان دەیکەن، نەک ملهوڕیی پاڵەوان پەممەکان. کێشانی ڕێگا ئاسنی ئێران پڕۆگرامێک بوو کە ڕۆژئاواییەکان بۆ نزیک کردنەوەی بواری نێوان ئوقیانووسی هیند و ڕووسیا بە ناو ئێراندا بەڕێوەیان برد، بەڵام بە پارەی خەڵکی ئێران! ڕەزاشا بۆ ئەوەی خەرج و مەخاریجی کارەکە قەرەبوو بکاتەوە،ماڵیاتێکی تایبەتی بە قەند و چاییەوە بەست (کیلۆی قڕانێک بە قەند و شەکرەوە و زیاد لەوەش بە چاییەوە).

ڕێگا ئاسن لە ڕاستیشدا پێش ڕەزاشا لە ئێران هەبوو و هێڵی تاران - شەهرڕەی لە سەردەمی ناسرەددین شای قاجاردا کێشرا، کە پەنجا ساڵێک پێش حوکمی ڕەزا شا بوو. پاشماوەی خوار وخێچی ئەو هێڵەی تاران بۆ شەهرڕەی لە ناوچەی "دولت آباد" ی نێوان ئەو دوو شارە، تا ئەم دواییانەش هەر مابوو و من لە ساڵی ١٣٤٥ (١٩٦٦) دا، کە مامۆستای قوتابخانەی دەوڵەت ئاباد بووم، سەدان جار بەسەریدا پەڕیومەتەوە.

بەڵام با قسەیەکیش بۆ دز بکەین: ڕەزاشا بۆ هاوهەنگاویی لەگەڵ سەردەم، کاری کەمی لە ئێراندا نەکرد و ئەگەر ئازادی کوژی لە لایەک و زوڵم وزۆری سەر گەلانی دانیشتووی ئێران لە لایەکی دیکەوە نەبوایە، دەکرا وەک قارەمانێک باسی لێوە بکرێت. چەپی ئێرانی کە بە حیسابی باوەڕی مارکسیستی، دەبوایە دژ بە موتڵەق کردنەوەی دیاردەکان بێت، بە شێوەیەکی موتڵەق دژ بە هەردوو پەهلەوییەکە وەستا! ئەو هەڵەیە خۆی یەک لەو هۆکارانە بوو کە مەلا خومەینی و جووجەڵەکانی ئەوی بە سەرخەڵکدا زاڵ کرد و ئێستا نەک هەر چەپی ئێران بەڵکوو هەموو ناوچەکە بەدەستیانەوە دەناڵێنن.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٢/٢٣

یادی هارۆڵد پینتر بەخێر بێت!

هارۆڵد پینتر نووسەر و شانۆنووسی گەورەی بریتانیایی، تا بوو، دۆستێکی بەوەفای گەلی کورد بوو و تەنانەت ساڵی ١٩٨٨ دا بۆ دژایەتیکردن لەگەڵ سیاسەتی ڕەگەزپەرستانەی تورکیا و یاساخ بوونی زمانی کوردی، هەروەها ئەو ئەشکەنجە و ئازارەی وا لە تورکیا تووشی کوردان دەهات [و ئێستاش هەر دێت]، شانۆیەکی یەک پەردەیی نووسی کە ناوی "زمانی چیایی" بوو، و وابزانم تەرجەمەی کوردییش کرا. شانۆنامەکە، دوای ئەوە نووسرا کە پینتر لەگەڵ ئارتۆر میللری ئەمریکیدا سەفەرێکی تورکیایان کرد و دۆخی شپرزەی کوردیان بە چاو بینی.

لەبیرمە، ساڵی ١٩٩٨ کاتێ کتێبی "کەشکۆڵەشێعرێکی کوردی گۆرانی"م بڵاو دەکردەوە، ناشری کتێبەکە پەیوەندی پێوە گرت بۆ ئەوەی یەک دوو دێڕ لە ناساندنی کتێبەکەدا بنووسێت و لە سەر ڕووبەرگی کتێبەکە دابنرێت. هارۆڵد پینتر موافەقەتی کرد و نووسی: "ئەم کتێبە ڕازاوە و پسپۆڕانەیە لە ئەدەبیاتی جیهانیدا شوێنێکی گرنگی بۆ شیعری کوردی دابین کردووە" کە دواتر بە ئینگلیزی و کوردی لەسەر ڕووبەرگەکە نووسرا. ڕۆژێکیان هەمان کەسی پەیوەندیکار بە تەلەفون قسەی لەگەڵ دەکرد، گوێم لێبوو گوتی "خۆت دەزانی من تا سەر لەگەڵتانم". ئەو "لەگەڵ بوون"ە کورد بە گشتی و کوردی باکوور بە تایبەتی دەگرتەوە لەبەر ئەوەی کەسەکە ئەودەم بەرپرسێکی کاروباری پ ک ک بوو لە لەندەن و تەنیا ئەوان بوون کە پەیوەندییان بەو کەسایەتییە جیهانییانەوە دەگرت.

کوردی ڕۆژهەڵات و باشوور تا ئێستا ئەو توانایەیان لە خۆیان پیشان نەداوە کە خەڵکانی باش و ناوبەدەرەوەی بێگانە لەخۆیان نزیک بکەنەوە، یان ئەگەر لە شوێنی دیکە کردبێتیان، من لێرە لە لەندەن، لەو ساڵانەدا کە خەریکی ئەو کارانە بووم، نەمبینیوە. بە پێچەوانە، بینیومە ئەگەر پەیوەندییەکی گرنگ هاتبێتە سەر ڕێگەشیان، پچڕاندوویانە و تێکیان داوە! من ئەوەم لە ماوەی سێ ساڵ کارکردنم لە مەڵبەندی ڕۆشنبیریی

کوردی و هەروەها ئەندامیەتی و سەروکایەتی دەستەی بەڕێوەبەرایەتی بنکەی زانیاریی کوردی و ئەندامیەتی ئەنجومەنی خانووبەری کوردی کە سێ ڕێکخراوەی گرنگی کوردی لە لەندەنن، هەست پێکردووە. لەو شوێنانە، بەتایبەت مەڵبەند و بنکە، شەڕە پەڕۆ و دژبەرایەتی حزبی واتە کێشەی ناو حزبە کوردییەکان ئامانجی یەکەم بوو، ئەوەی کە لە کوولەکەی تەڕیشدا باسی نەدەکرا ئەو پەیوەندییە گرنگانە بوو.

من نامەوێت بەو قسانە کەسێک تاوانبار بکەم یان لە پشتە سەری کەسێک بەدگۆیی بکەم لەبەرئەوەی خۆیشم بەشێک بووم لە بەدەنەی ڕێکخراوەکان و ئەگەر حیسابی تاوانباری بێت، منیش یەک لە تاوانبارەکانم. قسەی من ئەوەیە ئێمە بۆ ئەو کارانە ڕانەهاتووین ونایانزانین، ناشمانەوێت فێریان بین یان خۆمان بە کەم دەزانین و بۆی ناچین، دەنا ئوروپاییەکان باوەشێکی گەلێک ئاواڵەیان هەیە بۆ هاوکاری و یارمەتی گەلانی جیهان. کوردەکانی باکوور، بەتایبەت لایەنگرانی پ ک ک گەلێک زیاتر لە ئێمە بایەخ بەو پەیوەندییانە دەدەن و تێیدا سەرکوتووشن.

شەممە ٢٠١٧/٢/٢٥

مەترسن!

دوێشەو لە سلێمانی کۆنسێرتێکی ڕۆک بەڕێوە چووە. ئاگادار نیم چەندە پێشوازیی لێکرابێت و چەندە بەدڵی لاوانی شارەکە بووبێت، بەڵام خۆی لەخۆیدا، هەواڵێکی خۆشە و پێمان دەڵێ کەسانێک هەن بیر لە هەژاریی مۆسیقاکەمان بکەنەوە و هەوڵ بدەن لە زەلی فۆلکلۆر دەریبهێننە دەرەوە. ئەوانەی وا بە ناوی پشتگیری لە ڕەسەنایەتی مۆسیقای کوردی، گۆرانیی دەیان جار دووپات کراوی کۆن جارێکی دیکەش دووپات دەکەنەوە و ناهێڵن هونەری مۆسیقامان لە قابغی بەرتەنگی فۆلکۆر بێتە دەرەوە، لەبەرانبەر مێژوودا بەرپرسن.

فۆلکۆر چ شیعر بێت، چ مۆسیقا و چ هەڵپەڕکێ، ڕادەیەکی چوارچێوەدار و توانایەکی بەربەست کراوی هەیە؛ لەکاتێکدا هونەر سنوور و ڕادە ناناسێت و دەبێ ئازاد بێت تا هەرکوێیەک دەتوانێت بفڕێت و بڕوات و قاڵب و چوارچێوە تێک بشکێنێت. ئێمە ئەو ئەزموونەمان لە شیعردا کرد و گۆران و شێرکۆبێکەس و عەبدوڵڵا پەشێو و لەتیف هەڵمەت و سوارە لەناوماندا سەریان هەڵدا، بێ ئەوەی خانی و نالی و مەولەویمان بفەوتێن یان ڕێگایان کوێر بێتەوە، یان بەرگری لە شاعیرانی وەک هەژار و هێمن و هێدی بکات و نەهێڵێت هاوکات و هاوهەنگاو لەگەڵ نوێخوازەکان بڕۆنە پێشەوە. لە عەینی کاتدا، دەستەیەک شیعری کلاسیکیان دەهۆنییەوە و دەستەیەکی تر شیعری نوێی بێ سەروا و تەنانەت بێ کێشیان دەگوت و هاوشانی و هاوهەنگاویی هەردوکیان پێکەوە، هونەری گەلەکەمانی بردە سەرەوە و پێشەوە. ئەو نوێکردنەوەیە ئەگەر لە مۆسیقا و هەڵپەڕکێی کوردیشدا بکرێت، هونەرە نەریتییەکانمان نافەوتێن و تووشی نشوست نابن. مۆسیقای ئێمە بۆ نوێکردنەوە زۆری بەبەرەوەیە و جێگەی ترس نییە.

ئەزموونی "جاز"ی شەستەکان دەریدەخات چەندە بە باشی دەتوانین زۆر هۆمەر دزەیی دیکەشمان هەبێت 'قزکاڵی لێو ئاڵی' ی تازەمان بە پۆپ و ڕۆک بۆ بڵێن و بە ڕاپ گوتن بچنە ناو "باخچەی پاشا"وە! با لێبگەڕێین

ئەوان سەرهەڵبدەن و لەوە نەترسین کە حەسەن زیرەک و عەلی مەردان و محەممەد عارف و کێمنەیی جێگە وپێگەیان لە ناوخەڵکدا لە دەست بچێت. ئەوان هەر دەمێنن و ڕێزی زیاتریشیان لێ دەگیرێت.

عەینی شت بۆ هەڵپەڕکێشە. ئێمە بۆ دەبێ لە سامبا و ساڵسا بترسین؟ لاوەکانمان ساڵانێکی زۆرە بەو هەوایانە سەما دەکەن بەڵام لە هۆڵی دانسی ئێرانی و تورکیدا! ئەی بۆ نەهێڵین لە هۆڵێکی خۆماڵیی کوردەواریدا ئەو کارە بکەن؟ هەڵپەڕکێی نەریتیی کوردی دارێکی ڕیشە داکوتیوە و بەو بایانە نە دەلەرزێت و نە دەکەوێت؛ تۆ بڵێی ئەگەر هەردولامان پێکەوە هەبێت عاسمان بڕووخێت و ئەستێرە بەسەرماندا ببارێن؟

<u>دووشەممە ٢٠١٧/٢/٢٧</u>

"حەوت سین"ی ئۆباما و "چوار سین"ی ترامپ!

ئوباما چەند ساڵێک بوو بە ڕەسمی ئێرانییەکان، سفرەی حەوت سینی لە کاخی سپی ڕادەخست. وەباڵ بە ئەستۆی ئەوانەی وا دەیانگوت "گوایە" خۆی شیعەی دوازدە ئیمامییە و بە دزییەوە لە ماڵەوەش هەموو ساڵێک سفرەی حەزرەتی زەهرا و حەزرەتی حوسەین ڕادەخات و کاتی نوێژکردنیش، دەست ناگرێت و وەک خەڵکانی شیعە دەستی بەردەداتەوە!

بە گوێرەی هەواڵی دەزگای هەواڵنێریی "گوایە"، ترامپ، کە زۆر دژی ئۆبامایە، کاتێ گەیشتۆتە دەسەڵات گوتوویەتی لە جیاتی سفرەی حەوت سین، حەوت وڵاتی ئیسلامی ڕیز دەکەم و لە ئەمریکا دووریان دەخەمەوە، ئەوە بۆ بەرژەوەندیی ئەمریکا باشترە لە سفرە ڕاخستن! ئینجا ناوی سۆمال و سوودان و سووریای خستۆتە لیستەی وڵاتانی دوژمنی ئەمریکاوە. "گوایە" بەتەمابووە سعوودیاشیان بخاتە پاڵ، کە وەزارەتی دیفاع و بازرگانی و نەوت هاواریان بەرز بۆتەوە ئامان، نەکەی، ماڵمان وێران دەبێت!

دەزگای هەواڵنێریی "گوایە" لە زمان خەڵکانی نزیک بە ترامپەوە گوتوویەتی، ترامپ ئێستا کەوتۆتە ژێر گوشارێکی زۆرەوە کە ئێران و عیراق لە لیستەکە دەر بهاوێت و ڕاوێژکارەکانی ڕاسپاردووە چارەسەرێکی بۆ بدۆزنەوە، ئەوانیش ناوی ئەم وڵاتانەی خوارەوەیان داوەتێ بۆ ئەوەی چواریان لێ هەڵبژێرێت و نەهێڵێت حەوت سینەکەی ناتەواو بێت: سینگاپور، سێنیگاڵ، سیشێڵ و سییەرالیئۆن. ئێستا کێشەی گەورەی کاخی سپی ئەوەیە "ئیسلامی عەزیز" هێشتا بەتەواوەتی نەیتوانیوە سەرجەم خەڵکی ئەو وڵاتانە بکاتە موسوڵمان و ترامپ واهەیە بە هاسانی بۆی نەکرێت بە ناوی وڵاتانی موسوڵمان بیانقەبڵێنێت!

چوارشەممە، ٢٠١٧/٣/١

شیعرە ناسراوەکەی نەمر سەیفولقوزاتی قازیم وەبیر هاتەوە کاتێ هەواڵی چاوپێکەوتنی ئەمڕۆی ڕۆحانی سەرەک کۆماری ئێران و ئەردۆغان سەرەک کۆماری تورکیا لە ئیسلام ئابادم گوێ لێبوو و ئەوەی ڕۆحانی گوتوویەتی: "ئێران دژ بە تێکچوونی 'تمامیت ارضی' سووریا و عیراقە"؛ ئاشکرایە ڕووی قسە لە هەردوو ئەو وڵاتانەدا لە کورد نەبێت لە کەس نییە:

"...مەغبوونی هەر موعامەلە، مەحکوومی هەرکەسێک
شاهان بە مەحوی ئێمە
دەبەستن گرێ و گرەو..."

تاقە دیاردەی هاوبەش لە سیاسەتی تورکیا و ئێران، داپڵۆسینی کوردە. بەڵام کورد بەو هەڕەشە وگوڕەشانە ڕاهاتووە و بە قسەی دوو دەبەنگ خەباتی خۆی بۆ ئازادی و سەربەخۆیی ناوەستێنێت:

"شەرتە کردوومە دەگەڵ دایکی وەتەن، یا دەمرم
یان لە دوژمن
حەقی فەوتاوی گەلم وەردەگرم" (مامۆستا هێدی)

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٣/٢

وەرگێڕاوی کوردیی چیرۆکی "میرنامە"ی "جان دۆست"م خوێندەوە و چێژم لێ بینی. جان دۆست کوردە بەڵام بە زمانی عەرەبی دەنووسێت. میرنامە چەند شانۆی یەک لە دوای یەکن سەبارەت بەکاتی مردن (یان کووژران)ی ئەحمەدی خانی. نەمدەزانی جان دۆست خۆی خەڵکی "کۆبانێ" بێت. لە سەر لاپەڕەی فەیسبووکەکەی بە هەواڵی ئەوەم زانی و هەروەها تێگەیشتم کە دوو چیرۆکی دیکەشی بە ناوی "مەهاباد" و "کۆبانی" نووسیوە. کتێبەکەی کۆبانی تەرجەمەی کوردیش کراوە.

لە سەر هەمان لاپەڕەی فەیسبووکی ڕێزدار جان دۆست، وێنەیەک لە دەستخەت و ئیمزا و مۆری پێشەوا قازی محەممەد دانراوە. لەوێدا پێشەوا، بە ڕەسمی مەلا و مامۆستایانی کورد، بە عەرەبی نووسیویەتی: "شایەدەکان لای من سەبارەت بەوەی وا [لێرەدا] نووسراوە، شایەدییان دا. منی بچووک، محمد قاضی". ئەوە دەبێ پشتڕاست کردنەوەی پەیمانێکی کۆمەڵایەتی، یان مامەڵەیەکی بازرگانی بووبێت. نووسراوەی مۆرەکەش بریتییە لە "صل علی محمد". لە ڕابردوودا باو بوو خەڵکانێک کە دەیاندا مۆریان بۆ هەڵکەنن، ئایەتێکی قورئان یان حەدیس یان ڕیوایەت یان دۆعایەکی عەرەبییان لەسەر مۆرەکە دەنووسی، کە ناوی خۆیانی تێدا گونجابێت یان ئاماژەیەکی بە واتای ناوەکە تێدا بێت؛ لێرەدا ئەو ئاڵقەی پەیوەندییە، وشەی"محمد"ە کە ناوی پێغەمبەری ئیسلام و ناوی پێشەوا خۆیشیەتی.

Jan Dost

15 January [2017]

Diyariya êvarê: Imze û Mohra a Qazî Mihemed

هدية المساء: توقيع وخاتم مولاي الشهيد قاضي محمد رئيس جمهورية كردستان (1947)

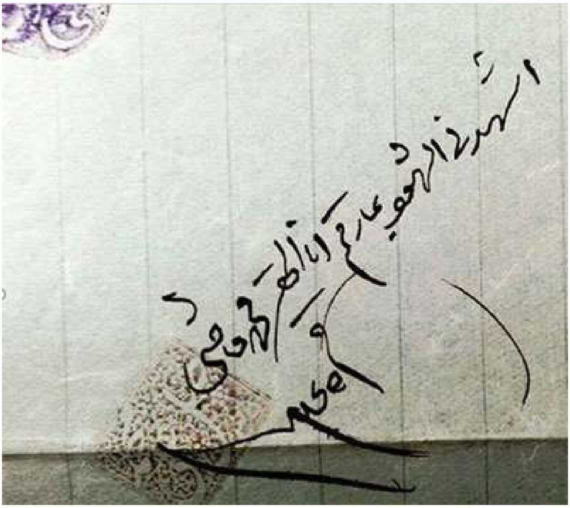

هەینی، ٢٠١٧/٣/٣

بە بیستنی هەواڵی پێکدادانی ڕۆژی ڕابردووی پێشمەرگە و شەڕڤانانی ڕۆژئاوا لە شنگاڵ تاساوم. لە خوو وخدەی کوێستانیی و ڕوانگەی موتڵەق بینی کورد زۆر نیگەرانم شەڕەکە درێژە پێبدەن، ئەگەریش بیوەستێنن سەرلەنوێ هەڵیگیرسێننەوە، بە تایبەت کە دەستی لاوەکیش لە کاردایە و دنەمان دەدات.

ڕاست لەو بارودۆخە ناسکەدا بوو کە لە سەر ماڵپەڕی هەڵوێست چاوم بە وتارێک کەوت لەژێر ئەم سەردێڕەدا: "ئەو پێشمەرگە ژنانەی کە لە ریزەکانی کۆمەڵە لە ساڵەکانی ١٣٥٨ تا ١٣٩٥ گیانیان بەخت کردووە". لەوێدا ناوی ١٣٧ پێشمەرگەی ژن ڕاگەیێنرابوو. ئەو هەواڵە بۆ من جێگەی خەفەتێکی گەورە بوو، بەڵام خەفەتی گەورەتر ئەو ڕاگەیێنراوە بوو کە نزیکەی ١٠ کەس لەو ١٣٧ کەسە لە شەڕی نگریسی ناوخۆیی و پێکدادان لەگەڵ حزبی دیموکراتدا کووژرابوون. ئامارێکی ئەوتۆم لە لایەنەکەی دیکە بەرچاو نەکەوتووە بەڵام دڵنیام حزبی دیموکراتیش

ژمارەی گیان بەختکراوانی ژنی لەو شەڕە چەپەڵەدا دەبێ لە دەوروبەری هەر ئەو ژمارەیە بێت، کەمتر یان زیاتر.

بە گوێرەی مەنتیقێکی ساکار، ئەگەر ئەوە ئاماری ژنانی کووژراوی هەردوو بەرەی شەڕ! بووبێت، دەبێ ژمارەی کووژراوانی پیاو بە چەند قاتی ئەوان بزانین؛ شەرمەزاری لەوە زیاتریش بۆ 'پێشەنگانی گەل' هەیە؟

میللەتی لە گوێی گادا خەوتوو لای وابوو ئەو دەرسە پڕ ئێش وئازارە ببێتە هۆی ئەوەی حزبە چەکدارەکانی کورد هێڵێکی سووریان بۆ شەڕی براکوژی کێشابێت و چیتر تێپەڕی نەکەن. بەڵام ئەوان عومرێک شەڕی یەکتریان کردووە و پێی ڕاهاتوون، تەرکی عادەتیش نەخۆشی دێنێت، جا مانگی ڕابردوو پێکدادانێک لە نێوان هێزی چەکداری پ ک ک و پارتی دیموکراتی کوردستاندا ڕوویدا و ١٣ کەس لە هەردوولا کووژران، گەرچی هەردوولایان لە ترسی تووڕەیی خەڵک سەرپۆشیان نایە سەر و ڕاستییەکەیان لە خەڵک شاردەوە- کارێکی بێ سوود لەبەر ئەوەی هەرئێستا بڵێسەی ئاگر لە شنگاڵەوە سەری هەڵداوە و پاڵەوان پەمۆکان ڕووبەڕووی یەک وەستاونەتەوە. ئافەرەم بۆ وەفای هەردوولا بە خەڵک و نیشتمان!
بە داخەوە، ئەگەر چاوەڕێ بین ئەو باخە دۆزەخییە گوڵی سووری زیاتریش لە خوێنی لاوانی کورد بەرهەم بێنێت، کارێکی ناماقووڵمان نەکردووە.

<u>**سێ شەممە، ٢٠١٧/٣/٧**</u>

هەواڵێکم خوێندەوە سەبارەت بە کوردانی دانیشتووی سوودان. بەو چەشنەی لە هەواڵەکەدا باس کرابوو، دەبێ ٨٠ تا ١٠٠ هەزار کەس لە سوودان هەبن کە بە ڕەچەڵەک کوردن! ئێستا دوای لوبنان و ئیسرائیل و قازاخستان و ئازەربایجانی باکووری، دەبێ سوودانیش لە لیستەی وڵاتانی "کورد تێدا فەوتاو" یان "تیانەی توانەوەی کورد" زیاد بکەین. سەری

پەتەکە بگرە و بچۆ بۆمیسر و پاکستان و ئەفغانستان و تەنانەت بۆ ئالْبانیا و هۆنگاریاش!

- ئەو تووی هەرێزە بە کێ کۆدەبێتەوە؟
- بە کەیانێکی نەتەوەیی! جوولەکە لە ئێمە پەرش و بڵاوتر بوون و توانییان کۆی بکەنەوە.
- ئەو کەیانە چۆن دادەمەزرێت؟
- بە دڵنیاییی شەڕی شنگال وەدیهێنەری نابێت!

<u>چوار شەممە، ٢٠١٧/٣/٨</u>

ئەمڕۆ ڕۆژی جیهانی ژن بوو. لە وڵاتانی ڕۆژئاوادا، سەرچاوە فەرمی و دەوڵەتییەکان بە نیونیگایەک بە سەر هەواڵی ڕووداوەکانی ئەو ڕۆژەدا تێدەپەڕن و دەڕۆن. هۆکاری سەرەکی مەسەلەکە سیاسی بوونیەتی و گرنگی پێدانی لە لایەن ڕێکخراوە چەپ و فێمینیستییەکانەوە، کە هیچ حکوومەتێکی ڕۆژئاوا خۆشی لە چارەیان نایەت.

بەڵام هۆکارێکی دیکەش هەیە و نابێ سەرنجی نەدرێتێ. ئەویش ئەوەیە ڕۆژی ژن هێشتا نەبۆتە 'مارکێت' و بازاڕی کڕین و فرۆشتنی دیاری و پێشکەشی! سەیرێکی ڕۆژی ڤالنتاین و ڕۆژی دایک و ڕۆژی باوک بکەن، بزانن لە ماوەی ئەو ڕۆژانەدا چەندەها ملیار گوڵ و چۆکلێت و شتومەکی پەیوەندیدار و بێ پەیوەندیی ئەو ڕووداوە مێژووییە بە خەڵک دەفرۆشرێت، ئیتر باسی کریسمەس و ئیستر (پاک) هەر مەکەن کە تێیاندا عیسای هەژار ناوی لە کوولەکەی تەڕیشدا نابرێت و بایەخی ئەو هێلکە چۆکلێتییەی پێ نادرێت کە بۆ منداڵانی دەکڕن، بەڵام بەحری دیاری کڕین لە هەموو دووکان و شەقامێکدا ملْق ئەدات! لە ڕۆژئاوا هەموو شتێک کالایە و نرخەکەی لە بازاڕدا دیاری دەکرێت.

دەبێ گەلێک خۆشحاڵ بین کە ڕۆژی ٨ ی مارس بایەخە شۆڕشگێڕانە و سیاسی-کۆمەڵایەتییەکەی پارێزراوە و هێشتا نەبۆتە کالا!

پێنج شەممە، ۲۰۱۷/۳/۹

'عەبدولکەریم سروش' زانای ئایینیی ئێران، کە ئێستا لە دەرەوەی وڵات دەژی، ماوەیەکە لە ئیسلام ڕاساوەتە سەر پێ و گوایە دەڵێ مەولانای ڕۆمی (سەدەی شەشەمی زایینی) ئایینێکی جیاواز لە ئیسلامی هێناوەتە گۆڕێ، بەڵام خەڵک لێی تێنەگەیشتوون و ئەویش لە ترسان نەیوێرا ئاشکرای بکات. ئەوەی خوارەوە یەک لە بۆچوونەکانی دیکەیەتی:

"وەحی ئەنبیا خەونن و دەبێ تەفسیر (خوابگوزاری) بکرێن... قورئان حاسڵی ئەو خەونانەیە وا پێغەمبەری ئیسلام بینیویەتی؛ زمانی قورئان و زمانی وەحی زمانی خەونن، زمانی بێداری نین؛ ئەو وێنەیەش کە پێغەمبەر لە بەهەشت و جەهەننەمی دەکێشێتەوە، لە خەونیدا بینیویەتی".

ئافەریم مەلا کەریم! ماوەی ٤٠ ساڵ زورنات بۆ مامۆستاکانی قوم و مەشهەد لێدا، بەڵام بیلامانێ هینیان بە کڵاوت نەپێوا، ئێستاش بەڵکوو ئایینێکی نوێ بهێنی و خەڵکانی وەک خۆت بە دەورتەوە کۆبکەیەوە، خۆ ئەگەر مۆجزەیەکی وەک شق القمریشت پیشانی خەڵک بدایە، ئیتر بە شەوێک ژمارەی 'ئۆممەتی سرووشی' لە سەرجەم جەماعەتی ئوپۆزیسیۆنی ئێرانیی دانیشتووی دەرەوەی وڵات زیاتر دەبوو!

دووشەممە، ۲۰۱۷/۳/۱۳

شیعرێکی بڵاو نەکراوە

من دانه خال میشمارم، تسبیح به صوفیان گذارید!

ئەوە شیعری شاعیرێکە بە ناوی "هادی" یان "مەلا هادی". لە هەمان ئەو بەیازەی شێخ عەبدولموئمینی مەردۆخیدا چاوم پێی کەوت، کە لە کتێبخانەی بریتانیا لە لەندەن پارێزراوە و "کەشکۆڵە شیعرێکی کوردی گۆرانی" (BL.MS.OR.6444) لەبەر ئەو نووسراوەتەوە.

سەرجەم بەیازەکە شیعری کوردی و فارسیی شاعیرانی ناوچەی ئەردەڵان و گۆرانە و بەم پێیە، دەبێ "هادی"ش کوردێکی خەڵکی هەمان ناوچە بووبێت. ئەگەری زۆر لای من ئەوەیە هادی ناسناوی شیعریی مەلایەکی بنەماڵەی مەردۆخی، یان مامۆستا، فەقێ و موستەعیددێکی ئەوان بووبێت. بە حیسابی ساڵی نووسرانەوەی بەیازەکەش، دەبێ هادی لای کەم ٢٢٠ ساڵێک پێش ئێستا ژیابێت.

سەد بریا کتێبی "مشاهیر کرد"ی بابامەردۆخ ڕۆحانی یان مێژووەکانی ئەدەبی کوردی، جگە لە پێرست، ئیندێکسی ناوەکانیشیان بۆ پێک بهاتایە بۆ ئەوەی لە کاتی وادا یارمەتیدەری خوێنەر بن و بتوانرێت سۆراغی ناوی کەسانیان لێبکرێت.

شیعرێکی گەلێک جوانە و شاعیرەکەی بەو مرخە ڕەوانەوە دەبێ شیعری دیکەشی هەبن. سەیری مۆسیقای دەروونیی پیتەکان بکەن: سم سمند(س)، درد دل و دوا(د)، بیهودە و طبیب(ب)، خبر خود و بیخبر(خ). بەڵام 'هادی' کێیە؟ تۆ بڵێی کەس نەبێت سەری هەوداکە بدۆزێتەوە؟ ئەوە شیعرەکەیە:

یاران، اگرم عزیز دارید / نعشم چو به خاک میسپارید

عطر کفنم ز خاک راهش / از جای سم سمندش آرید

درد دل من دوا ندارد / بیهوده طبیب را میارید

من دانه خال میشمارم / تسبیح به صوفیان گذارید

"هادی" خبری ز خود ندارد / ای بیخبران، خبر ندارید!

سێ شەممە، ٢٠١٧/٣/١٤

وا نەورۆز و چوارشەممە سووری و سێزدەبەدەری ئێرانی دەگاتێ. هەندێک کورد لە باشووری وڵات بە هەڵەداوان کەوتوونەتە دوای ئێرانییەکان و خەریکن چوارشەممەسووری و سێزدەبەدەر و تەنانەت جەژنی شەوی یەڵدا بکەنە نەریتی کوردی و ئێستامان ببەستنەوە بە کلکی زەردەشت و ئارییەکانی سێ هەزارساڵ پێشەوە، بۆچی؟ لەبەر ئەوەی خۆیان ناناسن و مێژوو ناخوێننەوە. بۆ ئەوان سووک و ساناتر ئەوەیە پێ بنێنە جێ پێی ئێرانییەکان- وەک ئەوەی ئێمە میللەت نەبین و لە سیاسەت و هەمووشتێکی دیکەی ژیاندا لێدەگەڕێین ئێرانییەکان لێمان ببن بە مەڵڵا و ئێمەش وەک قرڕە بڵێین 'بە گوێی مامۆستا'!

ئێوە ئەگەر بە ڕاستی دەتانەوێ مێژووی کۆن زیندوو بکەنەوە بۆچی لە جیاتی چوارشەممە سوورییی ئەوان ڕێز لە "چوارشەممە کوڵە"ی خوشک وبرا ئێزدییەکانمان ناگرن کە چەند هەزار ساڵە لەژێر ئەو هەموو گوشار و کوشتوبڕەی خۆیی و بێگانەدا پاراستوویانە و گەیاندوویانەتە ئەمڕۆ؟ چوارشەممەی بێگانە جوانە و هی خۆمان دزێو؟ ئەوە یاری منداڵانە یان چارەنووسی میللەتێک؟ تەلەفیزیۆنە کوردییەکان بۆچی یاری بە کەیانی گەل و فەرهەنگی خەڵک دەکەن؟ بۆچی درۆ هەڵدەبەستن؟ بۆچی مێژووی تەزویرمان بۆ دروست دەکەن؟ بۆچی گەورەیی کورد لە لاسایی کردنەوەی بێگانانادا دەبینن- ئەویش بێگانەیەک کە دەیەوێت لە ناو خۆیاندا بمانتوێنێتەوە و کۆنسولەکەیان لە هەولێر دووساڵ پێش ئێستا قەندی شکاند و فەرمووی کوردی هەر زمان نییە!

چوار شەممە، ٢٠١٧/٣/١٥

بە گوێرەی زانیاریی من، تەنیا لە نێوان ١٥ تا ٢٤ ی ئەم مانگەدا، چوار جەژنی نەورۆز لە چوار شوێنی جیاوازی لەندەن بەڕێوە دەبرێت! دوور نییە چەندی دیکەش هەن کە من پێم نەزانیون.

ئایا دابەش کردنی خەڵک بە سەر چوار هۆڵ و چوار شوێنی یەک شاردا، خزمەتە بە کورد و زیندوو ڕاگرتنی مێژووەکەیەتی؟

ئێوە حزبن، گرووپن، هەرچی هەن، کەیفی خۆتانە، هاوکاریی یەکتریش ناکەن قەیدی ناکات، بەڵام بۆچی ڕقەبەرایەتی یەکتر دەکەن و یەکتر دەپووچێننەوە؟

پێنج شەممە ٢٠١٧/٣/١٦

ئێران و عیراق و ئاسیا و ئەفریقای ناوێت، لە هەرکوێیەک ئیسلامی عەزیز دەسەڵاتی سەند، ڕاست لەو شوێنەدا یەکەم هەنگاو دژ بە ژنان هەڵدەهێنرێتەوە! فەرموون، کێشەی سیاسی و ئابووری لە ئەفغانستان کەمن، وا سەرەک کۆماری نوێی وڵاتەکە، ڕاست هەڵیکوتاوەتە سەر جل وبەرگی قوتابخانەی کچان! کا غەنی گوایە فەرموویەتی ئەو ڕەنگی شین و بۆرەی وا بۆ بەرگی قوتابخانەی کچان پێشنیار کراوە لەگەڵ داب ونەریتی خەڵکەکەدا یەک ناگرێتەوە لەبەر ئەوەی کچان هەر لە قەدیمەوە بەرگی ڕەشیان پۆشیوە یان چارشێوی سپییان بەسەردا داوە، کەوابوو فەرموون بگەڕێنەوە سەردەمی پێش زاهیرشا؛ بۆ پێشەوە چوون کفرە.

خبردار! عقب گرد! چاوی خۆت و ڕووی باوکت چەرمگ!

دووشەممە ٢٠ /٢٠١٧/٣

٢٠ ی مارچ، ڕۆژی جیهانیی شادی و خۆشی

ئەمڕۆ لە لایەن ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکانەوە بە ڕۆژی شادی جیهانی دانراوە. یووئێن ئەگەر بۆی نەکرابێت هەموو ڕۆژێکی گەلان

بکاتە ڕۆژی شادی و دڵخۆشی و تەبایی، وا لایکەم لە ڕێگەی ڕاگەیاندنەوە دەیەوێت یەک ڕۆژی ساڵ ڕۆژی شادی بێت!

بە هەڵکەوت و بە حیسابی سەعاتی گۆڕانی ساڵی هەتاوی، ئەمساڵ لە ڕۆژژمێری ئێرانییەکاندا نوێ بوونەوەی ساڵیش کەوتۆتە ٢٠ ی مانگی مارچ، گەرچی یەکەم ڕۆژی ساڵی نوێ هەر ٢١ەمی مانگ واتە سبەینێیە. بەم پێیە، ڕۆژی نەورۆز و ڕۆژی شادی کەوتوونەتە یەک.

بە گوێرەی ڕاگەیاندنی بی بی سی، یەکەم وڵاتانی جیهان بۆ دڵخۆشبوونی خەڵکەکەیان وڵاتانی سکاندیناویا و بە گشتی ڕۆژئاوای جیهانە و وڵاتانی ئێمەمانان، وەک زۆر شتی چاکی دیکە، کەوتوونەتە کۆتاییەکانی لیستە! ئێران پلەی ١٠٥ ی هەیە، عەجەم دەبێ شوکرانە بژێرین لە ژێر سایەی مەلا و مانگی محەڕڕەم و سەفەر و ڕەمەزاندا نەکەوتۆتە پلەی ١٧٩ی کۆتایی، کە گوایە هی لیبیایە!

ئەو ڕۆژی شادییە بۆ کورد لە زۆرێک لە گەلانی دیکەی جیهان پێویستترە. ئێمە ڕۆژی خەم و خەفەتمان گەلێک زۆرە، هیچ نەبێت با ئەمڕۆ دڵشاد بین. بەڵام بە داخەوە کوردستان لەو ئامارە فەرمییانەدا حزووری نییە، گەلێک کە هەر پەلێکی بەدەست وڵاتێکەوەیە، لەگەڵ یەکیان دەبێتە پلەی ٥٠ و لەگەڵ ئەوانیتردا پلەی ١٠٠ و ١٥٠ و ١٧٠، ئەڕەستوو و جالینووسیش نازانن کورد لە کوێی جەدوەلەکە وەستاوە!

<u>سێ شەممە، ٢٠١٧/٣/٢١</u>

ئەمڕۆ ڕۆژی ساڵی تازەیە نەورۆزە، هاتەوە / جەژنێکی کۆنی کوردە بە خۆشی و بە "هات"ەوە...

واهەیە زۆرکەس نەزانن "هاتەوە" و بە"هات"ە وە، کە پیرەمێردی نەمر جیناسی لێ پێکهێناون، دوو واتای جیاوازیان هەیە. "هاتەوە"ی یەکەم هەمان واتای ساکاری هاتنەوە و گەڕانەوەی هەیە، لەکاتێکدا "هات"ی دووهەم بە واتای هات و بەخت و ئیقباڵە و شاعیر گوتوویەتی نەورۆزی کورد بە 'هات'ەوە هاتەوە ناومان.

هەرچۆنێک بێت، هیوای منیش وەک هەموو کوردێکی دیکە ئەوەیە ئەمساڵ نەورۆز بە 'هات'ەوە هاتبێتەوە ناو کورد. گەلانی دراوسێ سەدان ساڵە ئەو 'هات'ە ڕووی تێکردوون با ئەمساڵ 'هات'ی ئێمە بێت و هیچ نەبێت، ئاڵاکەمان لە سەر قەڵای کەرکووک شەکاوە بمێنێت!

چوار شەممە، ٢٠١٧/٣/٢٢

ئەمڕۆ ساڵوەگەڕی لەدایکبوونی جەنابم بوو، تەشریفم بوومە ٧٣ ساڵان! بەڵام هەواڵی ناخۆشی هێرشکارییەکەی شاری لەندەن ڕۆژەکەی لێ تاڵ کردم. "ئیسلامی عەزیز"ی مەلاکان بە ترومبیل و چەقۆ هێرشی کردە سەر خەڵکی بێتاوانی ناو جادە و لە نزیک پەڕلەمانی بریتانیا و ٢٠ کەسی کوشت و بریندار کرد. یەکیان ژنێکی هەژاری گەڕۆک بوو هاتبوو لەندەن ببینێت و جوار وێنە هەڵبگرێت و بگەڕێتەوە وڵاتی خۆی، بەڵام ئیسلامی عەزیز خستیە چۆمەوە و هاوڕێ لەگەڵ پۆلیسێکی بێ چەک، کوشتی. 'عطوفت اسلامی' تەنیا کچ و ژنی ئێزدی و کلدانی نەگرتۆتەوە، بەڵکوو باڵی کێشاوەتە سەر ژنی مەسیحی سەر بردی وێست مینستریش. بەوە دەڵێن جیهانی بوونی ئیسلام؛ چ گەورەیی و شانازییەک لەوە زیاتر دەبێت ژنێکی بێ تاوان لەو سەر پردەوە بخەیە خوارەوە و سەیری بکەی! گوایە هێرشکارەکە "ڕیشن" بووە، هەمان ئەو ڕیشانەی وا شیرکۆ بێکەس لە شیعرە جوانەکەیدا پەردەی لەسەر باوەڕیان لادا، دەست و پێوەندی ئەوانیش بێکار دانەنیشتن و کێلی قەبرەکەی شێرکۆیان لە ناوەڕاستی شاری سلێمانی ورد و خاش کرد. ئیسلامی عەزیز تەنیا شموولی زیندووان ناکات و لێناگەڕێ لە ناوقەبردا نەکیر و مونکر بە گورزی ئاسن بێنە پێشوازی خەڵک، بەڵکوو بە کێلی قەبری خەڵکیش ڕادەگات. ئەوانەی سلێمانی لە قوم و مەشهەد دەرس دادراون، ماملۆستاکانیان لەمێژساڵە خەریکی ئەو کارە 'پیرۆز'ەن لە ناو ئێران.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٣/٢٣

ناوی کورد لە شیعرێکی فارسیدا

ڕودەکی سەمەرقەندی (٨٥٨ – ٩٤١ی زایینی) و مەولەوی بەڵخی ڕۆمی (١٢٠٧ – ١٢٧٣ ی زایینی)

پارچە شیعرێک هەیە کە تێیدا باس لە خەڵکی سێ شوێن دەکات، مەرو، ڕەی، ڕۆم، ئینجا ناوی کوردیشیان بە شوێندا دێنێت. شیعرەکە کێشەی لەسەرە ئایا هی ڕوودەکی بێت یان مەولەوی. ئەوە دوو شاعیرە ٣٠٠ ساڵێک پێش و دوای یەکتر ژیاون، جا ئەگەری زیاتر ئەوەیە شیعرەکە هی یەکەمیان واتە ڕوودەکی بێت بەڵام بە گوێرەی ناوەرۆک، زیاتر لە هی مەولەوی ڕۆمی دەچێت. شاعیر بە هاوردنی ناوی ئەو چوارە ویستوویەتی قیاسێک بکات و بڵێ باوەکوو هەرچواریان پێکەوە هاوسەفەریش بن، بەڵام لە گەڕانەوەی ناو ماڵیاندا دەبنەوە هەمان ئەو شتەی کە بوون و نابێ وەک یەکیان بزانین؛ بۆ سەلماندی بۆچوونی خۆیشی، پرسیویەتی کەی کووتاڵی هاوریشم دەبێتە هاوشانی پارچەی کەتانی؟ عینوانی شیعرەکەی ڕوودەکی ئەوەیە: "در رثای ابوالحسن مرادی": مرد مرادی، نه همانا که مرد / مرگ چنان خواجه نه کاری‌ست خرد. شیعرەکەی مەولەویشی ئاوا دەست پێدەکات: "گفت کسی خواجه سنائی بمرد/ مرگ چنان خواجه نه کاری‌ست خرد".

بە گوێرەی ئەوەی شاعیرانی کۆنی فارسی زمان قەت ددانی خێریان بە کورددا نەناوە و لە زوربەی ئەو شوێنانەدا کە ناوی کورد هاتبێت، وەک شوان و ڕەوەند و گوندی لە قەڵەم دراوە، لێرەشدا لام وانییە شاعیر ، چ ڕوودەکی بێت چ مەولەوی، ئێمەی بە هاوریشم دانابێت! تەنانەت سەعدی لە "حکایت طبیب و کرد" (بابی پێنجەمی بوستان)دا تەمسیلێک دروست دەکات لە زانا و نەزان و چارەنووس. لەوێشدا کورد کابرای نەزانە کە چازان و دوکتۆرەکە دێت نەخۆشیی ئەو چارەسەر بکات، بەڵام خۆی دەمرێت و کابرای کورد چل ساڵ دوای ئەویش دەژی: "قضارا طبیب اندر آن شب بمرد / چهل سال بگذشت و زنده است کرد!"، کە من لام وایە ئەو بەشەی شیعری "کەس نەڵێ کورد مردووە، کورد زیندووە"ی

ئەمر یۆنس ڕەئووف دڵداریش لەژێر کارتێکەریی ئەم فەردەی سەعدیدا بووە.

با لێرەدا ئەو معترضەیەش بڵێم: لە مێژووی سەدەکانی ناوەڕاستی ئێراندا گەلێک جار وشەی "کورد" چەمکێکی گشتی بووە بۆ شوان و مەڕدار نەک خەڵکێک کە زمانی ئاخافتنیان کوردی بێت. ئەوە شیعرەکەی ڕوودەکی یان مەولەوییە:

"...در سفر افتند به هم ای عزیز

مرغزی و رازی و رومی و کرد

خانه خود بازرود هر یکی

اطلس کی باشد همتای برد؟..."

دووشەممە، ٢٠١٧/٣/٢٧

نەورۆزی ئەمساڵیش هات و ڕابرد. لە ڕێگەی تەلەفیزیۆن و ئینترنێتەوە ڕێ و ڕەسمی نەورۆزی چەند گەل و وڵاتم بینی و پرسیارێکم لا دروست بوو: "نەورۆزی کورد" چییە؟ واتە ئەگەر کەسێکی بێگانە لێمان بپرسێت واتای نەورۆز بۆ کورد چییە، یان کورد چۆن دەڕواننە نەورۆز؟ وەڵامی ئێمە چی دەبێت؟

نەورۆز جگە لە ئاگر کردنەوە و سەیران چوونێک، چی بۆ ئێمە پێیە؟ شادی" ؟ ئەگەر شادی بۆ کورد بە دیاری بهێنێت، گەلێک بەخێر بێت! بەڵام ئێمە جگە لەو شادی و سەیرانە، چ شتێکمان هەیە لە نەورۆزدا لای یەکمان دابنێت و لێکمان نزیک بکاتەوە؟ وەک ئێرانییەکان ڕۆژژمێرمان نوێ نابێتەوە، ڕێ و ڕەسمی 'ساڵ تەحویل'مان نییە، سفرەی ٧ سین ناچنین، سەردانی ماڵی یەکتر ناکەین، جل و بەرگی نوێ بۆ منداڵمان ناکڕین، جەژنانە بە منداڵ نادەین، چەند ڕۆژ پشوودانمان نییە، تەنانەتوەک ئەوان ڕێ و ەسمی ئایینی تێکەڵاوی ڕەسمە دێرینە مێژووییەکە ناکەین. وەک ئازەربایجانییەکانیش لە سەر شەقام کارناواڵ بەڕێوە نابەین. ئەی چی؟ سەیران ناتوانێت نەتەوەیەک لێک نزیک بکاتەوە لەبەر ئەوەی دیاردەیەکی بنەماڵەییە و بۆ هەموو خەڵکی شارێک و گوندێکی کورداستان نییە، ئەویش تەنیا لە باشووری کوردستان بەڕێوە دەبرێت.

من لە دیاردەیەکی گشتی دەگەڕێم کە وەک عاشوورا و ئەربەعینی شیعە، هەموو میللەتەکەمان لە دەوری خۆی کۆبکاتەوە و دەرفەتێک بێت بۆ پێکەوە بوون و <u>پێکەوە بریاردان</u>. حکوومەتی ئێران بە گرنگایەتی ئەو کۆبوونەوە گشتییانەی کۆمەڵانی خەڵکی زانیوە و ئێستا دوو سێ ساڵە نەک هەر تاسووعا و عاشوورا و ئەربەعین و ٢٧ ی ڕەمەزان، بەڵکوو فاطمیەشی لێ زیاد کردووە. ئێمە چیمان هەیە لێکمان نزیک بکاتەوە و لە دەوری یەکمان دابنێت؟ ئایا نەورۆز ئەو ئەرکە گرنگە نەتەوەییە

بەڕێوە دەبات؟ ئایا نەورۆزی کورد دەبێ بۆ هەمیشە سیاسی بمێنێتەوە یان ببێتە دیاردەیەکی کۆمەڵایەتی؟ ئایا نەورۆز دەبێ کەرەسە و ئامێرێک بێت بە دەست حزبە سیاسییەکانەوە یان دیاردەیەکی سەربەخۆ لە سیاسەت؟

سەیرانی ڕۆژی نەورۆز لە نیوەی یەکەمی سەدەی بیستەمدا بە هیممەتی پیرەمێرد و کەسانی وەک ئەو ڕێکخرا و لە ڕاستیدا خۆپیشاندانێک بوو دژ بە دەسەڵاتی حاکم و ئەوانەی وا بەرگرییان لە بەڕێوەچوونی جەژنی نەورۆز دەکرد، ئەوانیش ڕاست بەو نییەتە دەچوونە سەیران کە بە دوژمن بڵێن ئێمە هەین و پێکەوەین و تایبەتمەندی خۆمان هەیە. بەڵام ئێستا سەیران ئەو واتا سیاسییەی نەماوە و ناوەرۆکە شۆڕشگێڕانەکەی لێ ئەستێنراوەتەوە.

گرنگ نییە نەورۆز ئەفسانە بێت، ئوستوورە بێت، یان چی. دەبێ بیرێکی سیاسی لەئارادا بێت کە نەورۆز بکاتە جەژنی نەتەوەیی کورد. ئێمە "حبل المتین"ێکمان دەوێت کە هەمووومان دەستی پێبگرین، یەکمان بخات، ڕێکمان بخات و وەڕێمان بخات. دەبێ نەورۆز بکەینە ئەستوندەکێکی قایمی نەتەوەیی کە هەموو کوردێک پشتی پێ ببەستن و بەهۆی ئەوەوە لە بەرانبەر دوژمناندا بوەستن. نەورۆز دەبێ بکرێتە شریتێک کە تاکی کورد لە هەرشوێنێک هەیە، وەک تەسبیحی موسوڵمان بە یەکەوە ببەستێت. نەورۆزی ئێستامان ئەو دەورە نابینێت، بە بێ هەوڵێکی ئەوتۆ گەلەکەمان تووی هەرێزە و هەر دەنکەی لە شوێنێک کەوتووە؛ ئەوەش بۆ داهاتووی خەباتی سیاسیمان مەترسیدارە. سەیران و کەباب و بادەنۆشی و پیس و پۆخڵ کردنی سروشت بەو ئاقارەدا ناڕوات. ئەگەر نەورۆز نەتوانێت ئەو ئەرکە بەڕێوە ببات، دەبێ بیر لە دیاردەیەکی دیکە و ڕۆژێکی دیکە بکەینەوە کە لە دەوری یەکمان کۆبکاتەوە و یەکمان بخات. نەورۆزتان پیرۆز!

سێ شەممە، ٢٠١٧/٣/٢٨

ئەرێ پینۆکیۆ لەکوێی؟

سەیرێکی ئەم ڕستەیەی خوارەوە بکەن؛ بەشێکە لە پەیامی نەورۆزی ئەمساڵی دۆناڵد ترامپ سەرەک کۆماری ئەمریکا، کە گوایە لە قەولی 'کۆرشی' شای هەخامەنیشی ئێرانەوە گوتوویەتی:

"آزادی، کرامت و ثروت بزرگ‌ترین شادی‌بخش بشریت‌اند. اگر این سه را به مردم‌تان ارزانی دارید، عشق آنان به شما هرگز پایان نمی‌یابد."

هەی هاوار هەی داد ئەو چەمکانە هەمووی هی ئەمڕۆن، ٢٥٠٠ ساڵ پێش ئێستا کورشی نەوەی جیش پیش، بە بابەڵبابیەوە یەک لەو چەمکانەی نەزانیوە و نەیبیستووە و لێی تێنەگەیوە. ئەوانە سیاسەت خستوونیەتە دەمی موبارەکی مام کۆرشەوە، کە هەموو شانازییەکەی ئەوە بوو حکوومەتی مادەکانی لەناو برد.

وێدەچێت لە ڕقی مەلاکانی ئێران کۆرشی کۆدیتاچی و مرۆڤکوژمان لێ بکەنە فەیلەسوفی هەموو سەردەمەکان! سیاسەت هەر هەمووشی درۆ نەبێت، بەشێکی زۆری گۆڕینی ڕاستییەکانە. بەداخەوە!

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٣/٣٠

وا ڕۆژی ٢ ی ئاوریل- ڕۆژی ڕۆژنامەوانیی کوردی، بەڕێگەوەیە. ١١٩ ساڵ پێش ئێستا ڕۆژنامەی کوردستان، یەکەمین ڕۆژنامەی کوردی لە قاهیرە بڵاو کرایەوە.

من ئێستاش لە سەر ئەو بۆچوونەم ماوم کە چەندساڵێک پێش ئێستا لە ڕێ وڕەسمی ساڵوەگەڕی سەد ویەکەمین ساڵی ڕۆژنامەگەریی کوردی، لە کۆڕێکدا لە لەندەن ڕامگەیاند و گوتم:

"بە بۆچوونی من ڕۆژنامەی کوردستان (یەکەمین ڕۆژنامەی کوردی) هەموو ژمارەکانی، هەر لە ١ ەوە تا ٣١ی کۆتایی، تەنیا لە قاهیرە دەرچوون و جەلادەت بەدرخان و عەبدولڕەحمان بەدرخانی برای، ئەو چەند ژمارەیەی وا دەگوترێ لە لەندەن و فۆلکستن و جنێڤا دەریانکردوون، لە ڕاستیدا هەر لە قاهیرە چاپیان کردوون بەڵام بۆ شوێنە گومکێی خدێوی میسر کە لەژێر گوشاری بابی عالیدا مۆڵەتی دەرچوونی ڕۆژنامەکەی پێ نەدەدان، ئەو ڕێبازەیان دۆزییەوە کە ناوی ئەو سێ شارەی تر لە سەر ڕۆژنامەکە بنووسن و ناڕاستەوخۆ لە ڕێگەی هاوبیرانی کورد و دۆستانی تورکی "اتحاد و ترقی" یەوە کە بەشێکیان لەو شارانە، بەتایبەت لە شاری 'کاونتربری' بن گوێی فۆلکستن لە بریتانیا نیشتە جێ بوون، لە لەندەن و فۆلکستن و جنێڤاوە بە پۆستە بیاننێرن بۆ ئابوونە و خوێنەرانی ناو خاکی عوسمانی. کاری سیاسی لە وڵاتانی نادیموکراتدا، ئەو تەناف بازی و فێڵ کردن و شوێنەگومکێیانەی پێویستە".

بۆ چەسپاندنی بۆچوونەکەم، دەبێ چەند کار بکرێت، یەکیان بەراوردکاریی کاغەز و جەوهەری چاپ و چەشنایەتی پیتەکان و ناوەرۆکی هەواڵ و نووسینەکانە لە نێوان هەموو ژمارەکانی قاهیرە و ئەو سێ شارەدا و ئەویتر، هەوڵدانێکی شێلگیرانەیە بۆ دۆزینەوەی سەرەهەودای چاپ و بڵاوبوونەوەی ڕۆژنامەکە لەو سێ شارە، کە ئەگەر بووبێت و ڕوویدابێت، دەبێ نیشانەیەکیشیان لە تۆمار و بەڵگەنامە فەرمییەکانی ئەو ناوچەیەی وا لەوێوە دەریانکردووە، لێ بەجێ مابێت.

من نامەیەکم بۆ کتێبخانەی ناوەندیی شاری فۆڵکستن نووسیوە و تکام لێکردوون ڕێنومابیم بکەن لە کام سەرچاوە و لەچ ڕێگەیەکەوە دەتوانم لە مەسەلەکە بکۆڵمەوە بۆ ئەوەی ڕوونی بکەمەوە ئایا بەڵگە و نیشانەیەکی فەرمی هەیە لەو ماوە تایبەتەدا (١٨٩٨ تا ١٩٠١)، ژمارەی ٢٥ تا ٢٩ لە ڕۆژنامەیەک بەو ناوە لە شارەکەیان دەرچووبێت؟ لە نامەکەمدا گرنگایەتی ڕۆژنامەکەم بۆ گەلی کورد دەست نیشان کردووە و ئێستاش

چاوەڕوانی وەڵامیانم. دەکرێ کارێکی هاوچەشن لە لەندەن و جنێڤاش بکرێت، گەرچی لە ناو دەریای بەرینی ئەو مەزن شارانەدا ئەستەمترە دەرزییەکی وونبووی وا بدۆزرێتەوە. فۆلکستن لە چاو لەندەن و جنێڤا، شاروچکەیەکی بچووکە و واهەیە هاسانتر بێت کاری ئەوتۆی تێدا بەڕێوە ببرێت.

<u>یەکشەممە، ٢٠١٧/٤/٢</u>

لێرە، لە بریتانیا، کلیسای جۆربەجۆر بۆ فیرقەی هەمەچەشنەی مەسیحییەت هەن کە دوور ونزیک مێژوویان دەگەڕێتەوە بۆ سەردەمی دوای چاکسازییەکانی "لوتر" لە سەدەی شازدەهەمدا؛ دڵنیام دەبێ لە وڵاتانی دیکەی ئوروپاش کەم و زۆر هەروابێت.

کاتی ئوپۆزیسیۆنی ئێرانی (بە کوردیشەوە) دەبینم باس لە یەک گرتن و یەکگرتنەوەی ڕێکخراوە سیاسییەکان دەکەن، دەکەومە بیری ئەو ئیماندارە مەسیحییانەی وا نزیکەی چوارسەدساڵە هەوڵی یەکگرتنەوەی کلیساکان دەدەن و هەنگاوێکیش لە ئامانجەکەیان نەچوونە پێشەوە هیچ، تەنانەت خۆیشیان بوونەتە فیرقەیەکی دیکەی سەرباری ئەو دەیان لق و فەرعەی وا دەیانویست بیانکەن بە یەک!

یەکگرتنەوە و ئیئتیلاف گونجاو نابێت ئەگەر لایەنەکانی ئەو ئیئتیلافە بیر لە تواندنەوە و نەهێشتنی لایەنی بەرانبەریان بکەنەوە؛ باری قورسی یەکگرتن و یەکگرتنەوە تەنیا بە هاوپشتی و هاوکاریکردن دەگاتە جێ، نەک بە فەوتاندن و تواندنەوە!

چوارشەممە، ٢٠١٧/٣/٢٩

ئەهلی حەق و شیعە

مەلای نەجەف و قوم لەمێژە خەریکن ئایینی یارسان لە ناو شیعەی دوازدە ئیمامیدا بتوێننەوە و بنەما مێژوویەکەی، بە تایبەت پەیوەندییەکانی لەگەڵ ئایینی کۆنی ئێزدی، بێ بایەخ بکەن. ئەوان هەندێک لقی ئایینی ئەهلی حەقیان بەرەو خۆیان ڕاکێشاوە و لە بەژنی سەرەکی ئاییەنەکە جیایان کردوونەتەوە، ئینجا ژێر باڵیان گرتورن و دەرفەتی چاپ و بڵاوکردنەوەیان پێداون بۆ ئەوەی زاڵیان بکەن بەسەر ئەوانیتردا و ئەنجام بگەیێننە ئەوەی سەرەتا ببنە پەراوێزی شیعە و لەکۆتاییدا لەناویاندا بتوێنەوە.

وا کێشەکە گەیشتۆتە بەر دەرگای کورد لە باشووری کوردستانیش!. لەوێ کەسانێکیان لە ناو کاکەییەکاندا پەروەردە کردووە کە خۆیان بە موسوڵمان و شیعە ناو دەبەن و دەڵێن ئێمە هەر لە بنەڕەتدا شیعەی دوازدە ئیمامی بووین! دیعایەیەکی بەتاڵ کە فڕی بە سەر ڕاستییە مێژووییەکانەوە نەداوە. بارودۆخی سیاسی کوردستان و دەسەڵاتی ئێرانییەکان لە هەڵەبجە و سلێمانی وای کردووە، پاسدار و ئیتیلاعاتی نەک هەر دەست لە کاروباری سیاسیی کوردستان وەربدەن بەڵکوو وەک مڵە بکەونە گیانی لایەنی کۆمەڵایەتی و فەرهەنگیی گەلەکەشمان و ئەوەی تەنانەت لە ڕۆژهەڵاتی کوردستانیش بۆیان نەکرابێت، لەوێ بیکەن.

یارسان، ئایینی حەقە، کاکەیی، ئەهلی حەق، عەلەوییەکانی شەبەک و هەر لق و پەلێکی دیکەی ئەو ئایینە، مێژوویەکی سەربەخۆ و جیاواز لە ئیسلامیان هەیە و وەک هەموو گەلان و خاوەن ئیمانەکانی دیکەی ناوچە بە ئێزدییەکانەوە، پەیوەندێکی بنەڕەتییان لەگەڵ ئیسلام نییە. ئەوە تەنیا سیاسەت و پاوانخوازیی کۆماری ئیسلامییە عاسمان بە ڕێسمانەوە دەبەستێت!

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٤/٦

ئێمە خەڵکێکی سەیرین! شاعیری گەورەی وەک مامۆستا خالیدی حیسامی (هێدی) دەیان ساڵ شیعری بۆ ئێمەی میللەتەکەی! گوت، لەناو هەر ئەو میللەتەشدا کۆچی دوایی کرد، لە ڕۆژی مەرگیدا، "دایکی وەتەن" خاوەنی دەیان ئیزگەی تەلەفیزیۆن و ڕادیۆ و لەوە زیاتریش ڕۆژنامە و گۆڤار بوو، میدیای مەجازی ئیتر مەپرسە. لەو لەشکرە گەورە بەناو "ئەعلامی"یەی کورد، ئێستا بۆ نێوی سوێندەکە، تەنانەت دوانیان ناوی ناهێنن و شیعرێکی لێ بڵاو ناکەنەوە، وەک ئەوەی هێدییەکی کورد لەو نیشتمانەدا نەژیابێت و شیعری بۆ "دایکی نیشتمان" نەگوتبێت. ئەی ئەم شیعرە کێ گوتوویەتی؟

"...کوردەواری، کۆیلەیی تۆ هەر لە دەوری مادەوە
هەرچی هاتوە چاخی خۆی کردوویە، من ئێستەی دەکەم
هەر لە سەر بەردێکی زێدی شیرنی خۆم جێم هەبێ
جا دەزانی 'هێدی' چۆن گاڵتە بە تەختی کەی دەکەم!"

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٤/١٣

ماوەیەکی زۆرە هاتوومەتە سەر ئەو باوەڕەی کە پاگژکردنەوەی زمانی نەتەوایەتیمان لە وشە و زاراوەی بێگانە (بە گشتی، عەرەبی و تورکی و فارسی) لە باشووری کوردستان وەک قەتارێکە لە سەر هێڵی خۆی ترازاوە و بەرەو ئاقارێکی نەخوازراوی نادیار دەڕوات، کە دوور نییە دیوارێک و تاشە بەردێک و کێوێک بێت. پاگژکردنەوەکانی ئێستامان ڕەوتێک نییە پسپۆڕ بەڕێوەی بەرن یان بە شارەزاییەوە بکرێن. لە ئەنجامدا وەک دەرمانێکیان لێهاتووە کە ئەگەر میکرۆبی ناو لەشی نەخۆشەکە دەکووژێت، گەلێک باکتریی باش و بەسوودیشی ناهێڵێت و وا هەیە کەسەکە تووشی چەند نەخۆشیی خراپتریش بکات.

ئەو قسەیەم بێ بەڵگە نییە. من بە گوێرەی ئیش وکاری ڕۆژانە، خەریکی وەرگێڕانی دەقم لە ئینگلیزییەوە بۆ سەر کوردی و فارسی؛ بێ بەش کردنی زمانەکەمان لەو زاراوە و وشە و تەعبیرە عەرەبی و فارسییانەی و شاعیرانی کلاسیکمان کەڵکیان لێ وەرگرتووە، زمانەکەمانی هەتیو کردووە. ئێمە بە فڕێدانی ئەو سەروەت و سامانەی کە بە هیممەتی شاعیرانی کلاسیکی کورد، خۆماڵیمان کردبوون، زمانێکی ڕووت و قووتمان هێشتۆتەوە کە ئەگەر ڕەسەنیش بێت، دەرەقەتی فەلسەفە و زانست و کۆمەڵناسی و ئەدەب و هونەر و سیاسەتی ئەمڕۆی جیهان نایەت و ناشتوانێت شیعرێک، چیرۆکێک یان بابەتێکی سەرکەوتووی کوردی لە پلەی زمانە پێشکەوتووەکانی ئەمڕۆدا پێشکەش بە ئەدەبی جیهانی بکات.

<u>بیرکردنەوە و زمانی قسە کردن و نووسین لە پەیوەندێکی ڕاستەوخۆدان. ئەگەر زمانی پاراو و ڕەوانمان نەبێت ناتوانین بیری قووڵ ڕابگوێزین، بۆ ئەوەی بیری قووڵ و هاوسەنگی جیهانی ئەمڕۆشمان هەبێت، دەبێ بە زمانێکی پاراو و بێ گرێ گۆڵ بدوێین و بنووسین.</u>

زمانی نووسینی ئێستامان بە هۆی لاچوونی گەلێک چەمکی دامەزراوی کۆن و جێگیر نەبوونی واتای هاوشێوەیان، تا ڕادەیەکی زۆر پەکی کەوتووە و دەرەقەتی زمانە پێشکەوتووەکانی ئەمڕۆی جیهان نایەت، واتە

ناتوانین لەو زمانانەوە بابەتێکی پسپۆڕانەی هیچ بوارێک تەنانەت سیاسەت و هونەریش بە شێوەیەک وەربگێڕینە سەر زمانی کوردی کە هەم دەقی دایک تێیدا قوربانی نەکرێت و سەر وگوێی نەشکێت، هەم خوێنەر لێی تێبگات.

دیارە بەشێک لە کێشەکە توانا و دەسەڵاتی کەمی زمانی کوردییە بەڵام بەشێکی بەرچاویشی ئەو کارەیە کە خۆمان لەگەڵ زمانەکەمانمان کردووە و بە ناوی خاوێن کردنەوە، سەدان و هەزاران وشەی خۆماڵیکراوی عەرەبیمان لێ دەرهاویشتووە و لە شەش پەلی تەنیا گوێیمان بۆ ماوە!

ئەم بابەتە ئاوی زۆر هەڵدەگرێت و ئێرەش مەیدانی ڕمبازییەکی یەوتۆ نییە، منیش زمانەوان نیم و تەنیا لەڕێگەی وەرگێڕان و خوێندنەوەی ڕۆژانەوە گەیشتوومەتە ئەو ئەنجامە. بۆ سەلماندنی بۆچوونەکەی خۆم لێرەدا سێ نموونە لە شیعری شاعیرانی پێشوومان دەهێنمەوە کە هیچکەس گومانی لە گەورەیی و پلە وپایەی بەرزیان لە مێژووی ئەدەبی زمانەکەماندا نییە بۆ ئەوەی تێبگەین کە بەشی زۆری سەرکەوتوویی ئەوان لە هۆندنەوەی ئەو شیعرانەدا بەستراوەتەوە بەو دەستە وشە (ڤۆکابیولەری)یانەی وا کەڵکیان لێ وەرگرتووە کە بریتی بێت لەو وشە عەرەبی و فارسییانەی وا بە درێژایی سەدە و ساڵ خۆماڵی کراون و لە چاوی خوێنەردا جیاوازییەکیان لەگەڵ وشە کوردییەکان نییە. زمانی فارسیش بە هەمان شێوەی زمانی ئێمە لە ژێر قورسایی زۆری ڤۆکابیۆلەری عەرەبیدا دەناڵێت و ئەگەر کەسێک وشە و تەعبیراتی عەرەبی لە شیعری کەڵەشاعیرانیان وەک حافز و سەعدی و ئەوانیتر تا دەگاتە شاعیرانی هاوچەرخ، دەربهاوێت، هیچی وا لە زمانەکەیان نامێنێتەوە، بەڵام ئەوان ئەو وشە عەرەبییانە بە "فارسیزە"کراو و خۆماڵی بوو دادەنێن و چاکسازییەکانی ئەم سەد و پەنجا ساڵەی دوای میرزا فەتحعەلی ئاخوندزادە و ئەحمەدی کەسرەویش بە هەند وەرناگرن.

زیانێکی گەورەی کاری بێهوودە و هەڵەی ئێمە لە هەڵاواردنی وشە عەرەبییەکاندا ئەوە بووە کە بە هۆی نەبوونی کەرەسەی پێویست بۆ نووسین و تەرجەمەوە، کەسانی بەرپرس بۆ وەرگێڕانی هەواڵ لە دەزگاکانی میدیایی کوردییان مەجبوور کردووە بە کەیفی خۆیان وشە

دابتاشن یان بە پەلەپەل هەر لەو زمانە بێگانەیەوە کە پێشتر قرتمان کردبوو، هەروەها لە زمانە ئوروپاییەکان وشە بە قەرز وەربگرن! لە ئەنجامدا ڕۆژنامە و ڕادیۆ و تەلەفیزیۆنمان بۆتە گۆڕەپانی تەراتێنی خەڵکانی ناشارەزا و نەزان و ناپسپۆڕ و تەنانەت هەر حزب و تاقمێک بۆخۆی دەستە وشەی خۆی هەیە و بۆ نموونە ئەگەر بنووسی ژن یان ئافرەت دەست بەجێ دەزانرێ سەر بە کامە حزبی! بە هەمان شێوە، فێرگە و قوتابخانە و دەیان و سەدانی دیکە!

وشەی سواو و خۆماڵیکراوی بێگانە بە دەست شاعیرانی کۆنمانەوە وەک مێو خۆش کرابوو و لە گوێچکەی بیسەر و چاوی خوێنەریشدا شوێنی خۆی دۆزیبووەوە، هەر بۆیەش لێک تێگەیشتن و تەفاهوم گەلێک هاسان بوو، بەڵام وشەی داتاشراوی ئێستا ناتوانێ پردێک بێت لە نێوان نووسەر و خوێنەردا و ئەوە کارەساتێکی مەزنە. تۆ چۆن دەقی فەلسەفە و زانست بەو زمانە ئیفلیجە بە خەڵک ڕادەگەیێنی و تەنانەت چۆن خۆت لێی تێدەگەی؟

ئەوانەی خوارەوە سێ نموونەن لە شیعری سێ شاعیری جێگەی ڕێزی هەموولایەکمان لە شێوەزاری کرمانجی باشووریدا. چاوخشاندنێک بە شیعری مەلای جزێری یان مەولەوی تاوەگوێزی و مەلاپەرێشانی دینەوەریشدا هەمان ئەو شتە دەسەلمێنێت و هەندێکیش ئەولاتر.

من هەوڵمداوە ئەو وشە عەرەبی و فارسی و تورکییانەی لەو شیعرانەی خوارەوەدا کەڵکیان لێ وەرگیراوە، بە ڕەنگی سوور دەست نیشان بکەم و بپرسم ئایا لابردنی ئەو ڕەنگە سوورانە لە بەژنی شیعرەکان چییان لێ دەهێڵێتەوە و کێ هەیە بەبێ ڕەنگە سوورەکان بتوانێت سووکە تێگەیشتنێکیشی لە بەشە ڕەشە کوردییەکانیان هەبێت.

ئێمە درەنگ یا زوو دەبێ "ئەم کارە بایە تەرک بکەین" و لەجیاتی دەمارگیریی کوێرانە، بیر لە تێگەیشتن و لێک تێگەیشتن بکەینەوە کە ئامانجی سەرەکی نووسینیش هەر ئەوەیە و بەس:

<u>نموونەی یەکەم، نالی</u>

تەبعی شەککەرباری من، کوردی ئەگەر ئینشا دەکـــــا،
ئیمتیحانی خۆیە مەقــــسودی، لەعەمدا وا دەکــــــــا
یا لەمــــەیـدانـی
فـەسـاحــەتدا بە میسلی شەهسەوار
بێ تەئـەمـــــمول بــەو هەمــو نەوعــە زوبـــانی رادەکا
کـــەس بە ئەلـــفازم
نــەڵـــێ خۆ کوردییە، خۆ کردییە
هەر کەسێ نادان نەبێ خۆی تالیبـی مــەعنـا دەکـــا
بـــێتە حوجرەم، پارچە
پارچەی موسوەدەم بکـڕێ بەڕۆح،
هــــەرکەسێ کوتاڵ و پارچەی بێ بەدل سەودا دەکـــا
شـــــیعری خەڵقی کەی دەگاتە
شیعری من بۆ نازکـی؟
کەی لە دیــــققەتدا پەتـــــک دەعوا لەگەڵ هەودا دەکـا؟

نموونەی دووهەم، مەحوی:

دیارم دەیری عیشقە، جێ بە سووتن بێ لەوێ دەگرم
کە من مشتێ چڵ و چێوم، بە چی بم، کەڵکی کێ دەگرم
نە گەییبە دامەنی دەستی دوعا، جا دەبمە خاکی ڕێی
تەریقەی گۆشە گیری بەردەدەم، ئەمجارە ڕێ دەگرم
کە دادی یەئسی خۆمم بردە لا ، ئەم عارفە توند بوو
وتی ئاخر سبەینێ جەژنە ، خوێنی تۆ لە پێ دەگرم
لە ڕوو سووری عیبادەت لام و ڕوو زەردی خەجاڵەت مام
بە ناوی سێوی ناوم باغەوان و من بەهێ دەگرم
لەسەرخۆ چوونە، شەیدا بوونە، قوڕ پێوانە، سووتانە
هەتا مردن، مەحەببەت ئێشی زۆرە، ڕێزی لێ دەگرم
چ شۆخە ئاگرم تێ بەر دەدات و پێم دەڵێ: یا شێخ!
بە خاشاکی دەوت شوعلە عەسامە ، دەستی پێ دەگرم
کە سینەی ڕێشمی بەو تێغی نازە ئەنجن ئەنجن کرد
وتی: پەژموردەیە ئەم لالەزارە ، ئاوی تێ دەگرم
لە پاداشی قسەی سەردا هەمە ئاه و هەناسەی گەرم

کەسێ شێتانە بەردم تێ گرێ، من بەرقی تێ دەگرم
شوکر هۆشیارە "مەحوی"، تێدەگا دنیا خەراباتە
کە بەدمەستی بکا ئەهلی، خراپەی بۆچی لێ دەگرم؟

<u>نموونەی سێهەم، گۆران</u>

تاوێ نەگەڕا چەرخی موخالیف بە حیسابم
بێ ناڵە نییە سانیەیەک تاری ڕوبابم!
هەر لەحزەیەکی مەهدی هەزار گریە بوو ئەفسوس
ساڵانی مناڵیم و هەموو عومری شەبابم!
گەر ڕاستە مەلەک نامەیی ئەعماڵم ئەنووسێ
با سوور بێ وەکوو خوێنی جگەر خەتتی کیتابم!
شەمعێکە لەسەر لێوە لەرەی مەینەتی من ڕۆژ
ئەستێرەیی شەو شاهیدمن سەختە عەزابم!
ئێستە خەلەلی عافیەتیش باری بەدەنمە
هەر دەردە ئەدا پاچی لە بونیانی خەرابم!
توخوا دڵەکەم! کوانێ خوتووراتی جوانیت؟
بۆ ڕەش بوو هەموو ئوفقی خەیاڵات و سەرابم؟
هەیهات، چ بێ میهر و وەفا دەرچوو نیگارم
حاڵی بە گەرم پرسش ئەکەم، ساردە جەوابم!
زیاتر سەبەبی عەقل و شوعوورە خەفەتی من
بۆ غەفڵەت و نیسیانە هەموو نۆشی شەرابم!
ساقی، بە فیدای دیدەیی مەخموورت ئەکەم دین
لێو ڕێژم ئەوێ پیاڵەیی مەی ئەجری سەوابم !

دووشەممە، ٢٠١٧/٤/١٧

مۆدێڕنیتەی ئیسلامی: سێ تەڵاقە کردن بە تەلەفونی مۆبایل!

لە هەواڵێکدا خوێندمەوە کابرایەکی موسوڵمان لە بریتانیا، بە کورتە نامە (پەیام)ی سەر تەلەفونەکەی سێ جار وشەی تەلاقی نووسیوە و ناردوویە بۆ هاوسەرەکەی، ژنی هەژار هەر بەو سێ وشەیەی سەر تەلەفون، سێ تەڵاقە بووە و ئێستا هیچ چارێکی نییە جگە لەوەی "بەجاش" بکرێت!

بەوە دەڵێن پێشکەوت و دەسکەوتی نوێ. موسوڵمان ئەگەر ناتوانێت مۆبایل دروست بکات، خۆ دەتوانێت وشەی ڕازاوە و بۆن خۆشی لەسەر بنووسێت، دەشتوانێ لە جیاتی فڕێدانی سێ کڵۆ قەند، پەیامی وا شیرین بۆ هاوسەرەکەی بنێرێت کە لە ماڵەوە ئاگای لە مەعبوودی بێ زەوال نییە و خەریکی بەخێوکردنی منداڵ و چێشت لێنان بۆ هاوسەرە چڵێسەکەیەتی! بەوە دەڵێن نوێخوازی و لەگەڵ زەمان چوونە پێشەوە.

چوار شەممە، ٢٠١٧/٤/١٩

ئەمڕۆ ڕۆژی "چوارشەممە کوڵە"ی خوشک و برایانی ئێزدیمانە. من لام وایە بۆ هاوپشتی لەگەڵ هاونیشتمانیانی ئێزدی پێویست بێت ئەو ڕۆژە وەک ڕۆژێکی پیرۆز بۆ هەموو گەلەکەمان بگیرێتە بەرچاو و بکرێتە پشووی سەرانسەری لە کوردستان.

خوشک و برایانی مەزڵوومی ئێزدی! ئەی ئەو خەڵکەی وا سەدە و ساڵانێکی زۆرە گیرۆدەی دەستی دەمارگیریی دراوسێکانتانن، بە داخەوەم کە ئێمەی کورد لە بێگانەی تورک و ئێرانی و عەرەب بۆتان باشتر نەبووین. ئێمە بە ناوی ئیسلامەوە سەدان جار هێرشمان کردۆتە سەرتان؛ ئەوەندەی سوڵتان سولەیمانی عوسمانی لە ئێوەی کوشت و داعشی ئێستا لێتان دەکووژێت، زیاتر لەو کوشت وبڕە نییە کە میری ڕەواندز لێی کردن! لە هەموو ئەو بەیتە کوردییانەدا کە پاڵەوانی حیکایەتەکە دەچێتە شەڕی "داسنی" لە چیای مەغلووب و بە شانازی و سەرسەفرازی! دەگەڕێتەوە، ئەوە ئێوەی هەژارن کە دەبنە قوربانی و دەکووژرێن.

هەر کوردێک ئاگاداری گۆشەیەک لەو جینایەتانە بێت کە باپیرانمان دەرحەق بە ئێوەیان کردووە، لە بەرانبەرتاندا شەرم دەیگرێ و سەری خەجاڵەت دادەخات. من یەک لەو خەجاڵەتانەی حزووری ئێوەم. تکایە بە نەزانییەکەمان بمانبەخشن.

جەژنی "چارشەمما سوور" لە هەموو ئێزدیان پیرۆز بێت!

<u>پێنج شەممە، ٢٠ /٢٠١٧/٤</u>

لە یادداشتی ڕۆژی دوو شەممە ٢٠١٧/٣/٢٧دا گوتم کورد پێویستی بە "حبل المتین"ێکە دەستی پێبگرێت، بە هۆی ئەوەوە یەک بگرێت و یەکدەنگ بێت؛ بەڵام کاتێ نموونەم هێنابووەوە باسم لە ڕۆژی عاشووڕای ئێرانییەکان کردبوو. دیارە من مرۆڤێکی ئایینی نیم و وەک کەسێکی سکیولار نامەوێت گەلەکەم لە قوڕی دەمارگیریی ئایینی بچەقێت یان بە ناوی یەکگرتنەوە پەنا بۆ ڕۆژێک و ڕووداوێک ببات کە بنەمای لەسەر نەزانی و تێنەگەیشتوویی دانراوە.

ئەو "حبل المتین"ەی وا من پێشنیارم کردوە و خەونی پێوە دەبینم، هەرگیز نابێ بچێتە چاڵی نەزانیی خەڵکەوە یان لە چاڵاوی دەمارگیری ئاو هەڵێنجێت. من لە ئاوێنەی "حبل المتین"دا دیاردەیەکی فەرهەنگی، هونەری یان سیاسی دەبینم کە بۆی هەیە شوێنێک، کەسێک، یان ڕۆژی لەدایکبوون و مردنی کەسایەتییەکی خاوەن کاریزمای کورد، یان ڕووداوێکی گرنگی مێژوویی و هونەری، یان سەرکەوتنێکی نەتەوەیی گەلەکەمان بێت.

"مسروب ماشتوس" لە سەدەی پێنجەمی زایینیدا ئەلف و بێیەکی تایبەت بە زمانی ئەرمەنی دروست کرد، ئەرمەنییەکان لە هەرکوێیەکی جیهان بن، هەموو ساڵێک ڕۆژی لەدایکبوونی ماشتوس دەکەنە پشووی سەرانسەری. دیاردەیەکی فەرهەنگی لەو چەشنە دەتوانێت بۆ زمانی نەتەوایەتی کوردیش بگیرێتە بەر چاو: ساڵی نووسرانی شەرەفنامە، ڕۆژی مردنی ئەحمەدی خانی، ڕۆژی دامەزرانی حزبی خۆیبوون، ڕووداوی هەڵەبجە و ئەنفال و ....، ڕۆژی ئیعدامی پێشەوا قازی محەممەد یان کەسایەتییەکی

به کاریزمای تر، هەریەک لەوانە یان دوان و سیانیان دەکرێ ببنە ئەو حبل المتینە و دەنگمان یەک بخات.

سپاسی ئەو دۆستە خۆشەویستەم دەکەم کە هەڵەکەمی ڕاست کردەوە.

یەکشەممە، ٢٠١٧/٠٤/٢٣

لەسەر یوتیووب دوو بەرنامەی تۆمارکراوی "ئۆرکێستر فیلارمونیکی کوردستان" و "ئۆرکێستر فیلارمونیکی موکریان"م چاو پێکەوت و پێیان گەشامەوە. ئەوە یەک لە ئارەزووەکانم بوو لە ماوەی ژیانمدا ببینم مۆسیقای کوردی و مۆسیقارە کوردەکان گەیشتۆونەتە پلەیەک کە بتوانن وەک گەلانی دیکە و خەڵکی شارەکانی دیکەی جیهان ئۆرکێسترایەکی سینفۆنیک یان شێوازە بچووکترەکەی، ئۆرکێسترای فیلارمونیکیان هەبێت. دەستی بەرهەم هێنەر، کۆنداکتر، ئامێرژەن و دەنگبێژەکانیان خۆش بێت!

دیارە ئۆرکێسترایەکی فیلارمونیک دەکرێ بە گوێرەی نەک هەر وڵات، بەڵکوو بە حیسابی شارەکانیش جیاواز بێت لە ئۆرکێسترای شاری پەنادەستی خۆی و ئامێرێک بهێنێتە ناو ئۆرکێسترەکەیەوە کە لە شارەکانی دراوسێیدا نەبێت. بەم پێیە، بوونی دوو ئۆرکێسترا لە شاری سنە و مەهاباد کێشەیەکی تێدا نییە بە مەرجێک ئامێرژەن و دەنگ بێژی پێویستیان هەبێت و هەوڵی پەروەردەکردنیان بدرێت.

من وا هەست دەکەم کە بە حیسابی پان و بەرینیی ناوچە و ژمارەی دانیشتووان و ژمارەی هونەرمەندان، کارێکی بەکردەوە گونجاوتر دەبێت ئەگەر هێز و توانای هەر دوو ناوچەکە یەک بگرێت و ئۆرکێسترایەکی بەهێزتریان لێ پێک بێت، جا لە ساڵانی دواتر و کاتێ کە توانرا هونەرمەندی زیاتر و بەتواناتر پەروەردە بکرێت، بیر لە دوو ئۆرکێسترای سەربەخۆش بۆ هەردوو شارەکە بکرێتەوە.

ئێمە ئەزموونی تەلەڤیزیۆنە کوردییەکانمان هەیە کە ژمارەیان گەیشتۆتە دەیان ، پارە و بودجەیەکی نجوومیشیان لە پێناودا خەرج دەکرێت بەڵام کەیفییەتی بەرنامەکان نزمە و وەڵامدەری نیازی خەڵک نین و لە دیتنی کاناڵە بێگانەکان بێ نیازمان ناکەن.

ئۆرکێسترای فیلارمونیکی کوردستان هەواڵی کۆنسێرتی داهاتووی خۆی لە هەرێمی کوردستان و هێنانی کۆنداکتری ئوتریشی (نەمسایی) بۆ بەڕێوەبردنی کاتیی ئۆرکێستراکە دابوو. ئەوانەش هەواڵێکی خۆشن. هەرێمی کوردستان ئێستا بۆ کورد وەک قیبلەی ئاواتەکانیەتی و ئاساییە هونەرمەندی کوردی هەموو پارچەکانی کوردستان بەرهەمە هونەرییەکانی خۆیان لەوێ پیشان بدەن. هێنانی پسپۆڕانی بێگانەش بۆ ئۆرکێسترایەک کە بناغەیەکی پڕۆفیشناڵی هەبێت تەواو ئاساییە و زۆریش بەجێیە.

کاری یارمەتی وەرگرتن لە پسپۆڕانی بێگانە لەمێژ ساڵ بوو دەبوایە لە باشووری کوردستان بکرایە و ئەو سەردەمەی کە بە ملیۆن پارە سەرفی کاری بێ ئەنجامی وەک هێنانی تیپی فۆلکلۆریی هەرەمەکی لە گۆشە و قوژبنی جیهان دەکرا، دەبوایە بەو پارە نجوومییانە بۆ نموونە دەیان مۆسیقاری کلاسیک و ئۆپێرامان لە نەمسا و ئیتالیا، یان پسپۆڕی مەقاماتمان لە شوێنێکی وەک باکۆ و حکوومەتی ئازەربایجانەوە بهێنایەتە کوردستان و لەماوەی ئەم دە پازدە ساڵەدا دەیان مۆسیقار و مەقام بێژی شارەزامان پەروەردە بکردایە کە هەر ئەوان لە داهاتوودا ببوانەتە مامۆستای نەوەکانی داهاتوو.

بەداخەوە نەزانی و ناشارەزایی و نەبوونی شەففافیەت لە کارەکاندا ئەو هەموو پارەیەی بەفیڕۆدا و تا ئەمڕۆ تاقە یەک دەنگ بێژ و یەک پیانۆ ژەنمان پەروەردە نەکردووە و هۆڵێکمان بۆ بەڕێوەبردنی بەرنامەیەکی مۆسیقایی بۆ هەر ئەو ئۆرکێسترا فیلارمۆنیکە میوانەش دروست نەکردووە! کۆپی کردنی حەسەن زیرەک و ماملی و عەلی مەردان کاری هونەری نییە و تەنیا کڵاو نانە سەر خەڵکە. ئەوانەی ئەو جینایەتەیان دەرحەق بە مۆسیقا و هونەری نەتەوایەتیمان کرد و گیرفانی خۆیان پێ ئاخنی، بێ هیچ گومانێک بەرپرسن و لەدواڕۆژدا بە تاوانی ئەو خەیانەتانە دەبێ حیساب بە گەلەکەیان بدەنەوە.

دووشەممە، ٢٠١٧/٠٤/٢٤

هەرکاتێ هەواڵی ناوچەی لاچین و کەلبەجاڕ دەبیسم کە لە دەست کورد دەرهاتوون و بوونەتە بەشێک لە ئازەربایجان یان جێ کێشەی نێوان ئازەری و ئەرمەنی، دەست بەجێ بیر لەو ئاسۆرییانە دەکەمەوە کە بەشی زۆری ئەو خاک و ولاتانەی وا ئێستا کەوتۆتە دەست موسوڵمانی عەرەب و تورک و ئێرانی و کورد، سەردەمێک خاک و وڵاتی ئەوان بوون، بەڵام ئێستا لە هەموو ئەو ئیپڕاتۆریەتە پان و بەرینەی ئاشوری کۆن، تاقە شارێک و گوندێکیش نییە گەلی هەژاری ئاسۆریی لاقی لەسەر دانێن و بڵێن ئەوە خاکی ئێمەیە. قسەی خۆمان بێت دوای شەڕی یەکەمی جیهانی، ئەوە ئێمەی کورد بووین (لە سەردەمی سمکۆدا)، کە وەک کەوا چەرمگی بەر لەشکری تورک و ئەوانمان لە خاکی ئابا و ئەجدادیی خۆیان دەرپەڕاند بە شێوەیەک کە ئیتر ئەستەمە هیچ کاتێ بتوانن ببنەوە خاوەنی خاک و هەردی نەتەوایەتییان. سیاسەت چ زاڵمە، بە تایبەت ئەگەر لێی نەزانی!

چوارشەممە، ٢٠١٧/٠٤/٢٦

فیلمێکی دوکیومنتاریم چاو پێکەوت کە "دارا ئۆ بڕاین"- کۆمێدیەنی ناسراوی بریتانیایی، سەبارەت بە پرۆفیسۆر "ستێفان هاوکینگ" بەرهەمی هێنابوو و تێیدا هەندێک پرسیاری سەبارەت بە خۆی و ژیانی و بیر وبۆچوونی لەو کەسایەتییە مەزنەی زانستی ئەمڕۆ کردبوو کە کەمئەندامە و تەنیا لە ڕێگەی جووڵەی ڕوومەت و بزاوتنی برژۆڵی چاویەوە دەتوانێ بۆچوونەکانی خۆی بگەیێنێتە کەمپیوترێک وا تایبەت بەو دروست کراوە و تەنیا بەم شێوەیە دەتوانێ لەگەڵ خەڵک پەیوەندی ببەستێت.

پڕۆفیسۆر هاوکینگ ئێستا تەمەنی گەیشتۆتە ٧٣ ساڵ. لەو ٧٣ ساڵەدا چی کردووە و لە کوێ وەستاوە؟ خەڵکانی دیکە لە کوێن و غەیری ئەوەی ئوکسیژن هەڵمژن و ژینگە پیس بکەن، چییان بە مرۆڤایەتی داوە؟ منیش وا بوومەتە ٧٣ ساڵان. هەرچی بیر لە خۆم دەکەمەوە لەو هەموو ساڵانەدا

نه هیچ لە جیهان گەیشتووم، نه لە ژیان؛ ئیتر کائینات و چاڵی ڕەش فیدای سەرم بێت!

هاوکینگ تا ئێستا ٣ هاوسەری گرتووە و ٣ منداڵیشی هەن. کابرای کۆمێدیەن لە کوڕە بچکۆلەکەی پرسی چ دەرسێکی گرنگت لە باوکت وەرگرتووە؟ گوتی ١٢ ساڵان بووم، جارێکیان لێم پرسی "ئایا وردە کاکەشانی دیکەش لە دەوری کاکەشانی ئێمە دەخولێنەوە؟" لە وەڵامدا گوتی '<u>هیچکات نابێ لەوە بترسی بیرۆکە، یان فرضییەکانت ڕابگەیێنی؛ گرنگ نییە چەند بچووک و بێ بایەخیش بن، تۆ هەر دەبێ شوێنیان بگری</u>'- ئەوە دەرسێکی گەورە بوو بۆ من".

دیارە بۆ ئێمەش!

دووشەممە، ٢٠١٧/٥/١

کێ بەرکێی مەقاماتی مۆسیقایی

لە هەفتەیەک پێش نەورۆزی ئەمساڵەوە کێبەرکێی دووساڵ یەکجاری مەقام بۆ لاوانی ئازەربایجان لە باکۆ پێتەختی کۆماری ئازەربایجان دەستی پێکردووە و تا ئێستا ١٠ بەشی لە سەر یوتیووب دانراوە. من کە ئەویندار ی لەمێژینی مۆسیقای ئازەربایجانم لەو دەرفەتە کەڵکم وەرگرتووە و هەموو بەشەکانیم چەند جار سەیر کردووە کە هەرکامیان دوو سەعات و نیو دەخایەنن؛ ئەوەش نا، هەراسم بە دۆست و برادەر هەڵگرتووە و کات وبێکات لینکی بەرنامەکانم بۆ ناردوون!

گومانم نییە مۆسیقای ئازەربایجانی ئەگەر پێشکەوتووترین مۆسیقای هەموو ناوچەکە نەبێت، یەک لە پێشکەوتووترینیانە و بە کیلۆمەتر لەپێش مۆسیقای گەلانی دیکەوەیە. ئەوان لە سەدەی ١٩ ەوە ئۆپێرای نەتەوایەتییان هەیە، کۆنسێرواتواری فێرکردنی مۆسیقای کلاسیکی ڕۆژئاوا و مۆسیقای نەتەوایەتییان هەیە، لە بیری مۆسیقای فۆلکلۆریشدا هەن و ڕێزی تایبەت لە عاشیقەکانیان دەگرن کە بە شێوەیەک وەک بەیت وێژی کوردن. هەروەها لە مۆسیقای مەقاماتی کۆندا لە ڕۆژهەڵاتی ناوین قسەی یەکەم دەکەن. هەر ئەمساڵ ئەوان فستیڤاڵێکیان بۆ عاشیقە تورکەکانی هەموو جیهان ڕێک خست کە دەیان گرووپ لە ئۆیغورەکانی چینەوە تا قرقیزستان و ئازەربایجان و تورکیا و ئێرانی گرتبووە خۆی و عاشیقانی نەخجەوان و کەڵبەجاڕیشیان لەناودا بوو کە ئەمی دواییان ڕۆژی خۆی بەشێک لە کۆماری خودموختاری کوردستانی سۆڤیەت بوو. لە بەرنامەکەدا عاشیقەکانیئازەربایجانی ئێران بە شان و باڵی ئەتاتورکیاندا هەڵدەگوت!

بەشداربووانی کێبەرکێی مەقام ئەو لاوانەن وا ساڵانێکی زۆر لای مامۆستاکانیان وانەی مەقاماتیان خوێندووە و لە نێو سەدان کەسدا هەڵبژێرراون. کاتێ گوێ دەدەیە کارەکانیان هەرکام بۆخۆیان مامۆستایەکن بەڵام دیسان لە لایەن لیژنەیەکی حەوت کەسی لە مامۆستا و سوپڕ مامۆستای مۆسیقای ئازەربییەوە هەڵسەنگاندنیان لەسەر دەکرێت

و نمرەیان دەدرێتێ. گرنگ ئەو بۆچوون و ڕێنومایییانن وا داوەرەکان ئاراستەی لاوەکانی دەکەن و هەر نوکتە و قسەیەکیان بایەخی گەنجینەیەکی بۆ ئەهلی هونەر هەیە.

من بیرم لەوە دەکردەوە ئەگەر ڕێکخراوەی کەلەپووری کوردی یەک لەو مامۆستایانەی بۆ ماوەی ساڵێک و دووساڵ بهێنایەتە کوردستان و قوتابییانی کوردی پێ پەروەردە بکردایە، ئێستا دوای ئەو دە پازدە ساڵە چەندەها دەنگ بێژی پەروەردەکراومان لەجیاتی ئەو گۆرانی بێژە هەڕەمەکییانە دەبوو کە مۆسیقای نەتەوایەتیمانیان بە قوڕدا بردۆتە خوارێ.

هەر ئەوەش نا، خۆ ئەوان دەیانتوانی بانگهێشتنی مامۆستایەکی وەک نەمر حەسەن سیساوەیی یان تەنیا عەرەب و بەیت وێژەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بکەن لە شوێنێک وەک قوتابخانەی هونەری لاوەکانمان فێری بەیتە نەتەوایەتییەکان بەکەن و کۆرسی فێربوونیان بۆ دابنێن؛ با بەشێک لەو پارەیەی وا سەرفی دام و دەزگا بۆش و بەتاڵەکەیان و پڕکردنی گیرفانیان کرا، مامۆستای نەمر حەسەن سیساوەیی لەو هەژاری و کەساسییە دەربهێنایە کە لە کۆتایی تەمەنیدا تووشی ئەو نەهامەتییە نەیەت کە وەک جانتا و گۆنی لە پشتەوەی وانێت دانەرێت ببرێتە خەستەخانە!

کورد دەبێ ڕۆژێک حیسابی ئەو ناحیسابییانە لە بەرپرسانی وەربگرێتەوە.

<u>سێ شەممە، ٢٠١٧/٥/٢</u>

پیشانگەی کتێبی ئێرانییەکان لە لەندەن

ئەمڕۆ چوومە پیشانگای کتێبی فارسی لە 'کتابخانه مطالعات ایرانی' لە لەندەن. ناوی پیشانگاکە ئەوەیە: "سومین نمایشگاه کتاب تهران بدون سانسور باحضور ناشران مستقل خارج از کشور". پیشانگاکە دوو ڕۆژ لە لەندەن دەبێت و دواتر لە چەند وڵاتی دیکەش بەڕێوە دەچێت و یەک لە بەشداربووانی، کتێبی ئەرزانە لە سوئێد کە بەڕێوەبەرەکەی کوردە و

خەمخۆری کتێبی کوردیشە بەڵام پیشانگاکە تایبەت بە کتێبی فارسی بوو و ئەوانیش هەر کتێبی فارسییان لەوێ دانابوو.

لە کوردستان ساڵانە ئەو هەموو کتێبە بڵاو دەبێتەوە بێ ئەوەی تاقە یەک دانەی بنێررێتە دەرەوەی وڵات. بازاڕی کتێب لە باشووری کوردستان ئاوساوە و زیاتر لەوە ناکێشێت، بەڵام لە دەرەوەی وڵات وا نییە. لێرە کڕیار هەن. خەڵکی کوردیش و ڕێکخراوەکانیش، بەڵام کتێب لەبەردەستدا نییە.

من خۆم لە بەڕێوەبەری بەشی تورک و ئێرانیی کتێبخانەی بریتانیام بیستووە دەیگوت ئێمە بۆ کڕینی کتێبی کوردی بودجەمان هەیە بەڵام کتێبمان دەست ناکەوێت! دائیرەی سۆشیال سێکیوریتی بریتانیا لەو شارانەی وا پەنابەریان لێیە، کون بە کون لە فەرهەنگێکی ئینگلیزی – کوردی دەگەڕێت کە دەیانەوێ بیکڕن و بیدەن بە هەموو ئەو پەناخوازانەی وا تەمەنیان لە خوار ١٨ ساڵانەوەیە، بەڵام حاشا لە دانەیەکیش! ناچار قامووسێکی "ئینگلیش – کردیش!" دەکڕن کە لە هیندستان چاپ بووە و لە بریتانیا بە فراوانی دەفرۆشرێت لەکاتێکدا هیچ لاپەڕەیەکی نییە کەمتر لە ١٠ هەڵەی تێدا بێت!

دەبێ ڕێکخراوە کوردییەکان لە پێناو کولتور و زمانی نەتەوایەتیدا بیرێک لەو ناتەواوییە بکەنەوە. لێرە، لە دەرەوەی وڵات، پارە و کڕیار هەن، بۆچی کتێبی کوردی ناگاتە دەستیان؟ ئەم کارە ئەگەر بکرێت، لەلایەک گەشە دەخاتە بازاڕی کتێبی کوردیی ناوخۆی وڵات و لە لایەکی دیکەوە وەڵامی ئەو تینوویەتییەش دەداتەوە کە دەیان ساڵە لە دەرەوەی وڵات بۆ کتێبی کوردی هەیە و کەس نییە بیشکێنێت.

<u>چوارشەممە، ٢٠١٧/٥/٤</u>

چاکە پەڕۆ لە بریتانیا!

من هەر وامدەزانی شەخس و چاک و ئیمام زادە تایبەت بەو ناوچە هەژارە ئایین لێدراوەی ئێمەیە! چەندڕۆژ پێش ئێستا، گوێم لە

بەرنامەیەکی ڕادیۆ ٤ ی بریتانیا بوو باسی پڕۆژەیەکی دەکرد کە تاقمێک نەخۆشی دەروونی لە شارێکی نزیکەوە دەبەنە "ستۆن هێنج" (شوێنەوارێکی مێژوویی ناسراوی جیهانی کە دەگوترێ هی سەردەمی گەیشتنی ئایینی میترائییە بە ئورووپا و بەردەکانی چوار تا پێنج هەزار ساڵێک پێش ئێستا لەو شوێنە دانراون). کاتێ نەخۆشەکان دەگەنە ئەوێ، سەرلەبەیانی دەیانبەنە ناوەڕاستی ئاڵقەی بەردەکان و لەوێ پێکەوە گۆرانی دەڵێن و قسە دەکەن و بیرەوەری دەگێڕنەوە.

بەڵام جیاوازیی ئەوان لەوانەی وا دەچنە سەر چاکەکانی کوردستان ئەوەیە ئەوان چاوەڕوانی بەرەکەت و موعجیزە لە بەردەکان ناکەن و لێیان ناپاڕێنەوە بەختیان بکەنەوە یان منداڵیان بدەنێ یان تەنانەت نەخۆشییەکەیان چاک بکەنەوە. ئامانجی بەڕێوەبەرانی بەرنامەکە ئەوەیە ئەو کەسانەی وا تووشی خەمۆکی و تەنیا مانەوە و نەخۆشیی دەروونی هاتوون بێنە شوێنەکە بۆئەوەی بزانن ژیان چەندە کۆنە و مێژوو چ دوور ودرێژە و لە بەرانبەردا، تەمەنی مرۆڤ چ کورتە و ئەگەر کەڵکی بەجێی لێ وەرنەگیرێت، بەفیڕۆ دەچێت و وەک کای بەر با لە دەست دەڕوات.

بیرم لەوە دەکردەوە ئەگەر چاکەپەرۆی بریتانیا بتوانێت بیرۆکەیەکی وا لە مرۆڤدا پەروەردە بکات، دەبێ منیش بچم و ناوی خۆم تۆمار بکەم بۆ ئەوەی لەگەڵ دەستەی نەخۆشەکانی دوایی بمبەنە ستۆن هێنج!

یەکشەممە، ٢٠١٧/٥/٧

شێواندنی گۆڕی مردووان

لە ئێران چەند ساڵێکە دەست کراوە بە شکاندنی کێلی قەبر و لابردنی پەیکەری ئەو ناودارانەی وا مەلاکانی کۆماری ئیسلامی لە دەرەوەی بازنەی بەرتەنگی بیروباوەڕی خۆیانیان دەبینن.

شایی مەلاکان ماوەیەکە گەیشتۆتە بەردەرگای ماڵی کوردیش! داردەستی مەلاکان لە شاری سنە گۆڕی ئەو بەهاییانەیان شێواند کە لە ترسی دەمارگیرانی عەجەم پەنایان هێنابووە کوردستان و لەوێ لە ئاسایشدا دەژیان. بە ماوەیەکی کەم دوای ئەوەی شاعیری گەورەی کورد شێرکۆ بێکەس کۆچی دوایی کرد و لە پاڕکێکی ناوشاری سلێمانی نێژرا، جاشی مەلاکانی ئێران دەستی گڵاویان گەیاندە کێلی قەبرەکەی ئەویش و شکاندیان. ئەوان تەشریفی ناخێریان خەریکی غەزا کردنن ڕاست وەک ئەوەی داعش دەیکات.

وا هەواڵ دەگات لە سەرەتای ئەم مانگەدا گۆڕی شاعیری مەزنی کورد مەولەوی تاوەگوێزیش لە گوندی سەرشاتەی قەزای دەربەندیخان شێوێنراوە و هەواڵەکەی ئەمڕۆ بە فەرمی لە لایەن قایمقامی شارەکەوە ڕاگەیێنرا. دژایەتی حکوومەتی ئێران لەگەڵ لایەنێک و بیر وباوەڕێک نییە. ئەوان دژبەری هەموو شتێکن کە ناوی کورد بەرز بکاتەوە و کەسایەتی بداتە گەلەکەمان. بۆ ئەو کارەش تەنیا بە ئیعدام کردنی لاوەکان و وێران کردنی شار و گوندەکانمان ناوەستن و هەموو چەشنە بێ ئەخلاقی و نامرۆڤایەتییەک بە کورد ڕەوا دەبینن. ئەم کارە چەپەڵەشیان بە هەر ناوێک و لەسەر بنەمای هەر بیر وباوەڕێکی چەپەڵ کرابێت، هەر چەپەڵە و چەپەڵ دەمێنێتەوە. بکەرانی ئەو کردارە نامرۆڤانەیە حەیفە تفیان لە ڕوو بکرێت، بەڵکوو باشترە سەریان لە سەرانگوێلکێکی سەرشاتە بگیرێت.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٥/١١

مەلەی ناو دڵۆپێک ئاو!

کەم و زۆرێک شارەزای ژیان و بیروباوەڕی شاعیری کوردی فارسی وێژ "لاهووتی کرماشانی" هەم و لە ڕێگەی شیعری خۆی و بیرەوەرییەکانی سەردار موقتەدیر سەنجابییەوە دەزانم چۆن لە ماوەی دوای مەشرووتەی ئێران (١٩٠٦) و ساڵانی شەڕی یەکەمی جیهانیدا بوو بە لایەنگرێکی ئەوتۆی ئاڵمانیا و عوسمانی کە چەکی بۆ هەڵگرتن، شەڕی ئینگلیزەکانی بۆ کردن، پاشان بەهیوای بپێزانیی تورکان لە ڕێگەی کوردستانی باشوورەوە چوو بۆ ئەستەموڵ و لە کۆتاییدا بە پەشیمانی نواندن و پاڕانەوە لە مخبرالسلطنه هیدایەت والی ئازەربایجان، مۆڵەتی گەڕانەوەی ئێرانی وەرگرت!

لەم ڕۆژانەدا دیوانی "میرزادەی عشقی هەمەدانی"م دەخوێندەوە کە ئەویش شاعیرێکی کوردی فارسی وێژ بوو، دایک و باوکی کورد و خاڵکی شاری سنە بوون و ناسناوی 'هەمەدانی' بۆیە کەوتبوە شوێن، کە لە هەمەدان لە دایک ببوو. عیشقیش وەک لاهووتی لە هەمان ساڵانی ئاڵۆزی سەردەمی مەشرووتە و شەڕی یەکەمی جیهانیدا، بوو بە لایەنگرێکی ئەوتۆی ئاڵمانیا و عوسمانی، کە ئاوی نەدەپاڵاوت! ئەویش عەینوبیللا وەک لاهووتی بە ڕێگەی کوردستاندا چوو بۆ ئەستەمووڵ! ئینجا کاتێ کەس ئاوڕی لێ نەدایەوە و ڕێزی لە خزمەتەکانی نەگرت بە هەڵەی خۆی زانی، گەڕایەوە ئێران و بە حوکمی ڕەزاشای پەهلەوی لە تاران تیرۆر کرا!

سەمەرە ئەوەیە لاهووتی و عیشقی ئەویندار خالیس و خولـلەسی ئێران بوون و لە وەسفی ئێران یان هەر ئەو ئێرانییانەی وا ئەو هەموو پەت پەتییەیان پێکردن، دەیان پارچە شیعریان هەیە، بۆ نموونە، لاهووتی مەسنەوی "ایران نامه" و عیشقی "اپرای رستاخیز سلاطین ایران"ی لە ئەستەمووڵ نووسیوە.

با ئەو دوو ئەزموونە بخەینە پاڵ ئەزموونی تاڵی نەمر حاجی بابەشێخی سەیادەت کە ئەویش بە فیت و فێڵی ئیسلامییەتی عوسمانییەکان، لە ماوەی هەمان شەڕی یەکەمی جیهانیدا بوو بە لایەنگری سوپای عوسمانی و ئاڵمانیا و بە مەبەستی کۆکردنەوەی پشتیوان بۆ سوپاکەیان، حزبی "اتحاد اسلام"ی لە ناوچەی موکریان دانا و لە کوردستانی قات و قڕی لێدراوی ساڵانی "رووسی یەکەم"دا یارمەتییەکی زۆری ئابووری بۆ سوپای عوسمانی کۆکردەوە و بەگەرووویدا کردن. ئەگەر لاهووتی و عیشقی هەڵوەدای ئێرانی ساسانی و هەخامەنیشی بوون، حاجی بابە شێخ کەوتە شوێن دروشمی ئیسلامییەتێک کە دام و دەزگای تەبلیغاتیی ئاڵمانیای قەیسەری لەو ساڵانەدا وەڕێی خستبوو و دەیگوت ویلهێڵمی ئیمپراتۆری ئاڵمان بۆتە موسوڵمان و ڕۆژی جارێک قورئان خەتم دەکات! لە ئەنجامدا ئەویش ئاوارەی خاکی عوسمانی بوو و ماوەیەک لە کەرکووک و مووسڵ مایەوە و کاتێ کە تێگەیشت هەموو بەڵێنی تورکان درۆیە، بە دڵشکاوی گەڕایەوە گوندەکەی خۆی، جەمیان.

نیازی من لە گێڕانەوەی ئەو سێ ڕووداوە ئەوەیە بپرسم گرفتی کاری ئێمەی کورد لە چیدایە؟ بۆچی بە دڵۆپێک ئاو دەکەوینە مەلە و هەر لە دڵۆپێک ئاویشدا دەخنکێین؟ ئەو"ئێرانە خۆشەویست"ە چی بۆ کرماشانی لاهووتی و سنەی عیشقی کردبوو کە وا خۆیان بۆ دەکردە قوربانی؟ ئیسلامی عوسمانی و ئاڵمانییەکان چی زیاتر بوو لە باوەڕە قورس و قایمە ئیسلامیییەی حاجی بابەشێخێک کە مەلا و شێخ و جێگەی باوەڕی هەموو خەڵکی ناوچەکە بوو، دەستیان ماچ دەکرد و نوشتەی ئەویان بە کەوای منداڵەکانیانەوە دەدروو؟ ویلهێڵم چی لەو ئیسلامییەتە زیاد دەکرد کە ئەو و باو وباپیرانی باوەڕیان پێی بوو؟ ئایا لە ئێراندا کەس نەبوو وەک لاهووتی و عیشقی خەمی ئێران بوات و هەر دەبوایە ئەو کوردانە خۆیان بکردایەتە قوربانی ئاو وخاکەکەی؟ ئەی ئیسلامی عەبدولحەمید خەمخۆری دیکەی نەبوو و تەنیا دەبوایە مەزن پیاوێکی وەک حاجی بابەشێخ ببێتە کەواچەرمگی بەر لەشکرەکەی؟

کار بەو سێ کەسە کۆتایی نایەت. نموونەی ئەو دڵپاکی و سافی و سادەدڵییە ئەوەندە زۆرە کە بژاردنی تەزبێحی چەندهەزاردانەیی دەوێت!

مەسەلە بە تاقەکەسیش کۆتایی نایەت. ئەو فێڵ و فەرەجەی تورکان لە شێخ عوبەیدیللای نەهری و سمکۆی شکاکیان کرد، بوو بەهۆی تێک شکانی سوپای چەندهەزار کەسییان لە ئێران و بەداخەوە بنەمایەکی ناحەزی بۆ پەیوەندییەکانی دوارۆژی کورد لەگەڵ ئازەربایجانییەکان دامەزراند کە تا ئەمڕۆش بەردەوامە. ئەوانیش نا، هەر لەم دواییانە و لە ماوەی ساڵانی دوای ڕاپەڕینی ١٣٥٧ ی ئێراندا چۆن کۆمەڵەی شۆڕشگێڕ دەستەمۆی مەنسووری حیکمەت بوو و ئەو ڕێکخراوە بەهێزە کوردییە بەفیتی بێگانەیەک لەبەر یەک هەڵوەشایەوە و بوو بە پێنج کەرتەوە. یان چۆن ئەو هەموو خەڵکە فیداکار و بێ فێڵە کوردە لە هەمان ئەو ساڵانەدا کەوتنە شوێن دروشمی فیدائیانی خەلقی ئێران و سەرئەنجام خوێنی ئەو هەموو لاوە خۆبەختکەرە کوردە بە فیڕۆ چوو کاتێ کە ڕێبەرایەتی ڕێکخراوەکە لە تاران، بە فیتی سۆڤیەت و حزبی توودە، ڕێبازیان گۆڕی و چوونە ژێر عەلەمی خەڵخاڵی و پاڵ پاسدارە پیاوکوژەکانی ئێران، ئەمانیش لە کوردستان دەستیان لەگۆزەدا ما!

کەی بە خۆماندا دەچینەوە؟

دوو شەممە، ٢٠١٧/٥/١٥

ڕۆژی هەینی ڕابردوو ڕێزدار 'محەممەد سدیق کەبوودوەند' ڕۆژنامەنووس و خەباتکاری بواری مافەکانی مرۆڤ لە زیندانی کۆماری ئیسلامی ئازاد کرا و دڵی هەموو کوردێکی پێ گەشایەوە.

کەبوودوەند نموونەی هەرە باشی بێ تاوانیی ڕۆڵەکانی گەلی کورد و تاوانباریی سیستەمی سیاسیی کۆماری ئیسلامی ئێرانە. کەسێک کە لە بواری پاراستنی کەرامەت و مافی مرۆڤدا خەباتی کردووە و دوور ونزیک بەلای کاری چەکدارانە و هەوڵی ڕووخاندنی ڕێژیمدا نەڕۆیشتووە، ماوەی١٠ ساڵی ڕەبەق لە خراپترین بارودۆخی زیندانەکانی ئێراندا دەست بەسەر بووە و پشووی ئاسایی زیندانیانی بۆ سەردانی کەس وکاریش، لێ یاساخ کراوە. ئەوەش لە کاتێکدا کە خۆی نەخۆشە و منداڵی نەخۆشی هەیە. ئێستاش کە ماوەی زیندانی کەبوودوەند کۆتایی هاتووە، تۆمەتێکی داتاشراوی دیکەیان داوەتە پاڵی بۆ ئەوەی لە دەرەوەی زیندان ئاسایشی نەبێت و خۆی و کەس و کاری و هەموو دڵسۆزانی گەل و نیشتمان لەژێر شمشیری دادگایی کردن و دەستبەسەریی دووبارەی ئەو ڕۆڵە قارەمانەدا بژین.

مافیای مەلاکانی ئێران لە هیچ دەستدرێژییەک بۆ سەر مافە تاکەکەسییەکانی مرۆڤ ڕوو وەرناگێڕن و بە تایبەت لە کوردستاندا جینایەتی وا دەکەن کە هەرگیز ئیسڕائیل دژ بە فەلەستینییەکان نەیکردووە؛ ئەوە تەنیا یەکیانە.

کاکە سەدیقی خۆشەویستی هەموولایەک، ڕۆژی ئازادییە سەرفرازانەکەت پیرۆز بێت! ئیرادەی لەبن نەهاتووی تۆ لە بەرانبەر ئەو هەموو بێعەداڵەتییەی مجێورەکانی مزگەوتی ئیسلام دەرحەق بە خۆت و بنەماڵە بەڕێزەکەت کردیان، هەموو گەلی کوردی ڕووسوور و ڕووی دووژمنەکانتی لەوەش کە بوو، ڕەشتر کرد. ئێمە هەروەها سەری تەعزیم لە بەرانبەر خاتوو پەرینازی هاوسەر و کوڕە خۆشەویستەکەت دادەنەوێنین کە لەو ماوەیەدا ڕەنجێکیان کێشا فەرهاد نەیکێشا بێت. ئەوانیش هەرکام سەربازێکی وونی نیشتمانەکەمانن.

چوار شەممە، ٢٠١٧/٥/١٧

هیندوشاهی نەخجەوانی

کوردێکی زۆر لە شار وناوچەی نەخجەوان دەژیان و دەژین کە عەلیۆف سەرەک کۆماری پێشووی کۆماری ئازەربایجان و ئەندامی بیورۆی سیاسی یەکیەتی سۆڤیەتی پێشوو، یەک لەوان بوو. ئیلهام عەلیۆف سەرەک کۆماری ئێستای کۆماری ئازەربایجانیش کۆڕی عەلیۆف و بە ڕەچەڵەک لە کوردانی نەخجەوانە.

"شمس الدین محمد کوڕی فخرالدین هندوشاه ناسراو بە شەمسی مونشی"، نووسەرێکی فارسی نووسی سەدەی هەشتەمی کۆچی و خەڵکی نەخجەوانە. هیندوشاه کتێبێکی بۆ تەواوکردنی کتێبی "لغت فرس" اسدی طوسی داناوە کە تەرخانی ساغکردنەوەی زمانی "طوایف فرس" کراوە و لە شاری تەورێز نووسیویەتی.

تۆ بڵێی هیندوشاه کوردێکی فارسی نووس نەبووبێت؟ بەڵگەیەکم بۆ کوردبوونی ئەو کەسایەتییە نییە، وەک بۆ نەبوونەکەشی جگە لە فارسی نووسین هیچ بە دەست کەسەوە نییە. بەڵام ئەو فارسی نووسینە کردەوەیەکی گشتی بووە لەناو گەلانی ناوچەکەدا و ئێستا زیاد لە دە ساڵە کۆماری ئازەربایجان خەریکە ناوی کەسایەتی ئەدەبیی فارسی نووسی کۆن کە خەڵکی یەک لە شارەکانی ئێستای کۆماری ئازەربایجان بووبێتن، بە ناوی کەسایەتی خۆیانەوە لای ڕێکخراوەی یونسکۆی نەتەوە یەکگرتووەکان تۆمار دەکات. ماوەیەک لەمەوپێش نیزامی گەنجەوییان تۆمار کرد کە هیچ نەبێت دایکی کورد بوو، ئێستا خەریکی تۆمار کردنی ناوی مەستوورەی گەنجەوی و خاقانی شیروانین و بۆ چەسپاندنی هەڵوێستی خۆیان شیعری ئەو شاعیرانەیان لە فارسییەوە وەرگێڕاوەتە سەر تورکی ئازەربایجانی و چاپیان کردوون، هەروەها لێرە ولەوێ بە تایبەت لە ئوروپا کۆنسێرتی هونەری بۆ ناساندنیان بەڕێوە دەبەن.

من ناڵێم ئەوان کارێکی خراپیان کردووە. هەموو میللەتێک خەمی خۆی و مێژوو و هونەر و ئەدەبی خۆی دەخوات و ئەوەش مافی قانوونییەتی.

بەڵام ئێمە بۆ وا ناکەین؟ ئەی ئێمە هەر لێبگەڕێین دراوسێکانمان یەک یەک ئەو کەسایەتییە مێژووییانە بکەنە هی خۆیان و کورد بە دیاریانەوە دانیشێت و ئاخ هەڵکێشێت؟ ئەوە زوڵمێکە لە مێژووی خۆمانی دەکەین. کێ بەرپرسی ئەو کارانەیە؟ وەزارەتی ڕۆشنبیری حکوومەتی هەرێم؟ ئەکادێمیای کوردی لە هەولێر؟ کەسێک دەبێ وەڵامدەر بێت.

هیندوشاه تەنیا یەک لەو هەزاران هونەرمەندەیە کە دەبێ کورد سەرەتا هەوڵی پێناسە کردن ئینجا ناساندنی بدات. ئەوە فەردێک شیعری هیندوشاهە کە تێیدا باسی دەستگاه یان مەقامات و نەغمەکانی مۆسیقایی کردووە و من لە ئینترنێتم وەرگرتووە:

"نەوا و ڕاست حوسەینی و ڕاهەوی و عیراق

حیجاز و زەنگولە

و بوسەلیک با عوششاق"

<u>پێنج شەممە، ٢٠١٧/٥/١٨</u>

سبەینێ هەڵبژاردنی سەرەک کۆمارە لە ئێران. لام وایە هەڵوێستی حزبە کوردییەکان بۆ بایکۆتی هەڵبژاردنێک کە هیچی بۆ کورد تێدا نەبێت، لە شوێنی خۆیدایە.

نە ڕیشی قوم، نە کاشان

لەعنەت لە هەردوو ڕیشان!

هەینی، ٢٠١٧/٥/١٩

ئەمڕۆ هەواڵی کۆچی دوایی کاک نەوشیروان مستەفا، سیاسەتڤان و توێژێنەری ناوداری کورد ڕاگەیێنرا. نەوشیروان مستەفا بە تەنیشت کارە سیاسییەکانیەوە بەرهەمێکی زۆری لێکۆڵینەوە لە مێژووی سیاسیی و ئەدەبی سەدەی بیستەمی کوردی خستە کتێبخانەی کوردییەوە کە سەروگەردنێک لە کاری هاوچەشنی لێکۆڵەرانی دیکەی کورد بەرزترن و وەک سەرچاوەی باوەڕپێکراو دەمێننەوە.

کاک نەوشیروان، وەک دووهەم کەسی ڕێبەرایەتیی یەکیەتی نیشتمانی، کە لە نزیکەوە هەڵە وپەڵەی خەباتی چەکدارانەی کوردی بینیبوو و وەک خاوەن بڕوایەکی چەپی مائۆئیستی، ساڵانێکی زۆر لە داڕشتنی بەرنامە سیاسی و نیزامییەکانی کۆمەڵەی مارکسی- لێنینی دا قسەی یەکەمی کردبوو، لە کۆتاییەکانی ژیاندا گەیشتبووە ئەو ئەنجامەی کە چەک لە گۆڕەپانی خەباتی کورددا شمشیرێکی دوو تیغە و ئەوەندەی دوژمن دەبڕێت بە هەمان ڕادە ڕۆڵەکانی گەل دادەپڵۆسێت؛ نەک هەر ئەوەش، بەڵکوو کاری چەکداری بۆتە هۆکارێکی سەرەکی بۆ گەندەڵی و چوونی حزبە سیاسییەکان بۆ ژێرباڵی حکوومەتە داگیرکەرەکانی کوردستان. ئیتر ڕووی لە چەک وەرگێڕا و بەم کارەی خزمەتێکی مەزنی بە گەل و نیشتمان کرد.

لە ناو سیاسییە حزبییەکانی باشووردا، تەنیا ئەو بوو کە لە لایەک ئەزموونی تاڵی چەند ڕووداوی وەک 'پشت ئاشان' لە کارنامەکەیدا بوو و لە لایەکی دیکەشەوە جەربەزە و ئازایەتی زاتیی تێدا بوو بۆئەوەی بتوانێت پشت بکاتە کاری چەکداری، ئەویش لە باشووری کوردستان- شوێنێک کە لوولەی تفەنگ قسەکەری سەرەکی گۆڕەپانی سیاسەت بووە و هەیە. دەنا چ کەسێکی دیکە دەیتوانی دژ بە پیرۆزایەتی چەک ڕابپەڕێت بێ ئەوەی حزبە چەکدارەکان بتوانن لێی ڕاپەڕن؟

بەداخەوە، خەباتی سیاسی نەیهێشتووە گەورەیی کاری لێکۆڵینەوە سیاسی و ئەدەبییەکانی نەوشیروان مستەفا بەباشی دەربکەوێت کە لەوێدا زیاتر بەشێوەی لێکۆڵەرانی بێ لایەنی ڕۆژئاوایی داوەریی ڕووداوەکان دەکات

و ئەو لایەنگرتنەی وا لە گۆڕەپانی سیاسەتدا دەیکرد، لە لێکۆڵینەوەکانیدا خۆ نانوێنن.

یادی ئەو توێژێنەرە بە بەهرەیەی گەلەکەمان بەخێر بێت!

دووشەممە، ٢٠١٧/٥/٢٢

دەڵێن بە وشتریان گوت بۆچی میزکردنت لە پشتەوەیە؟ گوتی چیم وەک خەڵکی دیکەیە تا ئەوم وابێت! مەلاکانی ئێران هیچ شتێکیان وەک خەڵکی دیکە نییە. لەو سەردار و بندارانەی سوپا کەیان، وابزانم قاسم سولەیمانی بوو، کە بە بۆنەی کۆچی دوایی کاک نەوشیروان مستەفاوە نامەی سەرەخۆشیی ئاراستەی مام جەلال کرد!

کابرای فێڵباز، نە حکوومەتی هەرێمی بە هیچ زانی، نە ڕێکخراوەی گۆڕان و نە تەنانەت یەکیەتی نیشتمانی و بازی بەسەر هەموو ئەوانەدا دا، بۆ ئەوەی کورد بە هیچ دابنێت و پرسە نامە بێتامەکەی خۆی بۆ کەسێک بنێرێت کە نە ئاگای لە دنیایە، نە لە مافیها! مام جەلالی فەقیر لەو نەخۆشییەدا چ دەزانێت کێ زیندووە و کێ مردووە، کە تۆ نامەی سەرەخۆشی بۆ دەنێری! ئایا ئەوە بێ ڕێزی بە حکوومەت و هەموو حزبەکان نییە کە لاپرەسەنێکی لابەلا زیندووی کورد بە هیچ نەزانێت و نامە بۆ مردووان بنێرێت؟

چ کەردەن! ئەوە کوردە و دراوسێکانی؛ ئەوەش مەلای قوم و مەشهەدن و سیاسەت کردنیان. ئەی حزبە کوردییەکانی باشوور کە عیسا پەژمان و قانعی فەرد و ئاغاکانیان بە دۆستی خۆیان ناودەبەن، کەی لەو خەوی غەفڵەتە ڕادەبن و دۆست و دوژمنی خۆیان لێک دەکەنەوە؟[1]

سێ شەممە،، ٢٠١٧/٥/٢٣

---

[1] . بۆ نموونە، بڕوانە وتووێژی نەمر مامۆستا برایم ئەحمەد لەگەڵ کاک عەلی کەریمی لە سەر یوتیووب و قسەکانی سەبارەت بە پەژمان.

ئێوارەی ڕۆژی شەممەی ڕابردوو بارانی خێر وبێری ئیسلامی عەزیز بەسەر ٧٠ بنەماڵەی بێ تاواندا باری و پەڵەی دا. سێ ڕۆژە لە هەموو ڕۆژنامە و ڕادیۆ و تەلەفیزیۆنەکانی بریتانیادا باس باسی ئەو تاوانە مەزنەیە کە دەسنێژێکی بێ ئەخلاقی داعیش ڕۆژی شەممە لە شاری مانچستر کردی و لە ئەنجامیدا، زیاد لە ٧٠ کووژراو و برینداری بێ تاوان بەسەر دەستی بنەماڵەهەژارەکانی ئەو شارە میوان لەخۆگرەدا مایەوە.

ئەمڕۆ یەکەم ڕۆژی ئیشکردن بوو دوای ئەو ڕووداوە دڵتەزێنە. تەرجەمەم بۆ پەناخوازێکی کورد دەکرد کە ئەویش سێ ڕۆژە گەیشتۆتە بریتانیا و گوتوویەتی تەمەنم ١٧ ساڵانە. ئەو کەسەی وا چاوپێکەوتنی لەگەڵ دەکرد خانمێکی ئینگلیز بوو. دوای پرس وجۆ لە تەندروستی و پەروەردەی کوڕە لاوەکە، لێی پرسی "ئایا نوێژ دەکەی؟ دەتەوێت مزگەوتی گەڕەکەمانت پیشان بدەین؟ بەرماڵت دەوێ لە ماڵەوە نوێژی لەسەر بکەیت؟ قورئانت دەوێ بتدەینێ؟" و پاشان گوتی "لەم شوێنەی وا تۆی لێ دەژیت، تەنیا گۆشتی حەڵاڵ بە خەڵک دەدەین، کەس گۆشت بەرازت ناداتێ" و شتی دیکەی لەو چەشنە.... سەرەڕای ئەو ڕاستییەی کە ئەویش وەک هەموو خەڵکی وڵاتەکە لە ناخی دڵەوە ئازیەتباری ڕووداوەکەی مانچستر و هاودڵی بنەماڵەی قوربانییانی جینایەتەکەن، نە نیشانەیەک لە ڕق و کینەم لەو ژنەدا بەدی کرد و نە بوغزێک دەرحەق بەو پەنابەرە، کە موسوڵمانێکی خاوەن بڕوای نوێژکەر وەک ئەوەی مانچستر بوو.

کاتێ ئەو دوو ڕووداوە لای یەک دادەنێم، چیم پێناکرێت جگە لەوەی سەری تەعزیم دانەوێنم بۆ ئەو فەرهەنگە پێشکەوتووەی ئوروپا، کە تێیدا تاکە کەس بە پێوانەی فەردیی هەڵدەسەنگێنرێت نەک لەڕێگەی پێشداوەری و بەستنەوەی بە پێشینەیەکی ئایینی و نەتەوەیی گشتییەوە- پێشینەیەک کە خەڵکانی دیکە پێکیان هێنابێت و ئەو تاکە بە ئەگەری زۆر، هیچ پەیوەندییەکی پێوە نەبێت. لێرە، ئەساسی داوەری کردن لەسەر 'بێ تاوانی'ی تاک دانراوە. بەڵام لە وڵاتانی ئێمەماناندا ماڵی بیرکردنەوەی خەڵک دیوارەکانی بە قوڕی دەمارگیریی ئایینی سواغ دراوە و لە ئەنجامدا بە فرسەخ لەو شێوازە داوەری کردنە مرۆڤانەیە

دوورین که ئەوان لای کەم پێنجسەد ساڵە کردوویانەتە بنەما بۆ بیرکردنەوە و هەڵسەنگاندنەکانیان. لای ئێمە، نەیار و ناحەز، بیەوێت یان نا، 'تاوانبار'ە و ئەوە سەلماندن و بەڵگەی پێ ناوێت! هەر ئەوەشە داعشی شیعە لە تاران و داعشی سوننە لە مووسڵ حکوومەتمان بەسەردا دەکەن، هەر لەو دوو شوێنەش نا، لە هەموو وڵاتێکی ئیسلامیدا.

<u>پێنج شەممە، ٢٠١٧/٥/٢٥</u>

Chelsea Flower Show

چەند ڕۆژێکە پیشانگەی گوڵ لە ناوچەی 'چێڵسی'ی لەندەن کراوەتەوە. ساڵانێکی زۆرە بە حەسرەتی چوون و دیتنی ئەو پیشانگە ناودارەوەم کە ١٠٥ ساڵە لەمانگی مەی دا بۆ ماوەی حەوتوویەک دەکرێتەوە و خوداپێداوان دەچنە سەیر و سەیرانی. بلیتی چوونە ژووریّ لە تاقەتی ئێمەماناندا نییە، جا من خۆم بە دیتنی جوانییەکانی لە سەر تەلەفیزیۆن ڕازی کردووە.

ئەی ئەوانەی وا جوانی دەپەرستن! ئەو دەرفەتە مێژووییە لەدەست مەدەن و ئێواران بە دیتنی بەرنامەی پیشانگەکە لەسەر تەلەفیزیۆنی بی بی سی زاخاوی مێشک و چاو و ناخ و هەناوتان بدەن. پیشانگەکە و بەرنامە تەلەفیزیۆنییەکە دوو ڕۆژی دیکە کۆتاییان پێ دێت و پاشان دەبێ وەک من، تا ساڵێکی تر چاوەڕوانی ئەو ڕازاوەییە بێ وێنەیە بمێننەوە. عجلوا بالمعرض قبل الموت!

یەکشەممە، ٢٠١٧/٥/٢٨

دوێشەو چوومە دیتنی بەرنامەیەکی مۆسیقای ئێرانییەکان لە 'لۆگان هاڵ'ی لەندەن. ئۆرکێسترای فیلارمونیکی ڕۆژهەڵاتی پاریس بە هاوکاریی گرووپی کۆرسی 'بەهار' بەرنامەیەکی خۆشیان پێک هێنابوو کە حەزت دەکرد دەیان سەعات دابنیشی و گوێیان بۆ ڕابگری.

کۆنداکتر واتە بەڕێوەبەری ئۆرکێستراکە، هونەرمەندێکی ئێرانییە بە ناوی 'ئارەش فولادوەند' کە من بە حیسابی ناسناوەکەی لام وایە دەبێ بە بنەچەک کورد و خەڵکی ناوچەی کرماشان بێت. فولادوەند هاوڕێ لەگەڵ هەوادانەری میوان 'میهردادی بەران' چەند هەوای کۆن و نوێی فارسییان پێشکەش کرد کە تایبەتمەندیی بەشێکیان ڕێک خستنەوە و سازدانەوەی نوێی هەوا کۆنەکان بوو بە شێوەیەک کە بتوانرێت بە ئامێری ئۆرکێسترایەکی فیلارمونیکی ڕۆژئاوایی بەڕێوە ببرێت.
ئۆرکێستراکە لە شەش ویۆلۆن، چوار کۆنترباس و پێنج ئامێری فوویی پێک هاتبوو و تاقە نیشانەی ئێرانی بوون بە سەریانەوە، ئامێری پڕکاشن بوو کە ژەنیارەکەی، هەم دمبەک و هەم دەفەی دەژەند. هێنانی دەفە بۆ ناو ئۆرکێسترایەکی پاریسی، کارێکی داهێنەرانە بوو.

جیاوازیی کار و ستایلی کارەکانی دوو کۆنداکترەکە گەلێک ئاشکرا بوو و لەکاتێکدا تایبەتمەندیی کاری 'فولادوەند' نوێکردنەوەی هەوا کۆنەکان بوو، 'بەران' بەرهەمی نوێتری پێشکەش دەکرد و یەک لەوانە، هەوای "خون ارغوانها" بۆ شیعرێکی شاعیری شۆڕشگێر سەعید سوڵتانپور دانرابوو.

ئەم چەشنە کارە دەتوانرێت بۆ مۆسیقای کوردیش بکرێت و گەلێک هیوادارم ئۆرکێسترای فیلارمونیکی کوردستان و موکریان لە سنە و سابڵاغ بتوانن لە لایەکەوە هەوا کۆنە کوردییەکان نوێ بکەنەوە و لە لایەکی دیکەوە ڕوویان لە داهاتوو بێت و ڕێگا بۆ ئەوە خۆش بکەن دەنگی مۆسیقاکەمان بە جل و بەرگی ئەمڕۆییەوە لە هۆڵە گەورەکانی جیهان بەرز بێتەوە. مۆسیقای کوردی، ئەگەر خاوەنی هەبێت، گەلێکی بە

بەرەوەیە و شیاویی هونەریی بۆ ئەو بە جیهانی بوونە هەیە بە مەرجێک لە زەلی فۆلکلۆر بێتە دەرەوە و لە هەوای تازە دا هەوا هەڵمژێت.

دوو شەممە، ٢٠١٧/٥/٢٩

وتارێکی فارسی کاک ڕەحمان حوسەین زادەم لە ماڵپەڕی فارسیی "اخبار روز" دا خوێندەوە و پشتمی پێ لەرزی. نووسەر هێرشی کردبووە سەر کۆمەڵە و پێنج حزبی دیکەی ڕۆژهەڵاتی کوردستان و کۆبوونەوەیان لە هەولێر بۆ پێکهێنانی بەرەی یەکگرتوو و بایکۆت کردنی هەڵبژاردنەکانی ئێران. ئەوەی کەسانێک دژ بە سیاسەتی حزبەکان بوەستن و ڕەخنەیان لێبگرن، لە بارودۆخی دیموکراتیدا، شتێکی ئاساییە و ئاشکرایە دەبێ ئازادیی ئەوە هەبێت کە هەموان بتوانن ڕا و بۆچوون و هەڵوێستی خۆیان بێ پەردە دەرببڕن.

بەڵام ئەوەی سەمەرە بوو توند وتیژی هێرشکاری نووسەر بوو دەرحەق بە بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد و پێکهێنانی بەرەیەکی یەکگرتوو لە نێوان شەش حزبی ئۆپۆزیسیۆنی. ئەو هەڵوێستە سەیرە خستمیە بیری چەپ ئاژۆییەکانی خۆم لە ڕابردوودا؛ منیش چل ساڵێک پێش ێستا بەرانبەر بە هێڵی سیاسیی ناحەزی خۆم ئاوا هەڵوێستم دەگرت و بەناوی پێشکەوتنخوازی و مارکسیزمەوە بزووتنەوەی نەتەوایەتیی کوردم مەحکووم دەکرد. تەنانەت کاتێ لە ساڵی ١٣٦٠ دا ماوەی ١٠ ڕۆژێک لە تاران گیرام بە هەمان هەڵوێستەوە وەڵامی پرسیاری 'بازجو'ەکانم دەدایەوە و حزبی دیموکراتی کوردستان و کۆمەڵەی شۆڕشگێڕم بە 'دژی شۆڕش' ناو دەبرد و مەحکوومم دەکردن. ئەوە هەڵوێستی ئەودەمی ڕێکخراوەکەم بوو و بەداخەوە منی ساویلکەی لەگوێی گادا نووستوو بەبێ هەڵسەنگاندنی شەخسی دووپاتم دەکردەوە.

ئێستا کە بیر لەو سەردەمانە دەکەمەوە، عارەقی شەرم بە ڕوخسارمدا دێتە خوارەوە و نامەوێ بۆ ئەو هەڵە گەورەیەی کردوومە، خۆم ببەخشم. ڕەنگە نووسەری وتارەکەش چل ساڵی دیکە وەک ئێستای من پەی بە هەڵەی ئەمڕۆی ببات، بەڵام بە داخەوە ئەودەم درەنگ دەبێت و گەڕانەوە بۆ ئەمڕۆ نەگونجاو. وڵاتەکەمان ئەوەندەی لە دەست دوژمن دەیخوات

دوو هێندە لە دەست دۆست. کوردستان چاوی لە ڕۆڵەکانیەتی و دوای ئەو هەموو شکست و هەرەسەی تووشی هاتووە، چیتر بەرگەی هەڵەی ڕۆژبەڕۆژی ڕۆڵەکانی ناگرێت. سەد مخابن بۆ ئەو بێ ئەزموونیانە و داخ و حەسرەت بۆ نەبوونی دڵسۆزی و خەمخۆریی نیشتمانی.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٦/١

لە ئەفغانستان گۆڤارێکی تایبەت بە ژنان چاپ بووە کە بە گوێرەی هەواڵی بی بی سی، ناوی "گلارە"ی کوردیی لەسەر دانراوە. بەرهەمهێنەرانی گۆڤارەکە گوتوویانە ئەو ناوە کوردییە ئیلهامی لە کچانی خەباتکاری کورد لەعیراق وەرگرتووە کە دژ بە داعیش شەڕ دەکەن".

شانازی دەکەم کە پەیامی قارەمانانی کۆبانێ و شنگاڵ گەیشتۆتە گوێی جیهانییان و ئێمە ئەمڕۆ دەنگدانەوەی لە ئەفغانستانەوە دەبیسین، با ئەردۆغان و حکوومەتەکەی لە گەرووی چەپەڵی گورگە بۆرەکانەوە بلوورێنن و ببۆڕێنن.

دووشەممە، ٢٠١٧/٦/٥

لە نیوەی دووهەمی مانگی ڕابردوودا دوو مۆرەی گرنگی سیاسی، گۆڕەپانی سیاسەتی کوردستانیان بەجێ هێشت. ئەمڕۆ هەواڵی کۆچی دوایی مامۆستای نەمر عەزیز محەممەد ڕاگەیێنرا و ١٢ ڕۆژ پێشتریش کاک نەوشیروان مستەفا کۆچی دوایی کرد.

مامۆستا عەزیز محەممەد هەموو تەمەنی خۆی سەرفی خزمەت بە چەوساوەکان کرد و یەک لەو سێ کوردە بوو کە خەڵاتی لێنینیان پێ بەخشرابوو *(لاهووتی کرماشانی، حەیدەر عەلییۆفی سەرەک کۆماری پێشووی ئازەربایجان کە بە ڕەچەڵەک کورد بوو و مامۆستا عەزیز محەممەد)*. بە داخەوە بنکە هەواڵدەرییەکانی ناوخۆ هەواڵی مردنی مامۆستا تەنیا لە ماوەی ڕۆژێک و دوانی یەکەمدا بڵاو کردەوە و ئیتر

بێدەنگییان لێ هێنا، ئەوە بۆ کەسایەتییەکی مەزن و شوێندانەر وەک ئەو لە شوێنی خۆیدا نەبوو و نیشانەی بێ میهرییەکی زۆری بە سەرەوە بوو.

لەو ماوە کەمەشدا، هەندێک لەو کەسانە وا هەوالەکەیان ڕادەگەیاند، کەسایەتی مامۆستایان بە حزبی شیوعی عیراق و سیاسەتەکانی سۆڤیەتی پێشووەوە دەبەستەوە کە کارێکی بەجێ بوو و دەبوایە وا بێت لەبەر ئەوەی ژیانی سیاسیی مامۆستا لە کار و کردەوەی حزبی شیوعی عیراقیدا خولاسە دەبووەوە. بەڵام سەمەرە ئەوەیە بۆ هەڵسەنگاندنی کەسایەتی کاک نەوشیروان مستەفا کەس باسێکی ئەوتۆی لە سیاسەتەکانی کۆمەڵەی مارکسی- لینینی کوردستان و چالاکییەکانی دەیان ساڵەی نەکرد، کە ئەو بەرپرسی یەکەمی بوو. باسی کۆمەڵە هیچ، دوور و نزیک تەنانەت ناوێکیش لە مائۆئیزم و هەڵەوپەڵەکانی نەکرا و پۆل پۆت و کامبوجیا و کاری هاوشێوەی ئەوان لە کوردستان، بەچاوی کەسدا نەدرایەوە.

من ناڵێم دەبوایە ئەوە بکرایەت لەبەر ئەوەی لە سەرەخۆشی و پەیامی دوای مردندا هەمووان هەوڵ دەدەن دەست نیشانی کردەوە چاکەکانی کەسی کۆچکردوو بکەن و هەڵەوپەڵە بهێڵنەوە بۆ دەرفەتەکانی دواڕۆژ. بەڵام ئەوەی پێم سەیرە ئەو یەک بان و دوو هەواییەیە. بۆچی ئەو نەریتە بۆ یەکێک ڕاستە و بەڕێوە دەبرێت، بەڵام بۆ یەکی دیکە لە هەمان وڵات و هەمان مانگدا هەڵەیە و نابێ بکرێت! ئایا گۆڕەپانی سیاسەتی کاڵ و کرچی کورد ئەوەمان پێدەکات یان ئێستاش ڕۆحی مائۆ بە ژوور سەری حزبە کوردییەکانەوە دەگەڕێت؟

<u>چوارشەممە، ٢٠١٧/٦/٧</u>

هەواڵی دوو هێرشەکەی ئەمڕۆی ناو شاری تاران گەلێک ناخۆش بوو. باوەکوو دوژمنێکی کورد هێرشی کردبووە سەر دوژمنێکی دیکەی کورد، بەڵام ئەو تیرۆڕە کوێرە و کوشتنی خەڵکی بێ تاوان، نە جێگەی پەسندە و نەهیچی بۆ کورد تێدایە. ڕەشکوژی هەرکەسێک بیکات، مەحکوومە!

وێدەچێ ئەمجارەش کورد بە ساویلکەیی کەوتبێتە داوێکەوە کە ئەنجامەکانی جێی نیگەرانین. ئێران لە پیلان دەگەڕێت دژ بە کوردستانی باشوور، چ لە ڕێگەی جاشەکانی حەشدی شەعبییەوە بێت و چ ڕاستەوخۆ. دەبێ هەمووولایەک وشیاربین و بیانوویەکی وایان نەدەین بە دەستەوە کە شان بەشانی ئەردوغان و عەبادی پیلانێکمان بۆ بنێنەوە و هێرشێکمان بکەنە سەر. ئەوە کارێکی دوور لە چاوەڕوانی نییە. سەلەفییەکانی کوردستان ڕاستەوخۆش نەبێت، ناڕاستەوخۆ دەسنێژی مەلاکانی ئێرانن و ساڵانێکی زۆرە کاریان لەسەر دەکەن و لە داوێنی خۆیاندا پەروەردەیان دەکەن بۆ ئەوەی بیانکەنە ملۆزمی بیری نەتەوەیی و پێشکەوتنخواز.

ڕووداوەکەی تاران خستمیە بیری ئەو دەمەی وا دوو لاوی کورد لە ساڵی ١٩٦٨ یان ٦٩دا، بە لاسایی کردنەوەی فەلەستینییەکان فڕۆکەیەکی عیراقییان ڕفاند و بە حیسابی کێشە و نێوان ناخۆشییئ عیراق لەگەڵ ئێران، هێنایانە تاران. حکوومەتی شا دەست بەجێ گرتنی و لە ماوەی چەند ڕۆژدا هەردوکیانی ئیعدام کرد. لەبیرمە ناوی یەکیان ئەنوەر بوو، بەڵام نەمزانی سەر بە چ حزب و لایەنێک بوون لەبەر ئەوەی باشووری کوردستانیش بێدەنگی لێکردن و تەنانەت ئێستاش کەس ناویان ناهێنێت.

ڕووداوی ئەمجارەش لە ناوەرۆکدا زۆر جیاواز نییە لە ڕووداوی ئەو ساڵە و ئەگەر هەواڵەکان ڕاست بن، لای کەم پێج کورد بوونەتە قوربانیی گەمژەییەک. ئەودەم دوو کوردەکە بە ساویلکەیی کەوتبوونە شوێن سیاسەتی باوی ڕۆژ لە ڕۆژهەڵاتی ناوین، ئێستاش وێدەچێ هەر وا بێت بەڵام بە بەرگێکی ئاینییەوە! ئەو کارانە کورد ناگەیێننە هیچ شوێنێک. کەم و زۆر هەموو وڵاتانی جیهان، بە ئەمریکاوە، ڕووداوەکەیان مەحکووم کرد و ئەوە ڕاستەوخۆ مەحکووم کردنی داعیشە بەڵام ناڕاستەوخۆ کوردیش دەگرێتەوە. ئەگەر وشیار نەبین، واهەیە دوای نیشتنەوەی تەپ وتۆزی ڕووداوەکە تێبگەین چ زیانێکی گەورەمان لێ کەوتووە.

لەو ناوەدا، یەک شت بۆ من ڕوون نییە، ئەویش ئەو پرسەیە کە ئایا کوردە داعیشە کووژراوەکان ڕاستەوخۆ گەیشتوونەتە بەهەشتی خوا و

ئێستا لەوێ دەستەملانی ٧٢ فریشتەی باڵا بەرز بوون یان نا؟ کەس هەیە هەواڵەکەم بۆ پشتڕاست بکاتەوە؟

پێنج شەممە. ٢٠١٧/٦/٨

لە یادداشتەکانی دووسێ هەفتە پێشتردا گوتم مەلاکانی ئێران کارێکی زۆریان بۆ نیفاق خستنە ناو خۆشک و برایانی کاکەیی لە باشووری کوردستان کردووە. وا هەواڵی ئەوە دەگات کە بە کاکەیی نەوەستاون و لە ناو موسوڵمانانیشدا کاری تەبلیغییان کەم نەبووە. بەگوێرەی هەواڵێک، کابرایەکی خەیاڵاوی لە سەنگەسەر ماوەیەکە خۆی لە کوردی هەژار کردۆتە محەممەدی مەهدی و بەتەمایە خوا بیەوێت یان نەیەوێت، ئەم خۆی چارەسەری کێشەکانی سەرتاسەری جیهان بکات؛ لە ئەمریکا عەقڵ بدات بە تڕامپ، بریتانیا بگەڕێنێتەوە باوەشی ئوروپا، بۆمبای ئەتۆمیی لە دەست کۆریای باکوور دەربێنێت و مەلاکانی ئێرانیش بگەڕێنێتەوە سەر مینبەرەکانیان لە قوم و مەشهەد!

- باشە، ئەو برادەرەمان ئەو خەباتە مەزنە جیهانییە بە چ هێزێکەوە دەکات؟
- جا قابیلە؟ ئەی داعیش و تاڵەبان بە کەڵکی چی دێن ئەگەر نەکەونە شوێنی و خورماکەی نەخۆن؟
- خۆ ئەگەر وابێت، سەنگەسەر دەبێتە پایتەختی هەموو جیهان و لە عەرش و قوڕشەوە ئینس و جان ڕوو دەکەنە کوردستان، یووئێن و مووئێنیش نامێنن و حکوومەتی هەرێم دەبێتە حکوومەتێکی جیهانی!
- پیرۆز بێ ئەو دەسکەوتە!
- هەڵپەڕن خەڵکی کۆستە!

هەینی، ٢٠١٧/٦/٩

لە کومۆنیزمەوە بۆ کۆربۆنیزم!

دوێنێ لە بریتانیا هەڵبژاردنی سەرانسەریی پەڕلەمان بوو. حزبی حاکمی پارێزگار هەڵبژاردنێکی پێش وەختی ڕاگەیاند بەو هیوایەی کە 'جێرمی کۆربن' ڕێبەری حزبی کار توانای بەربەرەکانی کردنی ئەوانی نییە و دەتوانن دەنگێکی زیاتری خەڵک بۆخۆیان مسۆگەر بکەن؛ لەو ڕێگەیەشەوە زیاتر ئەسپی سیاسەتە هەڵەکانیان سەبارەت بە 'برێگزیت' و جیابوونەوە لە یەکیەتی ئوروپا تاو بدەن؛ لە سکۆتلەندەش حزبی ناسیۆنالیستی سکۆتلەندییەکان تێک بشکێنن. ئینجا هاتن بە خەڵکیان گوت گوایە بۆ مەسەلەی جیابوونەوە لە یەکیەتی ئوروپا پێویست بە حکوومەتێکی 'بەهێز و سەقامگیر' هەیە و ئەوان لەڕێگەی ئەو هەڵبژاردنەوە دەسەڵاتێکی ئەوتۆ دادەمەزرێنن.

هەڵبژاردنەکە بە پێچەوانە گەڕا و حزبی حاکم، کە بۆ ڕیش چووبوو، سمێڵیشی لەسەردانا و ئێستا بۆ ئەوەی لەسەر حوکم بمێنێت، مەجبوور بووە لەگەڵ حزبێکی بچووکی ڕاست ئاژۆی ئیرلەندییەکانی باکووردا یەک بگرێت و ژمارەی نوێنەرانیان لە ناو پەرلەمان بگاتە نیوەی+١ ی ئەندامان کە بتوانێت حکوومەت پێک بهێنێت.

من کە لە هەموو ساڵانی ژیانم لە بریتانیا، لایەنگری حزبی کار بووم، باوەکوو ئەمجارە هیوایەکی کەمم بە جێرمی کۆربن هەبوو، بەڵام لەبەر سۆز و خۆشەویستیی ڕێبازەکە و شەخسی ئەو، لەگەڵیاندا مامەوە و خۆشحاڵم کە سەرکەوتنێکی گەورەیان دەستەبەر کرد. هەڵبژاردنەکە چەند شەقڵی نوێی لێدرابوو:

- لاوان بەگشتی بەرەو چەپ هاتبوون و متمانەیان بە پارێزەرەکان نەبوو. خەتی شێوە چەپی کۆربن سەرەڕای هەموو دژایەتییەکی حزبە ناسیۆنالیستە توندڕەوەکان وەک

حزبی سەربەخۆیی خواز و دژە ئوروپای نایجڵ فاراژ و ڕۆژنامە ڕاست ئاژۆکان وەک دەیلی مەیل و سان، سەرکەوتنێکی زۆری دەست کەوت و ژمارەی ئەندام پەرلەمانەکانی گەلێک زیاتر لەوەی پێش بینی دەکرا لە زیادییان دا؛

- حزبە ڕاست ئاژۆکان لە زوربەی شوێنەکان تووشی شکست هاتن؛
- لەندەن و شارە گەورەکان کە بێگانەی زیاتریان تێدایە، بە دەست حزبی کارەوە مانەوە بەڵام پارێزگا و شارەکانی دەوروبەری لەندەن، کە خەڵکەکەیان بەگشتی بریتانی و واهەیە بەشێکیان ناحەزی کۆچبەران بن، بوونەوە بە مڵکی حزبی پارێزەر؛
- دوو کورد لە سەر لیستەی حزبی کار بەربژێری دوو ناوچە بوون لە لەندەن و دەوروبەری، بەڵام بە داخەوە هیچکامیان دەنگی پێویستیان نەهێنایەوە.
- بەگشتی نزیکەی ٥٠ ئەندام پەرلەمان لە کەمایەتییە ڕەش و غەیرە سپییەکان چوونە ناو پەرلەمانەوە.
- ژمارەی ژنانی ئەندام پەرلەمان ئێستا لە هەموو هەڵبژاردنێکی پێشوو زیاتر بووە.

دووشەممە، ٢٠١٧/٦/١٢

سوننی کوژی!

کاری هەڵەی تیرۆریستیی هەفتەی ڕابردوو بیانووی چاکی داوەتە دەست سوپا و وەزارەتی ئیتیلاعاتی ئێران بۆ لێدانی هەموو ئەو چالاکانەی وا لە ناوچە کورد و سوننە نشینەکان دژایەتی حکوومەت دەکەن.

بە پێی هەواڵی ئەم ڕۆژانە، نەک هەر لە کوردستان، بەڵکوو لە سیستان و بەلووچستان وناوچە تورکمەن نشینەکانی باکوور هەتا سوننەکانی باشووری ئێران، خەڵک کەوتوونەتە بەر هێرشی "سەربازانی گومنامی ئیمامی زەمان" و نە کەس هەیە بەرگریان بێت، نە کەسیش بە یارمەتی گیراوەکانەوە دێت.

کارێکی منداڵانەی بێ بەرنامەی چەند لاوی بێ ئەزموونی دەمارگیر (یان خود فێرکراوی دەستی ئیتلاعات)، ئاکامی وا ناحەزی لێ کەوتۆتەوە و لەدادێدا زیاتریشی لێ دەکەوێتەوە. سوپای پاسداران زۆر وا هەیە بەوەش نەوەستێت و دەستبداتە جینایەتی زۆر لەو ناوچانە و لە عیراق و باشووری کوردستانیش.

دۆخەکە گەلێک ئاڵۆز و زۆر ناسکە و لە ڕۆست هاتنی وشیاری و لێزانیی زۆری دەوێت. هیوادارم کێشە ناوخۆییەکانی هەرێم و شەڕە پەڕۆ لێیان بگەڕێت بە مەسەلە گرنگەکان و یەک لەوان ئەم پیلانە داڕژاوە، بە باشی ڕابگەن.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٦/١٥

دوێنێ ڕووداوێکی دڵتەزێن لە لەندەن ڕوویدا و باڵەخانەیەکی ٢٤ نهۆمی لە ناوەڕاستی شارەکە ئاگری گرت. ژمارەی کووژراوان تا کاتی ئەم نووسینە گەیشتۆتە ١٧ کەس و بریندارێکی زۆریش براونەتە شەش نەخۆشخانەی شار. سەرجەم ١٢٠ بنەماڵەی دانیشتووی بینایەکە ئاوارە

بوون و هەموو کەل وپەلێکی ژیانیان لەدەست چووە. کارەساتەکە گەلێک مەزنە و خەڵک لەهەموو شوێنێکەوە چوونەتە یارمەتیدانی بێ ماڵ و حاڵەکان.

من پێشتر بە میوانی چوومەتە ناو ئەو باڵەخانەیە و دۆست و ناسیاویشم لەناویاندا هەیە، کە بەختەوەرانە هەموویان سەلامەتن. بە گوێرەی هەواڵی برادەرێکی شارەزا، سەرجەم پێنج بنەماڵەی کوردی ڕۆژهەڵات و باشوور لەگەڵ چەند بنەماڵەی کوردی سووریا لەوێدا دەژیان. هێشتا کاری پشکنین کۆتایی نەهاتووە و بە ڕوونی نازانرێت کێ ماوە و کێ نەماوە.

ژیان لە باڵەخانەی وا بەرز هەمیشە ئەستەم و جێگەی نیگەرانی بووە، بەڵام چ کەردەن؟ ئەوە ژیانی کۆچبەرییە و هەر ئەوەندەی چاوە خانوویەک لە شوێنێک بدرێتە کەسەکە، وەریدەگرێت.

خەڵکانی دانیشتووی باڵەخانە، دراوسێکانیان و بە گشتی خەڵکی هەموو وڵات نارەزاییان هەیە لەو خزمەتانەی دەبوایە حکوومەتی ناوچەیی ئاراستەی بکردایە و نەیکردووە. دیارە دابین کردنی خانووبەرە و ڕەچاوکردنی هەموو لایەنێکی ئاسایش بۆ ئەو خەڵکە زۆرەش کارێکی هاسان نییە، بە تایبەت کە ئێستا وڵاتەکە تووشی قەیرانێکی گەورەی ئابووری هاتووە و بودجەی هەموو خزمەتگوزارییەک لە چوارچێوەی حکوومەتە ناوچەییەکاندا لە کەمیی داوە. لەندەن ٣٣ حکوومەتی ناوچەیی هەیە و ناوچەی وێست مینستر و کێنزینگتن دەوڵەمەندترینیانە، کە باڵەخانەکەش لەوێدا هەڵکەوتووە.

سێ شەممە ٢٠١٧/٦/٢٠

حەیدەر عەبادی سەرەک وەزیرانی عیراق، کە دژ بە گشتپرسییەکەی کوردستان هەڵوێستی گرتووە، سەردانی ئێران و دوو وڵاتی عەرەبی ناوچەکەی کردوووە بۆ وەرگرتنی پشتیوانی ئەوان و تەنیا هێشتنەوەی حکوومەتی هەرێم. ئایەتوڵڵا خامنەییش کە ناوی خۆی ناوە ڕێبەری هەموو موسوڵمانانی جیهان و وەک ئەرکێکی ئاسایی خۆی بێت، دەست لە هەموو کاروباری وڵاتانی ناوچەکە وەردەدات، دوێنێ بە پێچەانەی هەموو عورفێکی ناونەتەوەیی هەڕەشە و گوڕەشەی لە کوردی باشوور کردووە و فەرموویەتی گشتپرسی نەکەن.

کورد لە داگیرکەری خاکەکەی و دوژمنەکانی خۆی لەوە زیاتر چاوەڕوانی ناکات، بەڵام ئەوەی جێگەی نیگەرانییە ئەوەیە کۆماری ئیسلامی خۆی خزاندۆتە ناو کۆمەڵگای باشووری کوردستانەوە و ناڕاستەوخۆ هەوڵی گەورە کردنەوەی کەلەبەری نێوان حزبە سیاسییەکان دەدات.

تاقە هیوایەک بۆ بەربەرەکانی ئەو و داگیرکەرانی دیکەی خاکەکەمان مابێت یەکگرتوویی ڕیزەکانی گەلە. تۆ بڵێی لەو ماوەی سێ مانگەی وا بۆ ئەو ڕۆژە مێژووییە ماوە، حزبەکان و ڕێبەرانیان نەیەنە سەر عەقڵ و ڕیزەکانیان یەک نەخەن؟ ئەگەر ئەوە ڕوونەدات هەرگیز گەل نایانبەخشێت و زۆر واهەیە هەرگیز مەجالێکی دیکەی وا بۆ کورد هەڵنەکەوێت.

چوارشەممە ٢٠١٧/٦/٢١

زەکات، وەک گرفتێکی گەورەی کۆمەڵگا لە وڵاتی موسوڵمانان

بە گوێرەی هەواڵێکی ماڵپەڕی ڕووداو، زەکاتی تەنیا ٣ ملیاردری کوردستان دەکاتە بڕی ٣٠٠ ملیۆن دۆلار. ئەو پارە زۆرە بە کێ دەدرێت و چۆن سەرف دەکرێت؟ لە حاڵێکدا حکوومەتی هەرێم مووچەی فەرمانبەرانی پێ نادرێت و بەغدا پارەی نەوتەکەیان لێ دەبڕێت، ئەو

زەکاتە بۆچی دەبێ بدرێتە دەست چەند مەلای مزگەوت کە نە حیسابی بانکیان لەژێر کۆنترۆڵی دەولەتدایە و نە کەس دەزانێت چی لەو پارە زۆرە دەکەن.

مەلا و مزگەوت حکوومەتێکن لە ناو حکوومەتدا، ڕاست وەک داهاتی "آستان قدس رضوی" لە شاری مەشهەدی ئێران کە گەورەترین سەرمایەداری هەموو وڵاتەکەیە و مەلاکان دەیخۆن و دەیبەن، کەسیش نییە لە ژوور سەریانەوە بزانێ چی لەو پارەیە دەکرێت کە خەڵکانی دڵ ساف بە نییەتی باشەوە دەیدەنە سندووقی خێر و خێراتێک وا بە ناوی ئیمام ڕەزاوە دانراوە بەڵام دوای دزی و فزییەکان کە گوایە تەنیا جێگری سەرۆکەکەی لەم ڕۆژانەدا ١٣ هەزار ملیارد تمەنی دزیوە و هەڵاتۆتە دەرەوەی وڵات، بەشی بەرچاوی ئەوەی دەمێنێتەوە سەرفی حیزبوڵڵای لوبنان و پاراستنی بەشار ئەسەد لە سووریا دەکرێت، یان دەدرێتە حەماس و و شیعەی حوثی لە یەمەن و حەشدی شەعبی لە عیراق بۆ ئەوەی هیلالی شیعی پێک بێنن یان دەیان شوێنی وەک نیجریە بۆ ئەوەی برەو بە شیعایەتی لە ئەفریقا بدەن.

__پێنج شەممە، ٢٠١٧/٦/٢٣__

کورد سەرەڕای ژیانی ئەستەم و شەڕ و کێشەی زۆری سیاسی و ئابووری، خەڵکانی قسەخۆشی زۆرن. شیعرێکی بێرتۆڵد برێشت هەیە دەڵێ "ئایا لە سەردەمی شەڕدا شیعر دەگوترێت؟" هەرخۆیشی وەڵام دەداتەوە و دەڵێ: "بەڵی سەبارەت بە شەڕ!" بەڵام قسە خۆشی کورد تەنیا سەبارەت بە شەڕ قسەیان نەکردووە و لەهەموو بوارێکی ژیانی کۆمەڵایەتیدا ئەسپی تەنزیان تاوداوە.

زۆر حەیفم لێ دێت قسەکانی مامۆستا عەلی خەندان گۆرانی بێژی نەمر بفەوتێن. بڵێی کەس قۆڵی لێ هەڵنەماڵێ و گردوکۆیان نەکات؟

شەممە، ٢٠١٧/٦/٢٤

پیری دەستگیر

ئەمڕۆ هەواڵی کۆچی دوایی بیرمەند، کۆمەڵناس و زمانەوانی مارکسیست - فێمینیستی کورد، کاک ئەمیری حەسەنپوور، ڕاگەیێنرا. مەرگی کاک ئەمیر بۆ بزووتنەوەی چەپ و خەباتی سیاسی و بواری لێکۆڵینەوە لە مێژوو و ئەدەبی کوردی خەسارێکی گەورە بوو. بە هەمان شێوە، هەموو خەڵکانی کورد و غەیرەکورد کە لە بواری توێژینەوە لە سیاسەت و کۆمەڵناسی و مێژووی کورددا کاریان دەکرد، یاریدەدەرێکی بێ درێغ و پشتگیرێکی دڵسۆزیان لەدەست چوو. من خەریکی نووسینی بابەتێکی کورتم بۆ گۆڤارێکی کوردی و لەم دەرفەتە کەمەی ئێستادا بیرم لەوە دەکردەوە ئەم چەند دێڕەی ئێرەدا بە چ سیفەتێک ناوی ئەو گەورە پیاوە هەڵکەوتووەی کورد بەرم کە بتوانێت کەسایەتی کەم وێنەی ئەو پیشان بدات، دیتم 'پیری دەستگیر' ڕەنگە بەشێک لە هەست و بیرم سەبارەت بەو ڕابگەیێنێت.

ئەوەندەی خۆم لە ماوەی سی چل ساڵ ناسینی کاک ئەمیردا بینیومە و ئەوەندەی لە خەڵکانی دیکەم بیستۆتەوە ، کاک ئەمیر هەرگیز دەستی بەڕووی کەسێکەوە نەناوە کە خەریکی لێکۆڵینەوە لە بوارێکی تایبەت بە ژیانی کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی و سیاسی کورد بووبێت و نەک هەر کوردیش بەتەنیا، بەڵکوو خەڵکان و گەلانی چەوساوەی جیهان بەگشتی. یادی خۆشەویستی دوکتۆر ئەمیری حەسەنپوور بۆ هەمیشە زیندوو بمێنێتەوە. بەم بۆنەیەوە سەرەخۆشی خۆم ئاراستەی خاتوو شەهرزاد موجاب و کاک سەلاحی کوڕیان و خوشک و براکانی کاک ئەمیر هەروەها هەموو خەڵکی مەهاباد و سەرانسەری کوردستان دەکەم.

سێ شەممە، ٢٠١٧/٦/٢٧

دیواری ئەردۆغان

ئەو دیوارەی وا ئەردۆغانی جینایەتکار خەریکە لە نێوان خاکی ئێستای تورکیا و ئێراندا دەیکێشێت، چاڵدیرانێکی دیکەیە و کارەساتێکی مرۆڤایەتییە کە ئەوەندەی شوێن لەسەر ژیانی کورد لە هەردوو بەری سنوور دادەنێت، ئەوەندەش لەسەر ژینگە و سروشت و ئاژەڵی کێوی و دار ودرەخت. بۆچی دەنگی کەس دەرنایەت؟ مافی گوندنشینانی هەردوو لایەنی سنوور کە لەڕێگەی ئاڵوگۆڕ و کڕین و فرۆشتنی کالای سەر سنووروەوە دەژین چی لێ دێت؟ ئایا ئیجازە لەو خەڵکانە وەگیراوە کە دیوارەکە بە زەویوزاری ئەواندا دەکشێت؟ ئەندام پەرلەمانەکانی کورد و ئازەربایجانی لەئێران بۆچی بێدەنگن؟ حزبەکان بۆچی دەنگیان لێوە نایەت؟ تەلەفیزیۆنە کوردییەکان بۆچی قڕ وقەپیان لێکردووە؟

چوار شەممە، ٢٠١٧/٦/٢٨

سبەی ساڵوەگەڕی بۆمبابارانی شیمیایی شاری سەردەشت و چەند گوندی دەوروبەریەتی.

سی ساڵە حکوومەتە ڕووڕەشەکانی جیهان لەو جینایەتە بێدەنگن و وڵاتانی ڕۆژئاوا بە تایبەت ئەمریکییەکان کە ئەودەم بە هۆی مەترسی نانەوەی خومەینییەوە دیزەبەرخۆنەیان کرد و چاویان لە سەددام قووچاند، ئێستاش بەلای مەسەلەکەدا ناچن. یادی ئەو کەسانە بەخێر بێت کە لەو ڕووداوە دڵتەزێنەدا بوونە قوربانیی سات وسەودای ئەو دوو حکوومەتە چەپەڵە. ئەگەر ئێران دوای وەرگرتنەوەی خوڕەمشەهر لە ناو خاکی عیراق پێشڕەوی نەکردبایە و پاسدارەکانی خومەینی نەچوونایەتە قووڵایی خاکەکەیەوە سەددامی جینایەتکار زۆر واهەبوو ئەو تاوانە دەرحەق بە خەڵکی سیڤەیلی سەردەشت و دەوروبەری نەکات و درەنگتر، دەرحەق بە خەڵکی هەڵەبجەش. هەردوو حکوومەتەکە لەو تاوانەدا دەستیان هەبوو.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٦/٢٩

ئەمڕۆ لە ژوورێکی کۆبوونەوەی 'برک بێک کۆلێج'ی زانستگەی لەندەن کۆڕێک بۆ بەڕێز دوکتۆر جەعفەر شێخ الاسلامی ڕێکخرابوو و خەڵکێکی باش بەشدارییان تێدا کردبوو. بابەتی وتارەکەی کاک جەعفەر پێنج ستانداردی جیاواز بۆ یەک زمان بوو و تێیدا باسی سیاسەتە جیاجیاکانی پێنج وڵاتی ئەرمەنستان، ئێران، عیراق، سووریا و تورکیای کرد سەبارەت بە زمانی کوردی.

کاک جەعفەر کە لە شاری ئۆتاوای کانەدا مامۆستای زمانەوانە، لە سەرەتای قسەکانیدا ئاماژەی بە لەدەستچوونی کاک ئەمیری حەسەنپووری کرد و گوتی مۆنتۆر و مامۆستام بووە. هیوای هەمووڵایەک ئەوەیە ئێستا کە کاک ئەمیر نەماوە، ئەو بتوانێ شوێنی بەتاڵی ئەو لە بواری زمان و کۆمەڵناسیدا پڕ بکاتەوە.

شەممە، ٢٠١٧/٧/١

هەواڵی بریندار بوون و گیرانی ڕامین حسین پناهی و گیان لەدەستدان و گیرانی چەندکەسی دیکەی بنەماڵەی بەڕێزی حوسەین پەناهیم لەسەر ماڵپەڕەکان خوێندەوە و ڕێکخراوی لێبووردنی ناونەتەوەییش پشتڕاستی کردبووەوە. من سەری ڕێز بۆ ئەو بنەماڵە خەباتکارە جگەرسووتاوە دادەنەوێنم. بەڵام لام وایە حزبە سیاسییەکانی کورد لە بەرانبەر ئەو بنەماڵانەی وا پێشتر داغی لەدەستچوون ڕۆڵەکانی خۆیان لەدڵ دراوە، ئەرکێکی گەورەیان لەسەر شانە و دەبێ خۆ لەوە بپارێزن کە مەترسییەکی نوێ بۆ ئەندامێکی دیکەی بنەماڵەکەیان بۆ بنێنەوە. کاروانی خەبات هەر بەڕێوەیە و ناوەستێت، بەڵام داڕشتنی بەرنامەکان، حەکیمی و تێگەیشتنی زیاتری پێویستە.

یەکشەممە، ٢٠١٧/٧/٢

بەداخەوە ئەمڕۆ دوای دوو مانگی ڕەبەق هەواڵی کۆچی دوایی "خاتوو مونیرە موفتی زادە"م ژنەفت. مونیرەخانم، بۆ ساڵانێکی زۆر یارمەتیدەر

و دڵسۆزێکی پاک و بێ ئیددیعای کۆمەڵگای کورد لە بریتانیا بوو، کە هەموو هەڵسووڕاوی و خزمەتەکانی لە پێناو داکۆکی کردن لە مافەکانی مرۆڤ و مافی ژناندا بوو نەک بۆ پلە و پایە و ناو و پووڵ وپارە. تێگەیشتوویی و ئەزموون و کارزانی و خەمخۆریی خەڵک تەنیا بەشێک لەو خەسلەتانە بوون کە لە کەسایەتی مونیرەخانمدا کۆببوونەوە و کردبوویانە کەسایەتییەکی جێگەی ڕێزی کۆمەڵانی خەڵک. لەبیرمە هەر لەساڵانی سەرەتای هاتنم بۆ بریتانیادا ڕێگەم کەوتە بەردەم مێزی کاری ئەو لە ڕێکخراوەیەکی پەنابەری و ئێستاش بیرەوەریی خۆشی بەدەنگەوە هاتن و ڕێنومایيە پسپۆڕانەکانیم هەر لە یاددا ماوە. مونیرەخانم دەتگوت هەر بۆ کار و زەحمەت و یاریدەری خوڵقاوە.

کومیتەی ژنانی کورد لقی بریتانیا بەو بەو بۆنەیەوە ڕۆژی شەممەی دادێ ڕێ و ڕەسمێک لە لەندەن بەڕێوە دەبات.

یادی مونیرەخانمی خۆشەویستی هەمووولایەک بەخێر بێت!

<u>سێ شەممە، ٢٠١٧/٧/٤</u>

ئەی هاوار کوا ئەوە حاڵە؟

کێشە و شەڕە دەندووکەی حزبە سیاسییەکانی باشووری کوردستان لەلایەک و دۆخی خراپی ئابووری هەرێم و مەسەلەی گەندەڵی لە لایەکی دیکەوە، هاوکات لەگەڵ تۆپبارانی کوێستانەکانی باڵەکایەتی لەلایەن مەلایانی نوێنەری خوا لە ئێران و بۆمبارانی داوێنی قەندیل لەلایەن ئەردۆغانی جینایەتکارەوە کاتێ دەخرێنە پاڵ یەکتر، سەری بینەری بێ لایەن سووڕ دەمێنێت کە ئەو گەلە هەژارەمان چۆن بەرگەی ئەو هەموو ڕەنجە دەگرێت و سەری لێ ناشێوێت؟

بەشێک لە کارتێکەرییەکانی ئەو هەل ومەرجە نالەبارە لەسەر ڕۆحی خەڵک، لە شەڕ و کێشە و گرفتی ناو بنەماڵە و پەیوەندی خەڵکەکە لەگەڵ یەکتر دەردەکەوێت. ئەم چەند هەواڵەی خوارەوەم تەنیا لە ماڵپەڕی ڕووداوی کوردی ئەمڕۆ سێ شەممە ٢٠١٧/٧/٤ دا خوێندۆتەوە. ئەو

پەرژین شکاندن و سەرەڕۆیی و جینایەتانە ناتوانن بێ پەیوەند بن لەگەڵ ڕەوشی خراپی ئابووری- سیاسی-کۆمەڵایەتی وڵاتەکەمان. بەداخەوە بەرە لە تەنگییەوە دەدرێت و زوربەی زۆری ئەو بێ قانوونییانە دەرحەق بە ژنی کورد دەکرێن. فەرموون:

مانگی رابردوو ٢٤ حاڵەتی کوشتن لە هەرێمی کوردستان تۆمارکراون.

ژنێك ٣٠ چەقۆ لە هەوێکەی دەدا.

لە سلێمانی بە هۆی دەسرێژی گوککەوە ژنێک کووژرا.

پیاوێکی کورد هەوڵدەدات پیسایی دەرخواردی هاوژینەکەی بدات.

لە سۆران کچێکی ١٧ ساڵ بە چوار چەقۆ دەکوژرێت.

لە پردێ، کورێک باوکی خۆی دەکوژێت.

<u>چوارشەممە، ٢٠١٧/٧/٥</u>

دووسەد کەسێک لە باشووری کوردستان نامەیەکیان ئیمزا کردووە بۆ دژایەتی دەربڕین لەبەرانبەر هەڕەشەی داخرانی تەلەفیزیۆنی ئەلجەزیرەی قەتەری لەلایەن سعوودیاوە. من خۆم ئاگادار نیم و خەڵکە خاوەن ئیمزاکانیش ناناسم، بەڵام برادەرێکم دەیگوت هەر ئەو کەسانە لە بەرانبەر داخرانی چەندەها کەناڵی تەلەفیزیۆنی کوردیدا بێدەنگ مانەوە و متەقیان لێوە نەهات، سەیرە ئێستا بۆ ئەو کەناڵە عەرەبییە بەرد لە سینگیان دەدەن!

<u>پێنج شەممە، ٢٠١٧/٧/٦</u>

مەلاکانی ئێران خەریکن بەهۆی هەڵبەستنی بەنداوێک لەسەر زێی بچووک، ئاوی ناوچەی قەڵادزێ لە باشووری کوردستان ببڕن. ئەوان

چەند ساڵێکە خەریکی ئەو ئەرکە ناپیرۆزەن و بۆ بێدەنگ کردنی ئازەربایجانییەکان و هێنانی ئاو بۆ ناو گۆلی ورمێ، لە چەند لاوە ئاوی ڕووبارەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان ویشک دەکەن و ڕوویان دەکەنە گۆلی ورمێ. ئەو خەیانەتە ئێکۆلۆژیستیکە، سەرەتا بە ڕووباری ئەڵون لە ناوچەی کرماشان دەستی پێکرد کە ڕووبارێکی پیرۆزی خوشک و برایانی ئەهلی حەقە و ئەمڕۆ ڕاگەیێنرا ئەو چوار دڵۆپە ئاوەش کە تا ئێستا دەهاتە ناو ئەڵوەن لە باشووری کوردستان، بەتەواوەتی چۆڕەی لێبڕاوە و ویشک بووە. مەلاکان لە هەنگاوی دواتردا، دەستی چەپەڵیان گەیاندە ناوچەی سەردەشت کە بەروبووی گڵاوی کارەکەیان ئێستا لە قەڵادزێ دەردەکەوێت.

هەواڵێکی هاوچەشن لە پیرانشاریشەوە گەیشتووە و دەردەکەوێت کە سوپای پاسداران بەڕێوەبەری ئەو پڕۆژانە، بە هاوکاریی دەوڵەتی ئاخوند ڕۆحانی، لە ڕەوشی ئاڵۆزی سیاسیی باشووری کوردستان کەڵک وەردەرگرن و بۆ دژایەتی نواندن لە بەرانبەر مەسەلەی ڕیفڕاندۆمی سەربەخۆیی کوردستان، ئەو گوشارانەیان لە سەر گەلەکەمان زیاتر دەکەن. مەلاکانی ئێران بۆ وەستاندنی پڕۆسەی ڕیفراندۆم و بێدەنگ کردنی ئازەربایجانییەکان لە هیچ جینایەتێک لە کوردستان درێغی ناکەن. ئێمە دەبێ گەلێک لەوە وشیارتربین و دەنگی ناڕەزاییمان بەرانبەر هەر هەنگاوێکی ئەو دەست چەپەڵانە بەرز بکەینەوە. بۆچی دەبێ تەلەفیزیۆن و ڕادیۆ و بەگشتی میدیای کوردی لەو بارەیەوە بێدەنگ بن؟

<u>یەکشەممە، ٢٠١٧/٧/٩</u>

هەواڵی گیرانی کاک سەلاحەددین خەدیو لە مەهاباد بڵاو بۆتەوە. گرتن و بڕین و کوشتنی کورد لە کۆماری ئیسلامی ئێراندا دیاردەیەکی ڕۆژانەیە و سەمەرە نییە. بەڵام هۆکاری گیرانی ڕووناکبیرێک بە بۆنەی ڕەخنە گرتن لە ئەندام پەرلەمانێکی ڕەگەزپەرستی شەڕخواز جێگەی بیرلێکردنەوەیە.

کۆماری مەلاکان لەمێژە خەریکی ئاژاوە نانەوە لەنێوان کورد و تورکی ئازەربایجان. بەداخەوە کەسانێک و چەند ڕێکخراوەی سیاسی لە هەردوولا ئاگری دژایەتی نێوان ئەو دوو گەلە ژێر ستەمە خۆش دەکەن ئەوەش ڕاستەوخۆ یارمەتی سیاسەتەکانی کۆماری ئیسلامی دەدات. ئەو نوێنەرەی مەجلیس کە کاک سەلاحەددین ڕەخنەی لە هەڵوێستەکانی گرتووە، لاپرەسەنێکی نەخوێندەواری تێنەگەیشتووە کە ئامانجی سەرەکیی دژایەتیکردنی کوردە لە ئازەربایجان. حکوومەتی مەلاکان بە باشی ئاگاداری هەڵوێستی ئاژاوەگێڕانەی نادر قاضی پور هەیە و لەجیاتی قەمتەر کردنی ئەو، مرۆڤێکی ڕووناکبیری دڵسۆز دەگرێت کە ڕەخنەیەکی مەنتیقی لە هەڵوێستەکانی ئەو گرتووە.

با هەموولایەک دەنگی ناڕەزایەتیمان بەرانبەر بەو سیاسەتەی کۆماری ئیسلامی بەرز بکەینەوە و پێکەوە داوای ئازادیی دوکتۆر سەلاحەددین خەدیو بکەین.

<u>سێ شەممە، ٢٠١٧/٧/١١</u>

کتێبی دیجیتاڵ

کتێبخانە نەریتییەکان لە سەرانسەری جیهاندا وردە وردە چۆڵ دەبن و جێگەی خۆیان دەدەن بە کتێبی دیجیتاڵ، ئەوەش هاوڕێیە لەگەڵ هەندێک گۆڕانکاریی کۆمەڵایەتی و تەنیایی و دابڕانی ڕۆژ لەگەڵ ڕۆژی تاک لە کۆمەڵ و و پەرەسەندنی ئیندیڤیدوالیزم ، ئیتر وردە وردە کەمپیوتەر و تەلەفونی مۆبایل دەبنە نزیکترین دۆستی تاکی مرۆڤ و لە خەڵوەت و حەزرەتدا هاوڕێی جیانەبووەوەی دەبن.

یەک لەو دیاردانەی وا ئەم گۆڕانکارییە گەورەیە شوێنی ڕاستەوخۆی لەسەر داناوە، مەسەلەی خوێندنەوەی کتێب و چاپەمەنی دەورەییە. کار هەر ئێستاش بەرەو ئەوە ڕۆیشتووە کە بەشێکی زۆری لاوان لەجیاتی کڕینی ڕۆژنامە وگۆڤار دەبنە ئابوونە و بێ ئەوەی پێویست بکات بەیانی زوو بچن ڕۆژنامە لە ڕۆژنامە فرۆشەکان بکڕن، چەند سەعات زووتر ڕۆژنامەکەیان بۆ دەخرێتە سەر کەمپیوتەرەکەیان.

ئەو مەسەلەیە بۆ کتێبیش ڕاستە و ئێستا زوربەی زۆری ڕۆمان و چیرۆک (وەک پڕخوێنەرترین چەشنی کتێب لە وڵاتانی ڕۆژئاوا)، هاوکات لەگەڵ چاپی گاغەزی بە شێوەی دیجیتاڵیش بڵاو دەبنەوە و کڕیار و لایەنگرانێکی زۆریشیان هەیە.

کورد لەو بوارەدا هیچ کارێکی نەکردووە و ئەوەش جێگەی داخە. ئیتر زەحمەتە لاوان ڕاکێشی و بیانبەیە ناو فەزای مردوو و بێ هەستی کتێبخانەکان. ئەگەر بتەوێت لاوان و منداڵان ناسیاوی کتێب بکەیت دەبێ دەقەکەیان بۆ بخەیتە سەر کەمپیوتەر. ئەوە چاری ناچارە و ئیتر ئەمڕۆ هیچ ڕێگایەکی دیکە بۆ هاندانیان بەرەو کتێب نییە. کورد پێویستە ئەو ڕاستییە بزانێت. دیارە مەسەلەی مافی نووسەر و بڵاوکەرەوە (کۆپی ڕایتس) لە کورسدستان بەرگری سەرەکی ئەو ڕێبازەیە بەڵام لە وڵاتانی عەرەبی و ئێرانیش کێشەکە جیاوازییەکی زۆری لەگەڵ کوردستان نییە و ئێستا ئەوان هیچ نەبێت دارەدارەی ئەو بوارە دەکەن. کورد ئەگەر لە مەسەلەکە غافڵ بێت، تووشی دواکەوتوویەک دەبێت کە واهەیە قەرەبوو کردنەوەی لە داهاتوودا گونجاو نەبێت، ئەویش کاتێکە کە منداڵان و لاوانی کورد بەرەو زمانی بێگانە دەڕۆن و ئیتر گەڕانەوەیان گەلێک ئەستەم دەبێت.

ئێمە ئەو دابڕانەمان لە مۆسیقا و هەڵپەڕکێی کوردیدا بینیوە و دەزانین نیوەی هۆڵی کۆنسێرتە ئێرانی و تورکییەکان لاوانی کورد پڕی دەکەنەوە. جا ئەوە چارەنووسمان دەبێت لە مەسەلەی کتێبی دیجیتاڵیشدا، ئەگەر هەوڵی لە پێناو نەدەین.

چوار شەممە، ٢٠١٧/٧/١٢

ئێران و نۆکەرەکانی بە هەموو تواناوە گوشاریان خستۆتە سەر کوردستان بۆ ئەوەی پێش بە سەرگرتنی ئەو ڕیفراندۆمە مێژووییە بگرن. کە بڕیارە دوومانگێکی تر لە کوردستان بەڕێوە ببرێت. ئێستا ئێرانییەکان وەک هەڕەشەیەک، هێزی سوپاییان بە چەکی قورسەوە بردۆتە سەر سنوورەکان، مام جەلالی نەخۆشی هەژاریان بردۆتە لای خۆیان کە بتوانن کەڵک لە ناوی ئەو و هەڵوێستی باڵێکی تایبەتی ناو

یەکیەتی نیشتمانی دژ بە ڕیفراندۆم وەربگرن، دەست وپێوەندەکانیان هانداوە گوشار بخەنە سەر کوردانی فەیلی دانیشتووی بەغدا بە ئومێدی ئەوەی دژ بە سەربەخۆیی دەنگیان بەرز بێتەوە، ئاوی ڕووباری ئەڵوەن و زێی بچووکیان بڕیوە کە خەڵکەکە لە حکوومەتی هەرێم هەڵگەڕێننەوە و گەلێک هەوڵی دوور لە ئەخلاقی دیکەش.

ئەوە تەنیا ئێرانییەکانن؛ هەڵوێستی تورکیا و سووریا و حکوومەتی ناوەندیی عیراق لەوانیش دوژمنانەتر نەبێت، باشتر نییە.

تاقە شتێک کە لەم هەل ومەرجەدا بە هانای کوردستانەوە دێت یەکڕیزیی کۆمەڵانی گەلە لە باشوور. ئەرکی سەرشانی حکوومەتی هەرێم و شەخسی کاک مەسعوود بارزانییە لە و دەرفەتە کەمەیدا کە بە دەستەوە ماوە هەوڵی کاراکردنەوەی پەڕلەمان و نزیک کردنەوەی هەموو گرووپە سیاسییەکانە لە یەکتر بدەن. ئەرکی سەرشانی هەموو حزبە کوردییەکانیشە ئەندام و لایەنگرانی خۆیان و کۆمەڵانی خەڵک هان بدەن دەنگی ئەرێ یی بە مەسەلەکە بدەن. هەرکەس و هەر لایەنێک لەم دەرفەتە مێژووییەدا ئەرکی سەرشانی بەجێ نەهێنێت، بۆ هەمیشە لە مێژووی گەلەکەماندا مۆری خەیانەت لە ناسنامەکەی دەدرێت، جا هەرکەسێک هەیە، سەرۆک یان بەرۆک، حکوومەت یان ڕەعیەت. خوێندەوار و نەخوێندەوار.

<u>پێنج شەممە، ٢٠١٧/٧/١٣</u>

ئەمڕۆ چوارکوردی دیکەیان لە زیندانی ورمێ ئیعدام کردووە. لەمێژە هاوار دەکەم ورمێ و زیندانەکەی بوونەتە قەسسابخانەی کورد. لەوێ، هەرکەس بخوازن دەیگرن و مۆرکی ئەندامیەتی پژاک و ئەگەر ئەوەیان بۆنەکرا مۆری قاچاخچییەتی لێدەدەن و دوای چەندڕۆژ دەستبەسەری و ئەشکەنجەی نامرۆڤانە، موحاکەمەیەکی ڕواڵەتی پێک دێنن و بەشێوەی ئیسلامی، لەماوەی چەند خولەکدا قەراری ئیعدامی بۆ دەردەکەن.

زیندانییانی کورد لە زیندانی ورمێ تەنانەت لەچاو زیندانیانی دیکەی ئێران، لە خراپترین بارودۆخدا دەژین. ئەرکی سەرشانی هەموومانە

ڕێکخراوەکانی پشتیوانی مافەکانی مرۆڤ لەو ڕاستییە تاڵە ئاگادار بکەیَنەوە.

شەممە، ٢٠١٧/٧/١٥

پیشانگەیەک لە لەندەن
ئەمساڵ سەدەمین ساڵوەگەڕی شۆڕشی ئوکتۆبرە. بەو بۆنەیەوە ئێستا لە کتێبخانەی بریتانیا (بریتیش لایبرێری) پیشانگەیەک لەژێر ئەم ناوە بەڕێوە دەبرێت: "شۆڕشی ڕووسیا: هیوا، تراجێدیا، ئەفسانە". پیشانگەکە تا ٢٩ی مانگی ئۆگوست کراوەیە. پێشتریش ئەکادێمیای پادشاهیی هونەر پیشانگایەکی لە هونەری ڕووسی نێوان ساڵانی ١٩١٧ و ١٩٣٢ کردبووەوە کە لە مانگی ئەپریلدا کۆتایی پێهات. ئەوە ئەدرێسی کتێبخانەی بریتانیایە:

British Library, 96 Euston Road, London NW1 2DB

یەکشەممە، ٢٠١٧/٧/١٦

لە ماڵپەڕی ڕووداودا ڕاگەیێنرابوو کە چیرۆکە شیعری مەم و زینی ئەحمەدی خانی وەرگێڕراوەتە سەر زمانی فارسی. ئەوە کارێکی گەلێک پیرۆز و جێگەی دەستخۆشی لێکردنە. ئەوەندەی بزانم پێشتر کتێبەکە بە تورکیش تەرجەمە کراوە و دوکتۆر کەماڵ میراودەلیش هاوڕێ لەگەڵ شیکردنەوەیەکی فراوان، وەریگێڕاوەتە سەر زمانی ئینگلیزی، کە پێنج ساڵێک پێش ئێستا بەناوی "ئەوین و بوون- توێژینەوەیەکی شیکارانەی تراجیدیای مەم و زینی ئەحمەدێ خانی" بڵاو کرایەوە. ئەوانە هەموو خەبەری خۆشن. شیعر و ئەدەبی کوردی دەبێ لەو قوژبنە بێتە دەرەوە کە ئێستا تێی خزاوە و پەنجەرەیەک بەرەو جیهان بکاتەوە.

من چاوم بە دەقی فارسی و تورکییەکە نەکەوتووە بەڵام ئەوە تایبەتمەندیی کتێبەکەی کاک کەماڵە:

Kamal Mirawdeli, “Love and Existence- Analitical Study of Ahmadi Khani’s Tragedy of Mem u Zin”, Khani Academy, Authors House, Bloomington, Indiana, US, 2012.

سێ شەممە ٢٠١٧/٧/١٨

ناوی چیا و ڕووبار و مەزرا و کانییەکانی کوردستان

ناوی شار و گوندەکانی کوردستان چەند جار کەوتوونەتە بەر هێرشی داگیرکەران و دەسەڵاتداریەتییە جیاجیاکانی ناوچەکە هەر لە سومەر و ئاشوور و یۆنان و ڕۆمەوە تا عەرەب و مغول و تورک و ئێرانی. لە ئەنجامدا هەندێک جار ئەستەمە ناوە کۆنەکانیان بناسرێنەوە بە تایبەت لە تورکیا و ئێران کە ڕەگەزپەرستی باڵی بە سەر هەموو دیاردەیەکی ژیاندا کێشاوە.
من ماوەیەکە سەرنجم داوەتە سەر ئەو خاڵەی کە ناوی دیاردە سروشتییەکان وەک چیا و ڕووبار و دارستان و مووچە و مەزرا و ئەستێر و کانیاوەکانی ناوچە، لەچاو ناوی شار و گوندەکان، باشتر ماون و کەمتر دەستی چەپەڵی داگیرکەران و ڕەگەزپەرستانیان پێگەیشتووە.

تۆمار کردنی ئەو ناوانە ئەرکێکی مەزنە بەڵام بە داخەوە کاری یەک کەس و دوو کەس نییە بەڵکوو هەرەوەز و گەلەکۆمەگی و لە ڕاستیدا بزووتنەوەیەکی جەماوەری پێویستە کە لە بارودۆخی ئەمڕۆی کوردستاندا لە هیچکام لە بەشەکانی کوردستان بەکردەوە گونجاو نییە و وەک خەونێک و ئارەزوویەک دێتە پێش چاو.

من دڵم لای ئەو خەونە شیرینەیە و لە هەموو ئەو کەسانەی وا شارەزای ناوچەی ژیانی خۆیانن، بە تایبەت لە ناوخۆی وڵات، تکا دەکەم هەرکەس لە هەر شوێنێک هەیە بەڵکوو هەوڵ بدات ئەو ناوانە تۆمار بکات. لەو پەیوەندییەدا گەلێک گرنگە بگوترێت کە ناوەکان هەندێک جار سەیر و سەمەرە دەنوێنن لەبەر ئەوەی کۆنن و مۆرکی زمانی کۆنی وەک سومەری و ئاشوری یان مغولی و تورکییان لێدراوە. ئێمە نابێ بە پێوانەی زمانی ئەمڕۆمان هەڵیان سەنگێنین یان بیانگۆڕین و هەوڵ بدەین بیانکەینە

ناوی'مەعقوول'ی ئەمڕۆیی! دیکتەی ناوەکان بە هەمان ئەو شێوەیەی وا لە سەر زمانی خەڵکە دەبێ بنووسرێنەوە و ئەگەر گونجاو بێت بە هەردوو پیتی لاتینی و عەرەبی بنووسرێن کە لە ڕاگواستندا تووشی گۆڕان نەیەن.
تۆ بڵێی کەسانێک نەبن گوێ بدەنە ئەو هاوار و تکا و پاڕانەوەیەی من؟

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٧/٢٠

ئێران لە لایەن خۆی و بە نیابەت لە لایەن عیراق و سووریا وە قۆڵی خەیانەت و جینایەتی لە باشووری کوردستان هەڵماڵیوە. لە لایەکەوە مام جەلال و لەو لاوە کاک کۆسرەت و مەلا بەختیاری لای خۆی ڕاگرتووە و لە سووریاش خەریکی پێکهێنانی پەیمانێکی هاوبەش لەگەڵ مردوویەکە بە ناوی حکوومەتی ناوەندیی سووریا و بەشار ئەسەد، بۆ دەست تێوەردان لە کاروباری ناوخۆیی حکوومەتی هەرێم. تورکیای ئەردۆغانیش باوەکوو بە ڕواڵەت بێدەنگە، بەڵام لە پیلانەکەدا بەشدارە. عەبادیش لە بەغداوە هەموو ڕۆژێک وتار دەدات و مەترسیی دەرئەنجامەکانی گشتپرسی بە گوێی کورددا دەچرپێنێت.

دوژمنە کلاسیکەکانی کورد سەرەڕای ناتەباییان لەگەڵ یەکتر، لە مەسەلەی زەوت کردنی مافەکانی کورددا یەکیان گرتۆتەوە و دوور نییە بە شێوەیەکی کاتیش بێت، پەیمانێکی هاوشێوەی سەعدئابادی سەدەی پێشوو پێک بهێنن.

کاتێ ئەو هەموو گوشارەی دوژمنانی کورد دەبینم، دەکەومە بیری شیعری خاسەکەوی نەمر سەید کامیل ئیمامی (ئاوات):

...ڕاوچی هەموو لەو کەوە دەرکەوتووە / بۆچی دزە ؟جەرەدەیە؟ کێی کوشتووە؟...

بۆچی کەویش مافی ژیانی نییە؟ / حەققی کەژ وکێوی جوانی نییە؟

بۆچی ئەویش بۆتە برا کوردەکان؟ / نابێ بکێشێ نەفەسێکی ژیان؟...

بەڵام:

... خاوەنی ئەو کێو و کەژە هەر کەوە / نەزم و نیزامی کەژ وکێو هەر بەوە...

خاوەنی ئەو خاسە کەوە هەر دەڵێ: / ڕاوچی دەبێ لەو کەژوکێوە هەڵێ!

تاقە زامنێک بۆ سەرکەوتن بە سەر ئەو پیلانانەدا، یەکڕیزیی کۆمەڵانی خەڵکە لە باشووری کوردستان، کە بەداخەوە ئەویش تا ئەمڕۆ مسۆگەر نەبووە. کاراکردنەوەی پەڕلەمان و گوێدانی ڕێبەرانی هەرێم بە تایبەت کاک مەسعوود بە خواستەکانی گۆڕان و یەکیەتی دەبێ هەرچی زووتر بە چاو ببینرێت، دەنا خۆڕاگری و تواناکانی حکوومەتی هەرێم لە بەرانبەر ئەو هەموو دوژمنە دەرەکییە ئەگەر بەژنێکی قایمی یەکگرتوو لە ناوخۆی وڵاتدا نەبێت، جێگەی گومانە.

تکایە لەوە زیاتر کاری ئەمڕۆ مەخەنە سبەینێ! تکایە بەرژەوەندییەکی مێژوویی مەکەنە قوربانیی بەرچاوتەنگییە حزبی و تاکەکەسییەکان!

شەممە، ٢٠١٧/٧/٢٢

کتێبخانەی یادەوەریی کارڵ مارکس لە لەندەن
کتێبخانەیەکی تایبەتمەندە بە کتێب و سەرچاوەی سەبارەت بە سوسیالیزم، مارکسیزم و کۆمۆنیزم و فێرگەیەکە بۆ کرێکاران. لە ساڵی ١٩٣٣ دامەزراوە و هەتا ئێستاش هەر خزمەتگوزارییەکانی بەردەوامن. بۆ زانیاریی ئەو کەسانەی بیانەوێت سەردانی شوێنەکە بکەن پێویستە بگوترێت تەنیا دوای نیوەڕوانی ڕۆژانی دووشەممە تا پێنج شەممە کراوەیە. ئەوەش ئەدرێسەکەی:

Marx Memorial Library
37A Clerkenwell Green, London, EC1R 0DU
(020) 7253 1485
marx-memorial-library.org

دووشەممە، ٢٠١٧/٧/٢٤

ئەوە سەحەرە ....
من وام دەزانی سەحەری گوتن هەر هی کوردە، بەڵام خەیاڵم خاو بوو! شاژنی بریتانیا مۆسیقارێکی تایبەتی هەیە کە بەیانی زووی هەموو ڕۆژێکی سەرەتای هەفتە (دووشەممە) لە ناو باخچەی کاخەکەوە دەچێتە بەر پەنجەرەی ژوورەکەی و بۆ ماوەی ١٥ خولەک "هەمبانە نەی" بۆ لێدەدات. دەزانم ئەو نەریتە لە ساڵی ١٨٤٣ وە تا ئێستا لە ماڵی شاهانی بریتانیا بەردەوام ماوەتەوە بەڵام نازانم ئایا کابرای مۆسیقار 'بالارد'ی سکۆتلەندی بۆ دەڵێت یان سەحەرەی 'خارە سێوە'ی کۆییان!
ئەوە سەحەرە، گەلی دە شاژنە، گەلی دە ماجەرایە! دەڵێن ئەوڕۆ دوو شەممەیە... وەی لێ، سەحەرە!

سێ شەممە، ٢٠١٧/٧/٢٥

"بازاڕەکانی عێراق پڕ بووە لە ماددەی هۆشبەری ئێرانی"
ئەوە چەند ڕۆژ پێش ئێستا هەواڵی ناو ماڵپەڕە کوردییەکان بوو. ماڵپەڕەکان درەنگ وەخەبەر هاتوون، کۆمەڵانی خەڵک لەمێژە بەو ڕاستییە دەزانن بەڵام هیچیان لە دەست نایەت. هەر ڕۆژەی دوو سێ گەنج و لاو ئالوودەی ئەو دەردە بێدەرمانە دەبن و لە کۆڵانان دەکەون.

ئەو ڕەوتە دەیان ساڵ پێش ئێستا لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان ڕووی دا و مەلاکانی ئێران بە یارمەتی سپای پاسداران و ئیتیلاعاتەکەیان کوردستانێکیان تێکەڵاوی مادەی هۆشبەر کرد کە لە هەندێک شارەکانیدا خەڵک تەنانەت ناوی هێرۆئین و شیشەیان نەژنەفتبوو. ئێستا کۆڵانەکانی سنە و کرماشان و شارەکانی دیکەی کوردستان پڕن لەو لاوە هەژارانەی کە بە هۆی بێکاری و دەستاودەست کردنی ئازادانەی مادەی هۆشبەرەوە، تووشی ئەو بەڵایە هاتوون و تەنانەت ئەو دوکتۆرانەش کە هەوڵ دەدەن عیلاجیان بکەن، بە بیانووی جیاجیا لە کوردستان دەردەکرێن و ئاوارەی تاران و دەرەوەی وڵات دەبن.
دوژمنایەتییەکە ئاشکرایە.

ئەگەر بەرپرسانی حکوومەتی هەرێم وشیار نەبن چەند ساڵێکی دیکە سلێمانی و هەولێریش ئەو بەڵایەیان بەسەر دێت کە بە سەر سنە و سابڵاغ و بۆکان و شارەکانی دیکەمان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان هات. کۆماری ئیسلامی بە بەرنامە و پلانەوە ئەو کارە دەکات و تەنانەت لە شارە سەر سنوورییەکان بە یارمەتی هەندێک قاچاخچی کورد، کارگەی دروەست کردنی شیشەیان داناوە. پووچ کردنەوەی ئەو هەوڵە شەیتانیانە ئەرکی سەرشانی هەموولایەکمانە.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٧/٢٧

دەسەڵاتی مەلاکان لە ئێران هەر ڕۆژێک درێژەی هەبێت، لای کەم دە ساڵ وڵاتەکە دەگەڕێنێتەوە دواوە و دەیباتەوە سەردەمی جمجمە سوڵتان. فەرموون ئەوە ڕێکلامی ڕۆژنامەیەکی ئێرانییە بۆ فرۆشتنی "تەرس"ی ماکەر بە خەڵک، کە گوایە بۆنی عەمبەری لێدێت، خاسیەتی ئانتی بیۆتیکی هەیە، کێشەی سینۆزیت (جووب) و تەنانەت نەخۆشیی ژنانە چارەسەر دەکات.

ئێوە ئەوەی مەلاکان لە ئێران دەیکەن بخەنە پاڵ کردەوەی مەلا عەلی کەڵەک لە هەولێر و کردەوەی سەرۆکی ئەلئەزهەر لە قاهیرە، کە فەرموویەتی زەوی خڕ نییە و تەختە! ئەو کەسانە هەر هەموو لە سەرچاوە هەڵقوڵیون جا لە کوردستان بژین یان لە ئێران و تووران، فەرقی نییە.

کێشە لە سەرچاوەی ئاودایە، ڕووبارەکان تەنیا درێژەی ئەون!
فەرموون ئەوە ڕێکلامەکەیە. دیارە دەبێ لە زمانی فارسیدا وشەیەک بۆ 'تەرس'ی گوێدرێژ نەبێت کە بە پشکەڵیان ناو بردووە!

آگهی فروش پشگل پرخاصیت الاغ

ڕێکلامەکە لە ڕۆژنامەیەکی ئێرانی وەرگیراوە کە هەفتەی ڕابردوو لە سەر ماڵپەڕی فارسی 'گویا' دانرابوو.

<u>هەینی، ٢٠١٧/٧/٢٨</u>

عارفی قەزوێنی و کورد

عارف قەزوێنی شاعیری سەردەمی مەشرووتەی ئێرانە. گەلێک کەس بە شۆڕشگێڕ و خەباتکاری دەناسن. بە داخەوە کوردێکی زۆریش هەن کە شانازی پێوە دەکەن، ئەگەر جارێک بە ڕاگوزەری چووبێتە شاری سنە، ئەوە بە رووداوێکی مەزن ناو دەبەن و تەنانەت دەڵێن سەید عەلی ئەسغەری نەمر لەوەوە فێری مەقام گوتن بووە، قسەیەک کە فڕی بە سەر ڕاستییەوە نییە.

ئێستا با بزانین ئەو جەنابی ناموبارەکی عارفە چۆن باسی کورد دەکات. ئەو چەند فەردەی خوارەوە بەشێکن لە قەسیدەیەک کە تێیدا هێرشی کردۆتە سەر 'سولەیمان نەزیف' (١٨٧٠ - ١٩٢٧) شاعیر، ڕۆژنامە نووس و سیاسەتوانی کوردی لە دایکبووی شاری دیاربەکر (ئامێد) بە بۆنەی هەندێک شعر و قسەی دژ بە ئێرانیەوە لە ساڵانی پێش شەڕی یەکەمی جیهانیدا، کاتێ کە نوێنەرانی ئێران و عوسمانی و ئینگلیز و ڕووس (مینۆرسکی نوێنەری ڕووسیا بوو) خەرکی دابین کردنی هێڵی سنوور لە نێوان ئێران و عوسمانی بوون و تورک و ئێرانی لەسەر هەندێک ناوچەی وەک دیاربەکر بۆچوونی دژ بەیەکیان بوو.

شیعرەکەی عارف پڕە لە وشە و بابەتی ڕەگەزپەرستانە دژ بە کورد و تورک و بۆ نموونە، دەڵێ هەرگیز لە کورد مرۆڤی چاک پەیدا نابێت، هەر وەها تورک بە کەر دادەنێت و دەڵی ئیتر کوردی تورک هەر مەپرسە چییە!

زمن بگو به سلیمان نظیف تیره ضمیر
کەای برون توچون شیر و اندرون چون قیر!
برون ز کُرد شود اولیاء؟ معاذالله!
تنور می‌شود از چوب ساخت؟ گوش مگیر
ز ترک غیر خریت ندید کس زنهار
چو کُرد ترک شود، خر بیار و معرکه گیر!
دیار بکر تو می‌خواستی بماند بکر
زدند مسقط راس تو را رنود به....

کورد دەبێ پێداچوونەوە بە گەلێک بەشی مێژووی نووسراوی ئێران و تورکیا و بە گشتی وڵاتانی داگیرکەری کوردستاندا بکات و ناڕاستی و درۆ و سووکایەتییەکانیان ڕوون بکاتەوە. مورید و دەروێشە کوردەکانی عارفیش با ئەم شیعرە بخوێننەوە و بزانن پیری دەستگیریان چۆنی ڕوانیوەتە گەلەکەمان.

<u>دوو شەممە، ٢٠١٧/٧/٣١</u>

زۆڵە کورد!

"پەرلەمانتارێکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان [بیجاڕ] داوای دواخستنی گشتپرسی دەکات." (هەواڵی ماڵپەڕەکانی ئەمڕۆ)

ئەریّ کابرای جاش، بە تۆچی خەڵکێک لە دەرەوەی وڵاتی ئیمامی زەمان چ دەکەن! تۆ ئەرکی پیرۆزت ئەوە نییە بەرگر بی لە گەیشتنی کوردی ڕۆژهەڵات بە مافی نەتەوایەتییان؟ باشە، فەرموو ئەو ئەرکە پیرۆزەت بەڕێوە بەرە و لاقت لە بەڕەی ئێرانی عەزیز درێژتر مەکەوە. کارت بە خەڵکی دیکە و وڵاتیکی دیکە چییە؟ نەکا وەک چۆن ڕێبەرەکەت خۆی بە نوێنەری هەموو موسوڵمانانی جیهان دادەنێت، تۆش نوێنەری هەموو کوردانی جیهان بی؟ خۆ ئەگەر واش بێت بە دڵنیاییی تەنیا دەبیە نوێنەری هەموو جاشە کوردانی جیهان!

فەرمووتە گشتپرسییەکە دوا "بخەین"! ئەی پێمان نافەرمووی دوای بخەین بۆ کەی؟ ئەگەر سەدەی بیست ویەکت پێ زووە، فەرموو با بیخەینە سەدەی نەوەد ویەک، بزانین ڕازی دەبی! فەرمایشتت لە سەر تەوقی سەری ئەو ورچانەی وا باوک و باپیری بەڕێزت بە شارەکانیاندا دەگێڕان و سواڵیان پێ دەکردن!

کورد نابڕێتەوە خەیاڵی خاوە / بەراتی نەجات بە خوێن نووسراوە

من ڕەنگی سوورم بۆیە خۆش دەویّ / موژدەی شەبەقی لیّ دەردەکەویّ
(پیرەمێرد)

<u>چوارشەممە، ٢٠١٧/٨/٢</u>

کتێب

لە ماوەی ٣٠ ساڵی ڕابردوودا، بنکەیەکی چاپەمەنی لە بریتانیا ژمارەیەکی زۆر کتێبی سەبارەت بە کورد و کوردستان چاپ کردووە.

دیارە گەلێک کتێبی دیکەش بە زمانی ئینگلیزی، فەرنسی، ئاڵمانی و...هیتریش بڵاو بوونەتەوە کە ڕاستەوخۆ لە سەر لایەنێکی ژیانی کورد یان پرسی کورد لە ڕۆژهەڵاتی ناوین نووسراون یا خود کێشەی کورد بەشێک لە بابەتە گشتییەکەیان سەبارەت بە وڵاتانی داگیرکەری کوردستان بە تایبەت تورکیا، پێک دێنێت.

بەداخەوە کاری وەرگێڕانی کتێب لە زمانە ئورووپاییەکانەوە بۆ سەر زمانی نەتەوایەتیمان گەلێک لاوازە و وەرگێڕانی کورد ئەگەر بیانەوێ بە چەند ساڵ و مانگ کارێکیش بکەن، ئەودەم بابەتە گرنگ و بایەخدارەکان وەردەگێڕنە سەر تورکی و فارسی و عەرەبی بۆ ئەوەی بە قسەی خۆیان، خەڵکێکی زیاتر بیخوێننەوە! ئەو ڕوانینە بەراوەژووە بۆتە هۆی ئەوەی کتێبخانەی کورد لە کتێبی سەبارەت بە کورد چۆڵ و بەتاڵ بێت، ئەوەش کارەساتێکی مەزنە!

بۆ پیشاندانی ئەو ڕاستییەی کە چەندە ها کتێبی باش سەبارەت بە کورد لێرە و لەوێ نووسراون، تکایە تەنیا سەیری لیستەی ئەم بنکەی چاپی کتێبە بکەن کە ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ پەیوەندیان بە کوردەوە هەیە. لە گەڕانی من بە شوێن وشەی 'کورد' دا لە سەر ماڵپەڕی تایبەت بە بنکەی "ئای بی تۆریس" ی بریتانی، ناوی ٦٤ کتێب دەرکەوت کە بەشێکیان تایبەت بە کوردن و ئەوانیتر مەسەلەی کوردیان لە چوارچێوەی تورکیا و ئێران و عیراقدا باس کردووە.

ئێمە بە هەژاری و پێخاوسی بە سەر گەنجینەیەکی دەوڵەمەنددا پیاسە دەکەین!

ئەوەش ئەدرەسی بنکەی چاپەمەنی "I. B. Tauris":

http://www.ibtauris.com/Search%20Results.aspx?query=Kurd

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٨/٣

جەژنی چلەی هاوین وساڵوەگەڕی تاوان

دوێنێ ڕۆژی جەژنی چلەی هاوینی خوشک و برایانی ئێزدی بوو و ئەمڕۆش سێهەمین ساڵوەگەڕی هێرشکارییە حەیوانییەکەی داعشی ڕوورەشە بۆ سەر لالەش و ناوچە ئێزدی نشینەکان. بە هۆی ئەو هەموو نەهامەتییەی وا ئیسلامی عەزیز بە سەر کچ و ژن و بەگشتی هەموو خەڵکەکەی هێنا، دوێنێ کوردانی ئێزدی جەژنی چلەی هاوینیان نەکرد بەڵام ئەمڕۆ یادی ئەو ڕووداوە تاڵە دەکەنەوە کە تێیدا جگە لە کوشت و بڕ، بە هەزاران کچ و ژنی ئێزدی بوونە ئەسیری سەربازانی ڕیش سەگی داعش بۆ عەیش و نۆشی شەوانەیان.

خوشک و برا خوشەویستە ئێزدییەکان! دەزانم جەژنتان نەماوە و ژیانتان لێ شێواوە. ئەوەی داعش بە سەر ئێوەی هێنا پێشتر سوڵتان موراد و سوڵتان سولەیمانی عوسمانیش بە سەر باوک و باپیری ئێوەی هێنابوو. ڕووی داعش و ئەو سوڵتانانە و لە پێش ئەوانیشدا ئەو یاسا و نیزامە فیکرییە ڕەش بێت کە داعش و سوڵتانەکان پەروەردە دەکات. خوشک و

براکانم! ئێوە دەمێنن و داعش دەچێتە ئەو جەهەننەمەی وا سوڵتانەکانی چوونێ!

جەژنتان لێ پیرۆز بێت و یادی گیان بەخت کردووان و کۆیلە هەژارەکانیشتان بەخێر بێت!

<u>هەینی، ٢٠١٧/٨/٤</u>

ئەمڕۆ هەواڵی کۆچی دوایی کریس کۆچێرای فەڕەنسی ڕاگەیێنرا.

دیارە کریس کۆچێراش وەک هەموو دیاردەیەکی دیکەی ئەم جیهانە، کاتێ دەگاتە باشووری کوردستان دەکەوێتە گێژاوی دووبەرەکییەکەوە کە گەیشتۆتە مۆخی ئێسقانی کۆمەڵگاکە و بە گشتی هیچ کەسێک و شتێک نییە مۆرکی ئەملایی یان ئەولایی لێ نەدرێت. ئەو بەڵایە بەسەر کەسایەتییەکی مەزن (و ئەگەر بکرێت پێم خۆشە بڵێم 'پیرۆز')ی وەک ئیسماعیل بێشکچیش هاتووە و هەر ئەوەندەی لایەنێک بزەیەکی بۆ هێنابێتە سەر لێو، لایەنەکەی دیکە ناوچاوانی لێ تێکناوە.

هەرچۆنێک بێت، بۆ من کە لە بەرەی هیچکامیاندا نیم هاسانە هەڵوێستم هەبێت و بڵێم کریس کۆچێرا لە سەردەمێکدا بوو بە دەنگی کورد کە لە کوولەکەی تەڕیشدا نەتدەتوانی ناوی کورد بهێنی. بۆ ئەوە و بۆ ئەو هەموو نووسین و کتێب و لێکۆڵینەوەیەی وا سەبارەت بە مێژوو و سیاسەت و فەرهەنگی گەلەکەمانی خستۆتە ناو چاپەمەنی فەرەنسی زمانەوە، من وەک تاکێکی کورد خۆم بە منەتبار و قەرزداری دەزانم، یادی پیرۆز دەکەم و بە بۆنەی مردنیەوە سەرەخۆشی لە کەس وکار و بنەماڵەکەی دەکەم. یادی بەخێر بێت!

دووشەممە، ٢٠١٧/٨/٧

هەڵوێست

من بە هەموو مانایەک لەگەڵ بەڕێوەچوونی گشتپرسی مانگی داهاتوو لە سەر مەسەلەی سەربەخۆیی کوردستانم. نە ئەندام و نە لایەنگری حزبێکم، نە کەس لێی ڕاسپاردووم و نە پەیوەندم بە لایەنێکی سیاسییەوە هەیە. بە سەربەخۆییەکی تەواوەوە بڕیار دەدەم و پێم خۆشە پێش مردن بە چاوی خۆم ببینم ئەو خەونە لەمێژینەی کورد وەدی هاتووە یان لای کەم دەنگی بۆ دەدرێت و دەنگمان دەگاتە هەموو جیهان.. دژبەر و ناحەزی کەسیش نیم بەڵام لام وایە ئەوانەی لەو قۆناغە گرنگەدا دەنگی نەخێر بەو خواستە دێرینەی گەلەکەمان دەدەن هەڵەیەکی گەورەی مێژوویی دەکەن و لەبەرانبەر گەلەکەماندا بەرپرس دەبن.

لێرە لەبریتانیاش دەنگ بۆ "برێکزیت" واتە هاتنە دەرەوەی بریتانیا لە یەکیەتی ئوروپا درا و ئێستا تەنیا ساڵێک دوای ئەوە خەڵک بە خۆیان زانیوە و تێگەیشتوون چ هەڵەیەکی گەورەیان کردووە، بەڵام بە داخەوە درەنگە و هیچ کەس ناتوانێ ڕەوتەکە بگەڕێنێتەوەوە دواوە.

من "بەڵێ" گوتن بە ڕیفراندۆم بە ئەرکێکی هەرە گەورەی نیشتمانی دەزانم وەک چۆن دێموکراتیزەکردنی دەسەڵات و کاراکردنەوەی پەڕلەمانیش بە مافی سەرەکی گەل دادەنێم و لام وایە کەس مافی زەوت کردنیانی نییە.

چوار شەممە، ٢٠١٧/٨/٩

تەزویر

لە سەر ماڵپەڕی "دەنگەکان" دەقی وەرگێڕاوی کوردیی "نامەکانی تارانتا بابوو"ی نازم حیکمەتم دەخوێندەوە.

لە ڕاگەیاندنی سەر ڕووبەرگ یان دەقی لاپەڕە چواری تەرجەمە کوردییەکەی چاپی کوردستان و لە هیچ شوێنێکی دیکەی کتێبەکەدا ئاماژە بە هیچ شتێکی نائاسایی نەکرابوو و بەم پێیە چاوەڕوان دەکرا وەرگێڕ ڕاستەوخۆ لە دەقی ئەسڵییەوە تەرجەمەی کردبێت. بەڵام لاپەڕەیەک دواتر یادداشتی نەمر مامۆستا شوکور مستەفام بینی کە نووسیبووی دەقەکە لەبەر تەرجەمەی عەرەبییەوە کراوەتە کوردی؛ تبارک الله! بەڵام نە ئەو و نە وەرگێڕی کوردیی کتێبەکە تەنانەت ناوێکیان لەو قوڕبەسەرە عەرەبە نەهێنابوو کە ئەرک و زەحمەتی ئەو ببووە هۆی پێکهاتنی کتێبە کوردییەکە!

ئەم چەشنە کارانە بە هەموو پێوانەیەکی یاسایی و ئەخلاقی هەڵەیە. کورد لەمێژە فێڵبازیی ناو گۆڕەپانی سیاسەتی هێناوەتە ناو ساحەی ئەدەبیشەوە. دەیان و سەدان کتێبی نووسەرانی ئوروپایی لە فارسییەوە کراونەتە کوردی بێ ئەوەی ناوی وەرگێڕە هەژارە فارسەکە ڕابگەیێنن ویستوویانە شانازییەکی درۆیین بۆ خۆیان بخوڵقێنن کە بەڵێ، من زمانە ئوروپاییەکان دەزانم و تەرجەمەیان لێوە دەکەم! فارس گوتەنی، "من ئەوەم کە ڕۆستەم پاڵەوان بوو!" کەسیش نییە بڵێ ئەرێ کابرا، ئەگەر ڕۆستەم پاڵەوان بوو، بە تۆچی! بنکە چاپەمەنییەکانیش بۆ ئەوەی بەشێک لەو شانازییە بکەنە هی خۆیان چاو دەقووچێنن و لێدەگەڕێن ئەو ساختە و درۆیە بچێتە بەردەم خوێنەرانی بێ ئەزموون و نەوەی داهاتووش بە هەمان ئەو ئەخلاقە چەپەڵەوە گەورە بێت.

من خۆم قوربانییەکی دەستی ئەو ساختەکارییەم. لە کاری ڕۆژانە و نان پەیداکردن و ئیستیراحەتی خۆم گێڕاوەتەوە و چەندەها مانگ چوومەتە "ناشناڵ ئارکایو"ی بریتانیا بۆ ئەوەی بەشێک لە بەڵگەنامەکانی وەزارەتی دەرەوەی بریتانیا سەبارەت بە کۆماری کوردستان تەرجەمە بکەم و بە بێ پارە بیخەمە بەردەستی خوێنەری کورد. بەڵام تا ئێستا دوو لاپرەسەن پەیدا بوون کە هەرکام بەشێکی زۆر لەو بەڵگەنامانەیان لەناو کتێبی خۆیاندا بڵاو کردۆتەوە و بۆ ئەوەی چاوی خەڵکی پێ ببەستن، تەنیا لە پەراوێزی لاپەڕەیەکدا دەست نیشانی ناوی منیان بۆ ئەو تاقە بەڵگەنامەیە کردووە و بۆ ئەوانیتر تەنانەت ئەو پەراوێزنشینییەشیان پێ ڕەوا نەدیوم!

"ڕووناک بیر"ی درۆیینی کورد بەو فێڵبازییانە دەیەوێت بگاتە کوێ؟ ببێتە وەرگێڕی زمانە ئوروپاییەکان؟ ئەی بۆ ناچێ ساڵێک و دوان خۆی ماندوو بکات و زمانەکەیان بخوێنێت ئینجا بە بێ شەرمەزاری و درۆ و ساختە تەرجەمەیان لێوە بکات؟ ئەوە کارە تۆ لە سەر کورسی لە ماڵەوە بە ئیستیراحەت دابنیشی، لە زمانی ئینگلیزی هیچ شتێک نەزانی، بەڵام خەڵک بە وەرگێڕی زمان و ئەدەبی ئینگلیزیت بناسن؟ خۆت لەوە خەجاڵەت ناکێشی؟ زمانی کوردی، کە تۆ خەمخۆری درۆیینی ئەوی، ئاوا پێش دەکەوێت؟ دەروازەی بیری نوێ ئاوا بە ڕووی گەلی کورددا دەکرێتەوە؟

وێدەچێ هەمان مەسەلە بۆ تەرجەمەی شیعرەکانی ڕابیندرات تاگووریش هاتبێتە پێشێ . من چاوم بە کتێبەکە نەکەوتووە بەڵام لەم هەواڵەی خوارەوە کە ڕۆژی ٢٠١٧/٧/١٨ لە سەر ماڵپەی ئاوێنە بڵاو کراوەتەوە، هیچ ئاماژەیەک بە زمانی تەرجەمەی یەکەم نەکراوە. ئەوە هەواڵەکەیە:

"ماڵی وەفایی نوێترین بەرهەمی وەرگێڕدراوی نووسەر و وەرگێڕی کورد (توانا ئەمین)ی بەناونیشانی (تۆ لە پەنهانترین کەلێنی پیرۆزی دڵمدایت بڵاوکردەوە.
وەرگێڕ لەبارەی ئەم کتێبەوە بۆ ئاوێنە گوتی: ''ئەم کتێبە گوڵچنێک لە جوانترین شیعر و چیرۆک و کورتەی فەلسەفە و گفتوگۆکانی بیرمەند و عاریفی بەنگالی ڕابیندرانات تاگوورە.''.
تاگوور، یەکەم نووسەری ئاسیاییە کە خەڵاتی نۆبێلی وەرگرتووە و کتێبەکانی بۆ نزیکەی سەرجەم زمانە زیندووەکانی جیهان وەرگێڕدراوە. پەیامی ئەم نووسەر لەسەر خۆشەویستی و سروشتدۆستی دەوەستێت و لە سەرجەم نووسینەکانیدا ستایشی خوداوەند و ژیان و مرۆڤ دەکات..توانا ئەمین، نووسەرێکی تاراوگەنشینی کوردە و زیاتر لە ١٥ بەرهەمی لە بوارەکانی: چیرۆک، لێکۆلینەوەی ئەدەبی، وەرگێڕاندا هەیە"

من گومانی بەهێزم هەیە وەرگێڕ زمانی ئەسڵیی تاگوور واتە بەنگاڵی زانیبێت، کەوابوو بە ئەگەری زۆر لە زمانی ئینگلیزییەوە تەرجەمەی کردووە بەڵام هیوادارم لە شوێنێکی کتێبەکەدا ناوی وەرگێڕی یەکەم

ڕاگەیێنرابێت دەنا ئەویش دەچێتە خانەی وەرگێڕاوی کوردیی "نامەکانی تارانتا بابوو"ەوە.

لە پشکنینی هۆکارەکانی ئەو تەزویر و دەغەڵییەدا،چەند هۆکارێک خۆ دەنوێنن:

1. نەبوونی "کۆپی ڕایتس" واتە پێوانە و ڕادەدانان بۆ مافی کۆپی کردن لە کوردستان.
2. ناشارەزایی خوێنەری کورد و بێدەنگ مانەوەیان لەبەرانبەر ساختە و درۆدا.
3. نەبوونی بنکەی چاپەمەنیی پرۆفیشناڵ کە کتێبەکان پێش چاپ کردن بسپێرێتە چەند کەسی شارەزا و تەنیا دوای پەسند و پشتڕاست کردنەوەی ئەوان دەرفەتی چاپیان پێبدات.
4. نەبوونی دادگای ساڵح و بێ لایەن کە بە کاروباری ئەوتۆ ڕابگات و خەڵکانی دەغەڵکار سزا بدات.
5. چاو قووچاندن و بێدەنگی لێهێنانی حکوومەتی هەرێم لەو پێشێلکارییانەی مافی نووسەر و وەرگێڕ.

ئەی ئەوانە کەی بۆ کورد دەست دەدەن؟ سەردەمی محەممەدی مەهدی!

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٨/١٠

تووی هەرێز، کوردا!

کام ولاتی ناوچە هەیە کوردی لێ ئاوارە نەکرابێت یان بە کۆچبەری نەنێررابێتە ئەوێ؟ لە هەواڵێکی ماڵپەڕی العربیە بە زمانی فارسیدا، کە باسی قەومییەتەکانی ناو ئەفغانستان دەکات، دوای پەشتون و تاجیک و ئوزبەک و... ناوی "ڕەگەزی بەراهوویی" هاتووە و گوتراوە "لە ڕەگەزی کوردانی ڕۆژئاوای ئێرانن و ژمارەیان لە ئەفغانستان دەگاتە ٣٠٠ هەزار کەس". ئەوە ئەدرەسی ماڵپەڕەکەیە:

http://ara.tv/w37eh

جا بڕۆ ئەو برادەرانەی وا دەڵێن دەنگی نەخێر بە گشتپرسی مانگی دادێ دەدەین تێبگەیێنە بە بێ ئەوەی کەیانێکت هەبێت چۆن ئەو تووی هەرێزە کۆ دەکرێتەوە**!**

شەممە، ٢٠١٧/٨/١٢

دەستی شکاوم!

دوێشەو لە لەندەن چوومە دیتنی کێبەرکێی ناونەتەوەیی ئەو وەرزشانەی وا بە Athletics ناسراون و بریتین لە ڕاکردن و بازدان و هاویشتنی نێزە و شتی دیکەی لەو چەشنە. پێش هەمووشت پێی لێدەنێم کە نازانم بە کوردی ناوی ئەو وەرزشانە چییە و لێرەدا لە جیاتی ئاتلێتیک دەبێ چی بنووسم، ئەوە ئازارێک! پاشانیش کاتێ دەچییە شوێنەکە و دەبینی نوێنەرانی زوربەی گەلانی جیهانی تێدا ئامادەن بەڵام تۆی کورد نە کەست هەیە لەوێ بێت و نە ئاڵای نەتەوایەتیت هەڵکراوە، دەست بەجێ بەخۆتدا دەشکێیتەوە و چێژ لەو فەزا خۆشەی وەرزشگاکە نابینی هیچ، بە دڵێکی شکاویشەوە دەگەڕێیەوە ماڵێ.

ئێمە چیمان لە خەڵکانی دیکە کەمترە؟ تەنیا لە کێبەرکێی ئولیمپیکی ڕابردووی برازیلدا وەرزشوانە کوردەکان پێنج میداڵیایان هێنایەوە، بەڵام بۆ وڵاتانی بێگانە؛ دوو بۆ ئێران، یەک بۆ ئازەربایجان، یەک بۆ ڕووسیا و یەک بۆ ئیسرائیل!

"ئەمانە پاکیان کوردن، نیهایەت،

لەبەر "بێ دەوڵەتی"

ون بوون و فانی" (شیعری نەمر حاجی قادری کۆیی به دەستکارییەکەوە)

ئێمە بە ئاگری تێنەگەیشتوویی ڕێبەرەکانی ڕابردوومان سووتاوین کە دەبوو سەدەیەک و دوان پێش ئێستا هەل و مەرجی جیهانییان بناسیایە و لە پێناو دامەزرانی دەوڵەتی نەتەوایەتیدا کەڵکیان لە بارودۆخ وەربگرتایە. ئێمە تەنانەت ئەو دەرفەتە زێڕینەشمان لە دەست دا کە لە سەرەتاکانی سەدەی بیستەمدا بۆمان هەڵکەوت و بەهۆی ناشارەزایی "پێش سوارەکانمان"ەوە دۆڕاندمان و مات و مەلوول لە سەر خۆڵەمێشی ئەو دەوڵەتە هەڵترووشکاین.
تەنانەت ئەمڕۆ لە سەدەی بیست و یەکیشدا مڵەی ناوخۆیی ناهێڵێت کەڵک لەو هەلە وەربگرین کە بۆ ڕیفراندۆمی سەربەخۆیی کەوتۆتە بەردەستمان. کاری خۆکرد گلەیی هەڵناگرێت!

__دوو شەممە، ٢٠١٧/٨/١٤__

مانگی ڕابردوو و بەشێک لەم مانگە، دوو فستیڤاڵی هونەریی گەورە لە "ئاڤینۆن"ی باشووری فەرەنسە و "ئێدینبورۆ"ی سکۆتلەندە بەڕێوە چوون. ئەو ڤستیڤاڵە هونەرییانە شوێنی پێشکەش کردنی نوێترین کاری هونەری و فەرهەنگین هەر لە شانۆگەری و فیلم و مۆسیقاوە بگرە تا وێنەرگەری و شیعر و کتێب.

بە داخەوە لەو هەموو کاناڵە تەلەفیزیۆنییەی وا کورد هەیەتی نەمبیست و نەمدیت یەکیان بەلای ئەو ڕووداوە گەورە هونەرییانەوە بچێت. ماڵپەڕە ئینترنێتییەکانیش کە بە بابەتی سووک و کەم بایەخەوە خەریکن، خۆ لە قەرەی ئەو شتانە نادەن. دەروازەی ماڵی کورد ئەگەر بەڕووی بیری نوێوە دابخرێت، مێشکی لاوەکانمان یان بە شتی کۆن و بێ بایەخەوە خەریک دەبێت یان بە شەڕەجنێوی ناو فەیسبووکەوە. بڵێی پێویست نەکات هەموو ڕۆژێک پێنج جار وەبیری خۆمانی بهێنینەوە کە ئێستا لە سەدەی بیستەمدا دەژین نەک سەردەمی جمجمە سوڵتان!

__چوارشەممە، ٢٠١٧/٨/١٦__

فەرماندەی هێزە سوپاییەکانی ئێران لە تورکیایە. بە گوێرەی هەواڵی ڕۆژنامەکان هەردوو وڵات هاودەنگ بوون کە نەهێڵن گشتپرسییەکەی

مانگی دادێی باشووری کوردستان بەڕێوە ببرێت. ئێران بە نیابەت لە لایەن تورکیاوە قۆڵی لە کورد هەڵماڵیوە و بە ئاشکرا دەست لە کاروباری وڵاتێک وەردەدات کە لە دەرەوەی سنوورەکانی ئەوە و مافی بەسەریەوە نییە.

ئەوەی بیروڕای گشتی لەبەرانبەر ئەو کەڵەگاییەدا بێدەنگن ئەوەندە جێی داخ و دەرد نییە کە هەندێک حزب و ڕێکخراوە و کەسانی قەڵەم بە دەستی کورد لەگەڵ دوژمنی داگیرکەری خاکەکەماندا هاودەنگن و تەنانەت لەوانیش توندوتیژترن. چ کەردەن؟ ئێمە ئەوەین!

<u>پێنج شەممە، ٢٠١٧/٨/١٧</u>

ئەمڕۆ ترومبیلییێکی ئیسلامی عەزیز لە شاری بارسێلۆنای ئیسپانیا خۆی بە خەڵکێکی زۆردا کێشا و تا کاتی نووسرانی ئەم یادداشتە، گوایە ١٣ کەسی کوشتووە و زۆرێکیتری بریندار کردووە. هەر ئیسپانیا و ناوچەی کاتالانی دۆستی کورد مابوو بەروبووی ئەو بیرو بۆچوونە نامرۆڤانەیە بەچاو ببینێت، کە ئەمڕۆ ئەوانیش دیتیان.

خەتای عەمر و زەید نییە، سەرچاوە لێڵە، دەنا ژن و منداڵی بێ تاوانی گەڕۆک چییان کردووە کە دەبێ بکەونە بەر لوتف و مەرحەمەتی ئەوتۆی دوو حەیوانی مێشک گەنیو؟

<u>پێنج شەممە، ٢٠١٧/٨/١٩</u>

هەندێک گۆڕانکاری لە سوپای ئێراندا کراوە. هاوکات لەگەڵ دانانی فەرماندەی تازە بۆ ئەرتەش و چوونی باقری بۆ تورکیا بۆ یەکخستنی بەرنامەی دوولایەنە دژ بە کورد، بودجەیەکی زۆری نائاسایی دراوە بە سوپای قودس (جیا لەوەی لە سوپای پاسدارانەوە پێیان دەدرێت). دەزانین ئەو سوپایە لە عیراق و سووریا هەڵسووڕاوی دەکات و حەشدی

شەعبیش باڵی ناو عیراقی ئەوە. کاتێ ئەو گۆڕانکارییانە لە تەنیشت هەڕەشە وگوڕەشەی خامنەیی و فەرماندە نیزامییەکان لە کورد و گشتپرسییەکەی دادەنێین، دەکرێ بیر لە پیلانێکی داڕژاوی دوژمنانی گەلەکەمان بکەینەوە.

لە دۆخێکی ئەوتۆدا، تاقە ڕێگەی پووچەڵ کردنەوەی پیلانەکان، ڕاوەستان و بەربەرەکانی لە بەرانبەر دوژمنە و ئەوە مسۆگەر نابێت ئەگەر ماڵی کورد یەک نەبێت. کاتی تەنگانەیە و لەخۆبووردوویی و لێبووردن لە لایەنەکانی دەوێت دەنا مێژوو نامانبەخشێت. ئەوە بانگەوازی دایکی نیشتمانیشە بۆ هەردوو بەرەی ناخۆی کوردستان. تکایە گوێتان لەو بانگەوازە کپ مەکەن!

<u>شەممە، ٢٠١٧/٨/٢١</u>

پرسیار

کورد ئێستا لە ناو حکوومەتی ئێراندا کەسی نییە کە خوانەخواستە ئاوڕێک لە کوردستان بداتەوە! ئازەربایجانییەکان وا نین. ئەوان لە عەینی کاتدا کە نەتەوەییەکانیان دژایەتی ئێران و ئێرانی دەکەن، زۆرێکیشیان لە ناو حکوومەتدا دەسەڵاتدارن و دڵسۆزی وڵاتەکەشیان هەن. حەسەنی ئیمام جومعەی ورمێ باوەکوو شێتۆکە بوو و قسەی نابەجێ و بێ واتای زۆر دەکرد، بەڵام بە نیسبەت ئازەربایجانەوە لەوپەڕی وەفاداریدا بوو، نموونەکەشی بەشدارییەتی لە شەڕی دژە کورد لە نەغەدەی ساڵی ١٣٥٨. نوێنەری ئێستای ورمێ لە مەجلیس (قازی پوور)یش سەرەڕای بێ عەقڵی، دڵسۆزیئازەربایجانییەکان و دژی کوردە. لە سەردەمی حکوومەتی شاشدا بە هەمان شێوە، فەرماندەی ئەرتەش و وەزیر و وەکیلیان ئەگەر خزمەتی ئێرانیان کردبێت چاوێکیشیان لە ئازەربایجان هەر بووە.

هی ئێمە بە داخەوە وا نییە، ئێستا دیارە کەسمان نییە دەسەڵاتی هەڵگرتن و لابردنی پێشخزمەتی ئیدارەیەکیشی هەبێت، بەڵام لە سەردەمی شادا ئەگەر بوومان، هیچکامیان خەمخۆری کورد نەبوون. ئێوە سەیری

ئەردەڵانییەکان بکەن کە گەیشتنە پلەی وەزارەت یا کەسێکی وەک سەرلەشکر مظفرزەنگەنە فەرماندەی سوپای ورمێ بوو بەڵام دژ بە کۆماری کوردستان هەڵوێستی گەلێک دوژمنانەی گرت و لە سەردەمی ڕاپەڕینی وەرزێرانی ناوچەی فەیزوڵڵابەگی لە بۆکانی ساڵی ۱۳۳۱ و ۳۲ش فەرمانی هێرش بۆ سەر خەڵکە بێدیفاعەکەی دا. دەڵێن هۆکاری گیرانی ئەو ۱۲ کەسەی وا دوابەدوای هەرەسی کۆماری کوردستان (۱۳۲٤) لە سەقز و بۆکان ئێعدام کران ئەفسەرێکی سوپا بە ناوی 'سەروان خاکسار'ی کورد بوو کە خزمایەتیشی لەگەڵ شەهیدەکان هەبوو! ئەگەر بەڵێنی ئەو نەبوایە ئەو کەسانە کە مرۆڤی گەلێک ئازا و بەجەرگیان لە ناودا بوو، خۆیان بە دەستەوە نەدەدا. دەگوترێت لەو کاتەدا کە شەهید عەلی بەگی شێرزاد (یەکشەوە) لە سەر حەوزەگەورەی بۆکان دەبرێتە پای دار، کاتێ چاوی بە سەروان خاکسار دەکەوێت، شەقێکی تەڕی لە قوون دەدات؛ نۆشی گیانی بێت!

ئێمە بۆچی واین؟ وەڵام دەبێ چی بێت؟ کەس لەو پرسە گرنگەی کۆڵیوەتەوە؟

سێ شەممە، ۲۰۱۷/۸/۲۲

چاڵدیرانی نوێ

دیواری ترامپ بۆ جیا کردنەوەی مرۆڤی ئەمریکی لە مرۆڤی مەکزیکی، یەکەم دیواری سەدەی بیست و یەکەم نییە. لە ترامپ ترامپتریش هەن و زۆریشن!

تورکیای ئەردۆغان دیواری لە سەر سنوورەکانی خۆی و سووریا کێشاوە و ئێستاش خەریکی کێشانی دیوارە لە نێوان تورکیا و ئێران، ئێرانییەکانیش لەو جینایەتەدا هاوکاریی دەکەن، بۆ؟ چونکە بەرنامەکە لە ناو خاکی کورد و بۆ دابڕانی کورد لە یەکتر داڕژاوە و لەو پەیوەندییەدا

مەلاکانی ئێران هەرکامیان ئەردۆغانێکن! بەڵام لە ڕوانگەی کوردەوە ئەوە چاڵدیرانێکی دیکەیە کە دوای ٥٠٣ ساڵ دووپات دەبێتەوە و کورد لە خوشک وبراکانی ئەودیوی دیوار جیا دەکاتەوە. چاڵدیرانی ئەمجارمان نەک هەر مرۆڤ بەڵکوو سروشت و دار و دەوەن و ئاژەڵیش لێک دادەبڕێت.

چەند ڕۆژێک پێشتر هەواڵی کێشانی دیوارێکی دیکەش کەوتە بەرگوێ: ئیسرائیلی ناتانیاهوو دەیەوێت لە ژێر زەویدا دیوارێک بکێشێت بۆ ئەوەی سنووری ڕەگەزی خۆی لە ڕەگەزی خەڵکی غەزەی فەلەستین جی بکاتەوە.

ترامپ، ئەردۆغان، نەتانیاهو! ئایا جگە لە ڕەگەزپەرستی، هیچ دیاردەیەکی هاوبەش لە نێوان سیاسەت و بەرنامەی ئەو سێ پیاوە بەڕێزەدا هەیە و من نایبینم؟

__پێنج شەممە، ٢٠١٧/٨/٢٤__

ئەم شیعرە فارسییە پڕە لە هەستی ئینسانی و جەرگ دەسووتێنێت:

یاد دارم یک غروبی سرد سرد / می گذشت از کوچه ی ما دورگرد:

"دوره گردم دار قالی می خرم / دست دوم جنس عالی می خرم

کوزه و ظرف سفالی می خرم / گر نداری شیشه خالی می خرم"

اشک در چشمان بابا حلقه بست / ناگهان آهی زد و بغضش شکست:

"اول ماه است و نان در سفره نیست / ای خدا شکرت ولی این زندگیست؟"

سوختم دیدم که بابا پیر بود / بد تر از او خواهرم دلگیر بود

بوی نان تازه هوش از ما ربود / اتفاقا مادرم هم روزه بود

صورتش دیدم که لک بر داشته / دست خوشرنگش ترک برداشته

باز هم بانگ درشت پیر مرد / پرده ی اندیشه ام را پاره کرد:

"دوره گردم دار قالی می خرم / دست دوم جنس عالی می خرم

کوزه و ظرف سفالی می خرم / گر نداری شیشه خالی می خرم"

خواهرم بی روسری بیرون پرید / گفت: آقا سفره خالی می خرید؟

"محمّد رضا یعقوبی" [؟]

<u>شەممە، ٢٠١٧/٨/٢٦</u>

ڕۆژێکی مەزن لە مێژووی کورد دا

خوشک و برایانی خۆشەویستی باشووری کوردستان، سەربەخۆیی ئاواتی لەمێژینەی گەلەکەمانە. ئێستا کە بارودۆخی ناوچەیی و جیهانی دەرەتانی ئەوەی بۆ کورد ڕەخساندوە بتوانێ بە ڕاشکاوی داواکاری بێت و گشتپرسی بۆ بکات، ئەرکی سەرشانی هەموو تاکێکمانە بەپیریەوە بچین و بە "بەڵێ" سندووقەکانی دەنگ بئاخنین. تکایە لەم هەلە ناسکەدا بیر لەوە مەکەنەوە کێ یان چ حزبێک دەستپێشخەری کارەکەیە. تاک دەڕوات و نامێنێت، ئەوەی کە دەمێنێت گەلی سەربەخۆی کوردە و بەس. لێگەڕێن با وەک گەلانی دیکەی ئەم جیهانە کوردیش ببێتە خاوەن وڵات و ئاڵا و ناسنامەی نەتەوەیی.

نابێ لەبیرمان بچێتەوە کە هەر ئەو حکوومەتی هەرێمەی ئێستاش، دوای خوێنی شەهیدەکانمان، ئەوە ئەمریکا و هاوپەیمانان بوون کە بۆیان

مسۆگەر کردین، بەڵام وەک دەبینین ئێستا ئەوان خۆیان لە عیراق چوونەتە دەرەوە بەڵام حکوومەتی هەرێم هەر ماوە و دەشمێنێت. با سەربەخۆیی کورد دەستەبەر بێت و بە شوێنیدا پەرلەمانی نوێ دابمەزرێت؛ ئیتر فلان تاکە کەس و فیسارە حزب هەمیشەیی نین و وەک هەموو دەسەڵاتدارێکی دیکەی جیهان ڕۆژێک لە ڕۆژان دەڕۆن. تکایە بەو بیانووە خۆ لە ئەرکی مێژووییتان مەدزنەوە.

<u>دووشەممە، ٢٠١٧/٨/٢٨</u>

بە گوێرەی هەواڵەکان، هەردوو داگیرکەری ئێران و تورکیا ساڵانە ١٥ ملیار دۆلار کالا هەناردەی هەرێمی کوردستان دەکەن؛ سەرەڕای ئەوەش دەزگا ئیتلاعاتی و جاسووسییەکانیان بۆ چرکەیەک دەست لە بنکۆڵ کردنی ئاسایشی وڵاتەکە هەڵناگرن. پێویستە لە هەفتە و مانگەکانی دادێدا، گەلەکەمان و لە پێش هەمووانەوە حزبە سیاسییەکان لە هەموو پارچەکانی کوردستان، وشیارییان چەند قات بکەنەوە. دوژمن بێ بەزەییە و لە هیچ تاوانێک ناپەرموێتەوە.

<u>چوار شەممە، ٢٠١٧/٨/٣٠</u>

پیلان!

ئایا ئەم ڕووداوانەی خوارەوە بێ پەیوەند لەگەڵ یەکتر و لەگەڵ مەسەلەی گشتپرسین؟

- جێگری سوپاسالاری پێشمەرگە: "تەقینەوەی جبەخانەکانی هەولێر ئاسایی نییە."

- سایتی "ڕۆژی کورد": "مخابن دەبێ ئەو ڕاستییە ئاشکرا بکەین کە ئەو چوار کەسەی کە بیانوویان بە پێشمەرگەکانی کۆمەڵە گرتووە، بڕیار بووە هەر کام دوو دەفتەر دۆلار وەربگرن و تەنانەت یەکیان کە کوژراوە، بە نیاز بووە پێشمەرگەکان بکوژێ و تەرمەکانیشیان ڕادەست [ی ئێران] بکاتەوە".

- ڕاگەیێنراوی ئەنجوومەنی ئاسایشی هەرێمی کوردستان: "بەپێی ڕێکەوتنێکی نێوان تیرۆریستانی داعش و حیزبوڵڵای لوبنان و رژێمی سووریا [تۆ بڵێ ئێران]، بە سەدان چەکداری داعش ناوچە سنوورییەکانی لوبنانیان جێهێشت و بە چەک و تەقەمەنیەوە بەرەو ناوچە سنوورییەکانی عێراق گواسترانەوە. ئێمە وەک ئەنجووومەنی ئاسایشی هەرێم نیگەرانیی خۆمان لە بەرامبەر ئەم کردەوەیە دەردەبڕین و بە مامەڵەیەکی گوماناویی دەزانین کە زۆر پرسیار هەڵدەگرێت و خوازیارین هەموو لایەنە پەیوەندیدارەکان لە ناوچەکەدا هەڵوێستی جددییان بەرامبەر ئەم کردەوەیە هەبێت."

- کورتەی هەواڵەکانی ئەم هەفتەیە: هاتنی کاربەدەستانی میت بۆ کوردستان دوو مانگ پێش ئێستا بە ئامانجی دەستبەسەر کردنی ڕێزدار جەمیل بایاک و بەرپرسانی دیکەی پێ کا کا لە باشووری کوردستان، بێ بایەخ کردنی یەکیەتی نیشتمانی و لە ئەنجامدا تێک بەردانی کورد لە گیانی کورد بوو.

بارودۆخەکە ناسکە و وشیاریی کورد و پێش هەموو شت، یەکڕیزیی ناو ماڵی کوردی دەوێت. یەکیەتی و یەکڕیزی پێداویستیی سەرەکی ئەم قۆناغەی مێژووی کوردە.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٨/٣١

بنکەی فەرهەنگیی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە لەندەن، ڕۆژی شەممەی دادێ کۆنفەڕانسێک بۆ تاوتوێ کردنی گشتپرسی لە باشووری کوردستان

بەڕێوە دەبات کە تێیدا ئەم بەڕێزانە وتار دەدەن: سەباحی غاڵب، ئامینە بریمۆ، هێمن سەییدی و شێرزاد تاڵەبانی. سەعات ٥ و نیو تا ٨ و نیوی ئێوارەی ڕۆژی یەکشەممە ٢٠١٧/٩/١٠ لەم شوێنەی خوارەوە:

Ealing Green Church, Ealing Green, London W5 5QT

یەکشەممە، ٢٠١٧/٩/٣

کوردینە تاکەی ئێمە لە کێوان میسالی دێو

بێین و بچین و بۆ مە نەبێ قەت خودان و خێو؟...

فیکرێ لە کاری خۆ کەن و بگرین بە حاڵی خۆو

هەر بێ سەری و عەداوەتی خۆتانە دێتە ڕێو

ژێردەستی و ئیتاعەتی بێگانە تا بەکەی؟

شەرمە لەبۆ مە هێندە ژیان بێ نیشان و نێو

مەغبوونی هەر موعامەلە، مەحکوومی هەر کەسێک

شاهان بە مەحوی ئێمە دەبەستن گرێ و گرێو...

ئازادی، سەربەخۆیی، میریی و گەورەیی

داوای بکەن بە زار و زمان و ددان و لێو...

هەر میللەتێ لە لاوە حەقی خۆی بەدەستەوە

کوردە کە سەرهەڵێنێ، دەڵێن بۆتە سەربزێو

(نەمر، سەیفولقوزاتی قازی)

خوشک وبرایانی کوردی باشوور!

هەلێک بۆکورد هەڵکەوتووە، تکایە مەهێڵن لە کیسمان بچێت. تکایە بەشداری ئەو گشتپرسییە مێژووییە بن کە چەند پشتی ئێمە خەونیان پێوە دیتووە. تکەیە بەرژەوەندیی گشتیی گەلەکەمان مەکەنە قوربانیی جیاوازیی حزبایەتی و دژایەتی لەگەڵ تاکەکەس، تکایە بە "بەڵێ" دەنگ بدەن!

دووشەممە، ٢٠١٧/٩/٤

با مێژوویەکی تاڵ دووپات نەبێتەوە لە ساڵانی دوای شەڕی یەکەمی جیهانیدا، شەریف پاشای خەندان، بە حەق یان ناحەق، لای عضبة الامم و وڵاتانی ئوروپایی خۆی بە نوێنەری کورد ناساند و داوای سەربەخۆیی بۆ ئەو بەشەی کوردستانی کرد کە تازە لە ژێر کەڵەوەی حکوومەتی عوسمانی هاتبووە دەرێ: باشووری کوردستان.

هەر لەو کاتە ناسکەدا هەندێک کەس لە ناوخۆی کوردستانەوە نامەیان ئیمزا کرد و بەو وڵاتانەیان ڕاگەیاند کە شەریف پاشا نوێنەری ئێمە نییە! لەو هەل و مەرجە ناسکەدا، ئەوە دوایین بزمار بوو لە تابووتی سەربەخۆیی کورد درا و بۆ ماوەی سەد ساڵ خرایە چاڵەوە، میداڵیای شانازیش خەڵاتی ئەو کەسانە نەکرا کە نامەکەیان ئیمزا کرد!

کەمپەینی "نا ئێستا"ی کەناڵی ئێن ئاڕ تی شتێکە لەگوێن ئەو نامەیە و دڵنیام ئەگەر گشتپرسییەکەی ئەم مانگەی کوردستان بخرێتە چاڵەوە، کڵاوی شانازی لەسەر ئەو برادەرانە نانرێت! مێژوو بەسەر کەسەوە

ناچێت و هەڵەی کەس نابەخشێت. تا درەنگ نەبووە، با خۆمان بە هەڵەکانماندا بچینەوە.

سێ شەممە، ٢٠١٧/٩/٥

ڕۆژنامەکانی ئوروپا بە تایبەت فەڕەنسا بە گەرم وگوڕی باسی ڕیفراندۆمەکەی کوردستان دەکەن و لە هەواڵ و لێکدانەوەکانیاندا ئەگەر پشتگیری گشتپرسییەکە نەکەن، لای کەم دژی ناوەستن.

کورد تاقە میللەتێکە کەمپەینی "نا"ی بۆ سەربەخۆیی وڵاتەکەی وەڕێ خستووە.

هەی لەمنت کەوێ کوردە حەیاتەکە!

چوار شەممە، ٢٠١٧/٩/٦

ئەمڕۆ ڕێزدار خوسرەو کوردپور چالاکی بواری مافەکانی مرۆڤ و ڕۆژنامە نووسی بەرپرسی کورد، دوای تێپەڕ کردنی ماوەی زیندانە بەسەرداسەپاوەکەی، لە زیندانی زاڵمان ئازاد کرا. ئەوەی خوارەوە لینکێکە بۆ ژیننامەی ئەو کەسایەتییە هەڵکەوتووەی کورد. سڵاو و ڕێزی هەموان پێشکەش بە کاک خوسرەو و کاک مەسعوودی کوردپور!

http://mukriannews.eu/?p=20160&lang=fa

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٩/٧

هەواڵی کووژرانی کۆڵبەرانی هەژاری کورد بە دەست پاسدار و بەسیجی مەلاکانی قوم و مەشهەدەوە، ساڵانێکی زۆرە لە میدیای ناوخۆ و دەرەوەی وڵات ڕادەگەیێنرێت بەڵام حکوومەتی مەلاکان گوێی خۆی لێ کپ دەکات.

ئەمجارە، خەڵکی قارەمانی بانە بۆ نەهێشتنی ئەو ملهوڕی و زۆردارییە ڕاپەڕیون و دووکانیان داخستووە. خەڵکی بە شەرەفی شاری سنەش دوو ڕۆژە بۆ پشتیوانی کردنی خەڵکی بانە ڕژاونەتە سەر شەقام.

ئەرکی سەرشانی هەمووان لە شارەکانی دیکەی کوردستانیشە، چ لە ڕۆژهەڵات و چ لە بەشەکانی دیکەی خاکەکەمان، بە دەنگی ڕاپەڕیوەکانی بانە و سنەوە بێن و سپای سەرکوتکەر مەجبوور بکەن گیراوەکان بگەڕێننەوە سەر ماڵ وحاڵی خۆیان و بریندارەکانیش تیمار بکەن.

کۆڵبەری کورد چیتر بێکەس نییە!

شەممە، ٢٠١٧/٩/٩

گۆڤارێکی فارسی وتووێژی لەگەڵ کردم و سەبارەت بە گشتپرسییەکەی باشووری کوردستان پرسیاری کرد. گوتم با وەڵامتان لە ڕێگەی ئەم هەواڵەوە بدەمەوە:

لە کێبەرکێی ئولەمپیکی ڕابردوودا لە برازیل، پێنج وەرزشکاری کورد میداڵیایان وەرگرت؛ ئەو ژمارەیە لەو میداڵیایانە زیاتر بوو وا ئێران و تورکیا و زۆر وڵاتی دیکەی ناوچە دەستیان کەوتبوو، بەڵام ئایا ئێوەش و خەڵکی دیکەش بەو هەواڵەتان زانی؟ ئایا وەڤدی کوردتان بینی بە مارش بێتە بەر دەمی کامێراکان؟ ئایا ئاڵای کوردستان لە شوێنێک هەڵکرا و سروودی نەتەوایەتی کوردستان جارێک لێدرا؟ دیارە وەڵامی هەموو ئەوانە، 'نا'یە. هۆکار؟

لەبەر ئەوەی کورد کەیانێکی ناونەتەوەیی نییە و ناتوانێ بە ناوی خۆیەوە بچێتە ئولەمپیک و هیچ گۆڕەپانێکی دیکەی سیاسی، وەرزشی، هونەریی ناونەتەوەیی لە جیهاندا؛ ئەو پێنج کەسەش میداڵیایان بۆ ئێران و تورکیا و ئازەربایجان و ڕووسیا و ئیسرائیل هێنایەوە نەک بۆ وڵاتەکەی خۆیان!

ئایا ئێوە لەجیاتی من بن و بەو ڕاستییە بزانن، لە ڕیفراندۆمی ڕۆژی ٢٥ ی مانگدا بەشداری ناکەن و بە "بەڵێ" دەنگ نادەن؟

یەکشەممە ، ٢٠١٧/٩/١٠

ئەمڕۆ لە کۆنفەرانسێکدا بەشدار بووم کە لە لایەن "ناوەندی فەرهەنگیی ڕۆژهەڵات"ەوە لە لەندەن ڕێکخرابوو. چوار کەس وتاریان دا و هەرچوارکەس لایەنگریی خۆیان لە بەڕێوەچوونی گشتپرسییەکەی

ڕۆژی ٢٥ ی مانگ دەربڕی و داوایان لە خەڵک کرد بە "بەڵێ" بەشداریی گشتپرسییەکە بکەن.

هەمان ڕۆژ، یان ڕۆژێک پێشتر، کۆڕێکی دیکە هەر لە لەندەن، لە لایەن بەرەی "نەخێر بۆ ئێستا"وە گیرابوو. ئاشکرایە مافی دیموکراتانەی ئەوانیش بوو پروپاگەندە بۆ ڕوانگەی خۆیان بکەن. بەڵام دواتر ئاڵۆزی لە نێوان لایەنگرانی بەڵێ و نەخێردا پێک هاتبوو و بەداخەوە لایەنێک بە لایەنەکەی دیکەی گوتبوو 'جاش' و دواتر پۆلیس هاتبووە ژوورەکەوە بۆ ئەوەی هێمنایەتی دابین بکاتەوە. من لەگەڵ ئەو چەشنە دەست تێوەردانە نادیموکراتییە نیم.

کورد ئەگەر پشووی لەسەر خۆی نەبێت، لە ماوەی ئەو چەند ڕۆژەی تا ٢٥ ی مانگ ماوە، واهەیە تێکگیران و ڕووبەڕووبوونەوەی زۆرلە نێوان ئەو دوو بەرەیەدا بێتە پێشەوە کە جگە لە دوژمنانی گەلەکەمان، لەبەرژەوەندیی کەسدا نییە. تکایە لێیگەڕێن هەموو کەسێک بۆچوونی خۆی هەبێت و ڕای خۆی دەرببڕێت. دیموکراسی کۆمەڵگا لە ئازادی تاکەکەسەوە دەست پێدەکات!

<u>**سێ شەممە، ٢٠١٧/٩/١٢**</u>

ئەم وێنە مێژووییە بەربەرەکانی هێزی باوەڕە بەرانبەر بە چەک و دەسەڵات دەردەخات. سەیری ئەو قارەمانە بانەیییە بکەن چۆن بوێرانە لەبەرانبەر پاسدارانی چەکداری کۆماری بە ڕاستی ئیسلامی وەستاوە و

له مافی ژیان بۆ کۆڵبەرانی کورد داکۆکی دەکات. بژین و سەرفراز بن ئەو قارەمانە نەناسراوانەی گەلەکەمان!

چوارشەممە، ۲۰۱۷/۹/۱۳

ماوەی دوو ساڵە مەلاکانی ئێران بە ناوی پڕکردنەوەی گۆلی ورمێوە، ئاوی ڕووباری کەڵوێیان وەرگێڕاوەتە سەر گۆلەکە و ناهێڵن بگاتە باشووری کوردستان. ئەوە هەنگاوێکی سەدا سەد سیاسییە بۆ گوشار خستنە سەر هەرێمی کوردستان. پێشتریش ئەو بەڵایەیان بە سەر ڕووباری ئەڵوەن هێنا و من چەند جار لەم یادداشتانەدا ئاماژەم پێکردوون.

مەلاکان دەیانەوێت تۆڵەی حوسەین و سەحرای کەربەلا لە خەڵکی کۆیە و ڕانیە و قەڵادزێ بکەنەوە و لە مەسەلەی گشتپرسییەکەی ئێستادا وەک کەرەسەیەکی گوشار کەڵکی لێ وەربگرن. ئەوە دیسانەکە ئیسلامی عەزیزە ئەو ئیجازەیان پێدەدات گوێ نەدەنە هیچ یاسایەکی ئینسانی و ناو دەوڵەتی و هەموو کارێکی بێ ئەخلاقی دەرحەق بە میللەتێک بکەن کە هیچ ئازار و زیانێکی بۆ کەس نەبووە و تەنیا مافی ڕەوای خۆی داوا دەکات. ئافەرەم ئیسلامی عەزیز بۆ دەست پەروەردەکانت!

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٩/١٤

دوێنێ و ئەمڕۆ ئەمریکا ڕاستەوخۆ هاتۆتە ناو کێشەی گشتپرسیی کوردستانەوە و برێت مەکگۆرکی نوێنەریان هاوڕێ لەگەڵ نوێنەری نەتەوە یەکگرتووەکان و نوێنەرێکی وڵاتانی ئوروپایی ڕاست و چەپ لەگەڵ حزبە سیاسییەکانی کورد کۆدەبنەوە و دژایەتی ئەو سێ لایەنە لەگەڵ بەڕێوەچوونی گشتپرسییان پێ ڕادەگەیێنن. ڕێبەرانی کورد تا ئەم کاتە لە بەرانبەر گوشارەکاندا ئازایانە وەستاون بەڵام دڵنیا نیم بتوانن لەوە زیاترخۆڕاگر بن. هیوای من ئەوەیە کورد ئەو توانایەی هەبێت سەرەڕای ئەو گوشارانە، کارەکە بەڕێوەبەرێت.

تا کۆتایی ئەمڕۆ ڕوون ڕانەگەیێنراوە ئەو "بەدیل"ەی وا لەبەرانبەر وەستاندنی گشتپرسیدا بە کوردیان پێشنیار کردووە چییە و چۆنە.

چوار شەممە، ٢٠١٧/٩/٢٠

"وجودم بە تنگ آمد از جور تنگی

شدم در سفر

روزگاری درنگی...

چو باز آمدم کشور آشفتە

دیدم

بە گرگان بماندە همان تیز چنگی"

چەند ڕۆژێک لە ماڵەوە نەبووم و کەمتر دەکرا بە هەواڵی ڕووداوەکانی کوردستان بزانم. کاتێ گەڕامەوە ئەو شیعرەی سەعدی میسداقی حاڵم بوو (دیارە بەو گۆڕانکارییەوە کە تێمدا کردووە!) گورگی ئێران و تورکیا و عیراق بە توندوتۆڵی ڕێگایان لە گشتپرسییەکە گرتووە و هەرکام وڵاتێکی ڕۆژئاواییشیان لەگەڵ خۆیان خستووە بۆ ئەوەی شان بە شانی ئەوان

بەرگر بن لە کارەکە. بەختەوەرانە کورد توانیویەتی لە بەرانبەر گوشارەکانیاندا بوەستێت و کۆڵ نەدات. دیارە ئەوەی بە هاسانیش بۆ ناچێتە سەر و دوور نییە لە چەند ڕۆژی دادێدا هەواڵی بەسترانی سنوور و تەنانەت چەشنە هێرشکارییەکی سوپاییش بژنەوین. بەڵام ئەو هەڕەشە و گوڕەشەیە ئێستاش بێت هەر هەیە و ١٠٠ساڵی دیکەش بێت هەر دەبێت. بەرەی "نەخێر ئێستا"م زۆر پێ سەیرە بۆچی لەوان توندوتیژتر بەرانبەر بە کارەکە وەستاون؟ خۆ ئێستاش نەبێت و ساڵانێکی درەنگتریش بێت، دوژمنەکانمان میهرەبان نابن و سەبەخۆییمان لە سەر سینی بە دوو دەست پێشکەش ناکەن.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/٩/٢١

هەرچی لە ڕۆژی گشتپرسییەکە نزیک دەبینەوە، هەوڵەکانی ئێران و تورکیا و عیراق بۆ ڕێگری کردنی ڕەوتەکە، چڕتر دەبێتەوە.
حکوومەتی ئێران ڕاستەوخۆ و لەڕێگەی دارەدەستەکانی ناوعیراقیشیەوە هەوڵ دەدات ڕەوتەکە بوەستێنێت. لە لایەکەوە حەشدی شەعبی ڕەوانەی مەندەلی وخانەقین و دەروازەی کەرکووک کردووە، لەلایەکی دیکەوە مەترسی بۆ سەر کوردانی فەیلی دانیشتووی بەغدا پێکهێناوە، پەرلەمانی عیراقیشی هانداوە بڕیار دژ بە کوردستان و ڕێبەرەکانی، یەک لەوان پارێزگاری کەرکووک دەر بکەن. وا ڕۆحانی سەرەک کۆماریش کە لە دوو هەڵبژاردنی ئەم دواییەدا زیاترین دەنگی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان هێناوەتەوە، چۆتە لای سەرەک کۆماری فەرەنسا و لەجیاتی باسی دەرد و نەهامەتی خەڵکەکەی خۆی بکات، مەسەلەی گشتپرسییەکەی باشووری کوردستانی هێناوەتە گۆڕێ! ئیمانوئێل مەکرۆنی سەرەک کۆماری فەرەنساش لەبەر بەرژەوەندییەکانی وڵاتەکەی، دەست بە جێ تەلەفونی بۆ کاک مەسعود کردووە و داواکار بووە گشتپرسییەکە بوەستێنرێت.

دژایەتی ئێران لەگەڵ کورد لە هەموو سەدەی بیستەم و دوای ئەودا بەردەوام بووە:

کاتێ ئێران و عیراق و تورکیا و ئەفغانستان لە ساڵی ١٣١٦ (١٩٣٧ز)دا پەیمانی سەعدئابادیان لە تاران ئیمزا کرد، یەک لە خاڵە هەرە گرنگەکانی ڕێکەوتنەکەیان بەرگری کردن بوو لە "جیاوازیخوازیی گرووپ دەستەی جیاوازیخواز" کە ناوێکی دیکە بوو بۆ بزووتنەوەی ڕزگاریخوازیی کورد!

پەیمانی بەغدا ش کە لە ساڵی ١٣٣٤ (١٩٥٥ز) لە نێوان عیراق و تورکیا دا بەسترا و پاشان ئێران و پاکستان و بریتانیای لەگەڵ کەوتن و بوو بە پەیمانی سەنتۆ ، باوەکوو ڕووی سەرەکی لە یەکیەتی سۆڤیەت بوو بەڵام بەشێکی بەرچاویشی بۆ کێشە سنوورییەکان و ئەو حاڵەتانە بوو کە لە ئەگەری ڕاپەڕین و ئاژاوەی ناوخۆی وڵاتێکدا، ئەوانیتر بە دەنگی وڵاتەکەوە بێن و ئەوەش ناڕاستەوخۆ هەر کوردی دەگرتەوە.

لە هەموو ماوەی حکوومەتی پەهلەوییەکاندا (٧٠ ساڵ لە سەدەی بیستەم)، کورد و کوردستان ئەو دوو دیاردەیە بوون کە زیاترین حەساسییەتیان پێیان هەبوو، تەنانەت فایلی ئوستانی کوردستان لە وەزارەتی کەشاوەرزیی ئێراندا نهێنی بوو و جگە لە خەڵکانی مۆڵەت پێدراو، تەنانەت کاربەدەستانی وەزارەتەکەش دەستیان پێ ڕانەدەگەیشت!

ئیتر باسی سەردەمی دوای ئەوان واتە حکوومەتی مەلاکان دوای ساڵی ١٣٥٧ هەر نەکەین باشترە، کە دار وبەرد و ئاوی ڕووبارەکانی کوردستانیش کێشەیەکی ئەمنیەتی مەلاکانن.

لە هەل ومەرجی هەستیاری ئەم ڕۆژانەدا کوردی باشووری وڵاتەکەمان دەبێ وریای دووپشکی ئێران بن کلکی هەڵنەگەڕێنێتەوە و پێیانەوە نەدات، باوەکوو حکوومەتەکەیان لەوە شڕترە بتوانێ ڕاستەوخۆ کارێکی گەورە بکات، بەڵام دوور نییە لە ڕێگەی دارەدەستەکانیەوە گورزێک بوەشێنێت. لەو حاڵەتەدا، با کوردیش لە بەرانبەریدا بێدەنگ نەمێننەوە و وەڵامێکی شایانی بدەنەوە.

دووشەممە، ٢٠١٧/٩/٢٥

پیرۆز بێت!

ئەمڕۆ ڕۆژێکی پڕ لە شانازی بوو لە مێژووی گەلی کورددا. گشتپرسی سەبارەت بە سەربەخۆیی وڵات سەرەڕای گوشاری زۆری حکوومەتەکانی ناوچە و وڵاتانی ڕۆژئاوایی، بە سەرکەوتوویی بەڕێوەچوو. گرنگتر لە هەموان گشتپرسی بوو لە ناوچە جێ ناکۆکییەکانی خاکی کورد وەک کەرکووک و خانەقین کە دانیشتوانیان بە حەماسەتێکی چاوەڕوان کراوەوە چوونە سەر سندووقەکانی دەنگدان بێ ئەوەی گوێ بدەنە هەڕەشە و گوڕەشەی لایەنە نەیارەکان بە تایبەت کۆماری ئیسلامی و بەغدای دارەدەستیان.

ئەوەی بۆ من جێگەی خۆشحاڵییە ئەوەیە دژبەرانی گشتپرسییەکە و ئەو کەسانەی وا کاتیان بۆ بەڕێوەچوونی گشتپرسی لەبار نەدەزانی، بەوپەڕی دیموکراسییەتەوە دەنگی خۆیان دا و بە بۆچوونی من ڕێژەی ناحەزان هەرچەندێک بێت مافی خۆیانە و جێگەی شانازییە کە کۆمەڵگای دیموکراتی کوردستان و حکوومەتی هەرێم ئەو دەرەتانەی ڕەخساند ئەوانیش دەنگی خۆیان هەبێت دەنا دەنگی سەدا ٩٩,٩٩ کە لە هەڵبژاردنە کاریکاتێرییەکانی سەددام حوسەین دا بە دەسەڵات دەدرا، دەبووە مایەی شەرمەزاریی گەل و وڵاتەکەمان.

گەلی ئێمە سەلماندی، بە پێچەوانەی بۆچوونی دوژمنان، تێگەیشتوو و پێگەیشتووە.

کەس نەڵێ کورد مردووە، کورد زیندووە

زیندوو قەت

نانەوێ ئاڵاکەمان

سێ شەممە، ۲۰۱۷/۹/۲٦

هەندێک هەواڵی تازە سەبارەت بە ڕۆژانی پێش گشتپرسی و دەوری گڵاوی حکوومەتی ئێران لە پیلان دانان بۆ وەستاندنی گشتپرسییەکە بڵاو بۆتەوە. بە گوێرەی یەک لە هەواڵەکان، قاسم سولەیمانی بەرپرسی سوپای قودسی ئێران، سێ ڕۆژ پێش گشتپرسییەکە لە نێوان سلێمانی و هەولێر و بەغدا و کەرکووکدا خەریکی تەراتێن بووە و ویستوویەتی بە ئامێتەیەک لە تکا و هەڕەشە، بەرپرسانی کورد مەجبوور بکات لای کەم لە کەرکووک و خانەقین گشتپرسی بەڕێوە نەبەن و تەنانەت باڵێکی ناو یەک لە زلحزبەکانیش ملی بۆ پیلانەکەی ئەو دانەواندبوو. دیارە ئەگەر ئەوەی بۆ بچوایەتە سەر و کەرکووک و خانەقین لە بەرنامەکە دەربهاوێژرایەن، ئیتر گشتپرسی بە تەواوەتی بێ واتا کرابوو و پیلانی قاسم سولەیمانی سەردەکەوت.

دەبێ هەمووومان سپاسی ڕێبەرایەتی کورد بکەین کە لەژێر ئەو هەموو گوشارەدا پشتی دانەنەواند و ئازایانە کارەکەی لە هەموو ناوچە جێ ناکۆکییەکان ڕاپەڕاند. سپاس و پێزانی دوای کۆمەڵانی گەل و دانیشتووانی ئەو شوێنانە، دەبێ بە تایبەت ئاراستەی کاک مەسعوود بارزانی، کاک کۆسرەت ڕەسووڵ و کاک ڕێبوار تاڵەبانی بکرێت. دەستیان خۆش بێت کە شاخی ئەو بەناو 'سوپەرمەن'ەی میدیای عەرەبی و کوردییان شکاند.

پێنج شەممە، ۲۰۱۷/۹/۲۸

ئۆپۆزیسیۆنی گنخاوی ئێرانی و مافەکانی گەلی کورد

لە نێو هەموو گێرە و کێشەی سەبارەت بە ڕیفراندۆمی باشووری کوردستاندا، ماهیەتی ڕاستەقینەی بە ناو ئۆپۆزیسیۆنی ئێرانی بە باشی دەرکەوت. ئەو بەناو نەیارانەی حکوومەتی ئیسلامی، لە ناوخۆ و دەرەوە، هیچ سنوورێکیان لە نێوان خۆیان و موحسین ڕەزایی و

'ئەڵلاکەرەم'ی بەسیج دانەنا و هەمان ئەو قسە و بوختان و درۆیانەیان دووپات کردەوە کە ئەوان لە بڵێندگۆکانیاندا کاوێژیان دەکرد و دەیکەن: کوردستان دەبێتە ئیسرائیلی دووهەم، بارزانی عەشیرە و دواکەوتووە، سەرجەم کارەکە پیلانی ئەمریکا و ئیسرائیلە بۆ دابەشکردنی وڵاتانی ناوچە .... دیارە ئەوان بە ناوی بارزانییەوە سەرجەم گەلەکەمان دەکەنە قەبیلە و عەشیرەیەکی دواکەوتوو، کە شعووری سیاسییان نییە، هەل و مەرج ناناسن و تەنیا بە ئیشارەی دەستی بێگانە دەجووڵێنەوە.

لەو ناوەدا چەپی ئێرانی لە هەموان کۆڵەوارتر بوو. ئەوانەی وا هەموو لەشیان دەمە و لە قسەکردنی سەر تەلەفیزیۆندا مامۆستان، یەکدەنگ و یەکڕیز دژ بە خواستی گەلێک ڕاوەستان کە تەنانەت لەو ڕۆژەوە تا ئەمڕۆش لە شارەکانی باشوور و ڕۆژهەڵاتی کوردستان خەریکی شایی و هەڵپەڕین و شیرنی بڵاوکردنەوەن. هەر ئەوانەی وا لایەنگری گەلی کۆلۆمبیا و ونزوئێللا و گامبیا و زامبیان، مافێکی سەرەتاییەیان بۆ دەربڕینی ئیرادەی خۆی بە کورد، ئەویش لە دەرەوەی خاکی 'ایران عزیز' ڕەوا نەدیت.

ئەوانەی خوارەوە هەڵبژاردەیەکن لە بۆچوونی ئۆپۆزیسیۆنی چەپی ئێرانی کە من تەنیا لە سەر یەک سایتی ئینترنێتی هەڵمگرتووە، سایتی 'ایران امروز' کە چەپ و تا ڕادەیەکی زۆریش ڕادیکاڵە. فەرموون بزانن چۆن دەڕشێنەوە:

<u>پێش گشتپرسی و بۆ بێ بایەخ کردنی گشتپرسییەکە:</u>

مخالفت شدید آمریکا با همەپرسی در اقلیم کردستان عراق

بیانیه سەجانبه وزیران خارجه عراق، ایران و ترکیه درباره طرح همەپرسی کردستان عراق

احتمال تعویق همه پرسی کردستان قدرت گرفت

مخالفت شورای امنیت با همه‌پرسی کردستان عراق

اتحادیه میهنی کردستان: باید به پیشنهادات کشورهای دوست توجه کرد

اقلیم کرد با دولت مرکزی عراق به توافق نرسید

چەند بە ناو 'هەڵسەنگاندن' ی دوای گشتپرسییەکە:

چند نظر درباره استقلال کردستان عراق: حجاریان / نقیب‌زاده / امیراحمدی / باوند:

"آیا دولت ایران باید بی‌تفاوت و بی‌خیال از کنار این موضوع بگذرد؟ یا به رهبران اقلیم کردستان تبریک بگوید؟ در این‌صورت، فردا با موج استقلال‌خواهی در میان بخشی از کردهای ایران، چگونه روبرو شود؟ / تاثیر این واقعه بر منطقه حداقل به همان اندازه خواهد بود که تاسیس دولت اسرائیل بعد از جنگ‌جهانی دوم"...

بهروز بیات:

"فراموش نکنیم که دریافت ساده از حق «مردم» برای تعیین سرنوشت و به کاربردن آن می‌تواند همه کشورهای جهان را متلاشی کند و هر گروهی از مردم این حق را با انگیزه‌ای دیگر برای خود قائل شوند. بخشی به سبب «خونی»، زبانی و فرهنگی و بخش دیگر به علت اختلاف نداری و دارایی میان بخش‌های مختلف یک کشور".

حمیدرضا جلاییپور:

"به نظر من الان اتفاقی که افتاده این هست که بارزانی به فرایند توسعه اقلیم کردستان در چارچوب عراق فدراتیو ضربه زد .مسیر استقلال کردستان از رفتن به کوه اورست هم سخت‌تر است. شاید باخت‌های بزرگی در انتظار مسعود بارزانی باشد."

خەجاڵەت ببنەوە! جەلایی پووری جەللادی لاوانی مەهابادیش بوو بە چەپ؟ ئێوە تەنیا بۆ دژایەتی کردنی کورد فەرمایشتەکانی ئەو لەسەر سایتەکەتان دادەنێن.

شەرم بتانگرێت!

<u>هەینی، ٢٠١٧/٩/٢٦</u>

بوختان و پیلان

ئێستا کە گشتپرسییەکە سەرکەوتووانە بەڕێوە براوە، دوژمنانی گەلی کورد لە ناوخۆی عیراقدا خەریکی ئابلۆوقەدانی ئابووریی هەرێمن. دوژمنانی دەرەوەییش لە تورکیا و ئێران ژەهراو دەڕێژن و ناجوامێرانە هەرچییەک لە لایق بە ڕیشی خۆیان و حکوومەتەکەیانە بە کوردی دەڵێن.

ئاڵای ئیسڕائیل یەک لەو تۆمەتانەیە. من لە هەموو ماوەی خۆپیشاندانەکانی جەماوەری کورددا نەمدیت کەسێک ئاڵای ئیسرائیلی بە دەستەوە بێت مەگەر دەستەیەکی ١٥ ـ٢٠ کەسی لە جوولەکەی کورد لە ئیسرائیل کە ئاڵای خۆیان و کوردستانیان بە دەستەوە گرتبوو و خەریکی شایی و هەڵپەڕکێ بوون، کە ئەوەش دیاردەیەکی ئاسایی بوو لەو شوێنە و ئەو خەڵکە. لە سایتێکی ئێرانیشدا دیتم هەردوو ئاڵا بە فۆتۆشاپ لەپاڵ یەکتر دانرابوون. لە دوژمن چ چاوەڕوانییەکی دیکەمان هەیە؟

دیاره ئیسرائیل بە گوێرەی سیاسەتەکانی خۆی دەتوانێت گۆڕانکارییەکانی ناوچە هەڵسەنگێنێت و یەکیان پەسند بکات یان بیداتە دواوە، لەوەدا گەلی کورد ناتوانێت دەورێکی هەبێت. پەسندکردنی ئیسرائیلیش نابێتە تاوانێک بۆ کورد. من پرسیارێکم هەیە: کاتێ کە ناتانیاهوو چەند ڕۆژ پێش ئێستا لە سەر تریبوونی نەتەوە یەکگرتووەکان بە فارسی پەیامی دۆستانەی بۆ خەڵکی ئێران نارد، ئایا هەر بەو هەڵوێستەیەی ئەو هەموو ئێرانییەک بوونە لایەنگری سەهیۆنیستەکان؟ ئەوان بە گوێرەی سیاسەتی خۆیان جیاوازی لە نێوان گەل و حکوومەتی ئێراندا دەبینن و ئەوە چ تاوانێک بۆ گەلانی ئێران نییە. لایەنگری کردنیشیان لە کوردستانی سەربەخۆ شتێکە بەخۆیانەوە پەیوەندیی هەیە نەک بە کوردەوە. بۆچی دۆستایەتی و بازرگانی سیاسی و ئابووریی و نیزامیی تورکیا و کۆماری ئازەربایجان سەدان قات لە پەیوەندی کورد و ئیسرائیل بەهێزتر نییە؟ ئەی بۆچی کەس نییە دەنگێک بەرز بکاتەوە و بڵێ تورکیا بە چەکی ئیسرائیلی لە کوردی باکووری کوردستان دەدات؟

شەممە، ٢٠١٧/٩/٢٧

ئەمڕۆ هاوڕێ لەگەڵ چەند دۆست و برادەری ناوەندی فەرهەنگیی ڕۆژهەڵات لە لەندەن بەشداریی ماتەمینی کەسایەتییەکی بەرچاوی ناو کوردانی بریتانیا و لەندەنم کرد کە بە داخەوە لە سووریا کەوتە بەر گوللەی داعشی ڕووڕەش: هەڤاڵ مەحمەت ئاکسۆی.

کوردی باشوور و ڕۆژهەڵات کەمتر واهەیە نموودێکیان لە ناو کۆمەڵگای بریتانیا و سیاسەتمەدارانی ئەوێدا هەبێت. ئێمە هەموومان لە ئاڵقەی بەرتەنگی چەندکەسیدا ماوینەتەوە و نەچووینەتە ناو ڕاستەقینەکانی

کۆمەڵگای ئێرەوە. کوردانی باکوور گەلێک لە ئێمە باشترن و باشترینی ئەوانیش نەمر محمەت ئاکسۆی بوو کە لە عەینی کاتدا چالاکێکی بواری سیاسەت و هونەری پ ک ک بوو، لە حزبی کرێکار و بزووتنەوەی چەپی بریتانیاش نزیک و تەنانەت لەناویاندا گەلێک بەرچاو و هەڵسووڕاو بوو.

مەحمەت گەلێک فیلمی دۆکیومەنتری لە ژیانی کۆمەڵایەتی و سیاسیی کورد هەڵگرتبوو و بۆ ساڵانێکی زۆر کۆڵەکەی سەرەکی بەڕێوەبردنی فێستیڤاڵی فیلمی کوردی لە لەندەن بوو. چەند هەفتە پێش ئێستاش بۆ وێنە کردنی گریلاکانی ڕۆژئاوای کوردستان چووبووە ئەوێ و هەر لەوێش بۆ بە قوربانیی گەلە بندەستەکەی و گیانی خۆی کردە فیدای گەل.

خەڵکێکی زۆر لە ناو هۆڵی ماتەمینەکەدا بوون، بە تایبەت ژمارەی ژنان گەلێک بەرچاو بوو. من شانازیی ئەوەم پڕیدا کرد کە دەستی دایکە جگەرسووتاوەکەی مەحمەت ماچ بکەم کە سەرەڕای ئەو داغە گەورەیەی سەر گیانی، هەر دوو قامکی خۆی بە نیشانەی سەرکەوتن بەرز دەکردەوە.

پڕکردنەوەی شوێنی بەتاڵی مەحمەت گەلێک ئەستەم دەبێت. یادی بەخێر بێت!

دووشەممە، ٢٠١٧/١٠/٢

خەڵکی کەتەلۆنیا لە ئیسپانیا گشتپرسییەکی هاوشێوەی کوردستانیان کرد. حکوومەتی ئیسپانیا ڕاستەوخۆ دەستی لە کارەکان وەردا و لە ٢٣٠٠ سندووقی دەنگدان ١٣٠٠یانی زەوت کرد و مەودای نەدا خەڵکەکە دەنگ بدەن. بەڵام سەرەڕای ئەوەش سەدا ٩٠ ی دەنگدەران دەنگیان بە سەربەخۆیی دا. بڕیارە لەم ڕۆژانەدا کۆماری سەربەخۆی کەتەلۆنیا ڕابگەیێنرێت. پیرۆزیان بێت. خەڵک و ڕێبەرانی کەتەلۆنیا گەلێک هاوسۆزییان لەگەڵ کورد دەربڕیوە و دەکرێ لە داهاتوودا پەیوەندێکی نزیک لە نێوان هەردوو وڵاتدا هەبێت، دیارە ئەگەر پیلانی دوژمنان لێیان بگەڕێت!

چوار شەممە، ٢٠١٧/١٠/٤

دوێنێ مام جەلال تاڵەبانی کۆچی دوایی کرد. سەرەڕای هەموو لایەنگری و دژایەتییەک کە لەگەڵ کار و سیاسەتەکانی دەکرا، مام جەلال کەسایەتییەکی بەرچاوی کورد بوو کە لە دەرەوەی کوردستان دەناسرا و دەیتوانی دەورێکی گرنگ لە دیاریکردنی چارەنووسی باشووری کوردستاندا ببینێت، بەتایبەت لەم ڕۆژانە و لە بارودۆخی خراپی دوای گشتپرسییەکەدا. نەبوونی ئەو گۆڕەپانی بۆ کەسانێکی وەک شاناز برایم ئەحمەد بەتاڵ کرد کە ئێستا لە ناو یەکیەتیدا تەراتێن دەکەن و بەداخەوە.جگە لە فراوانکردنەوەی کەلەبەر و تێکدانی زیاتری ڕیزەکانی گەل هیچ سوودێکیان بۆ کورد نییە. ئەو وا هەبوو بتوانێ لایەنی ئێران و حکوومەتی ناوەندیی عیراق دژ بە کورد هێورتر بکاتەوە. یادی بەخێر بێت!

پێنجشەممە، ٢٠١٧/١٠/٥

سەعدئابادی نوێ

کوردستان ئابڵووقە دراوە. پیلانی داگیرکەرانی خاکی کورد بەردەوامە . ئەردۆغان ڕاست و چەپ لە هەوڵدایە. ئێرانییەکان بە تایبەت خامنەیی هەڕەشە وگوڕەشەمان لێدەکەن و حکوومەتی عیراق هان دەدەن دژ بە کورد هەنگاو بنێت. مانۆڕی نیزامیی هاوبەشی هەرسێ وڵاتی تورکیا و ئێران و عیراق لە سەر سنوورەکانی کوردستان بەڕێوە چووە.

هەفتەی پێشتر باسی پەیمانی سەعدئابادم کرد کە ڕاست ٨٠ ساڵ پێش ئێستا لە تاران بەسترا و خاڵێکی سەرەکی پەیمانەکە بەرگری کردن لە سەربەخۆیی خوازیی کورد بوو. پەیمانی سێ لایەنەی ئەمڕۆی تورکیا و ئێران و عیراق عەینوبیللا هەمان سەعدئابادە بە بەرگی نوێوە.

حکوومەتی هەرێم لەژێر مەترسیدایە. گوشارە سیاسی- ئابووری و سوپاییەکان ڕۆژ بەڕۆژ لە زیاد بوونن. کاردانەوەی ڕێبەرایەتی کورد هێشتا دیار نییە و ئاشکرایە مەیدانی مانۆڕ کردنیان گەلێک بەرتەنگە.

گۆڕینی ناوی کۆمیسیۆنی باڵای هەڵبژاردن بۆ سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان- عیراق پاشەکشەیەکی گەلێک گەورەیە و هیوادارم پێداچوونەوەی لەسەر بکرێت

ئێستا کە تەنیا ناوهێنان و دەنگدان بۆ سەربەخۆیی ئەو هەموو پیلانەی بەدواوەیە، هیوادارم سەرۆکی هەرێم وەک هەنگاوێکی مێژوویی سەربەخۆیی کوردستان ڕابگەیێنێت و بەشوێنیدا دەست لە کار بکێشێتەوە. ئەوە باشترین کارێکە کە لە بارودۆخی ئێستادا دەتوانێ بیکات. دڵنیگەرانیی من زیاتر لە یەکنەبوونی ڕیزەکانی گەلە لە ناوخۆی وڵات و لامواییە ئەو دیاردەیە زۆر مەترسیدارترە لە پیلانە دەرەوەییەکان.

<u>یەکشەممە، ٢٠١٧/١٠/٨</u>

وێدەچێت شەڕ بەڕێوەبێت. دەبێ وشیار بین!

گوشاری زۆر لەسەر ڕێبەرایەتی کوردە لە باشووری وڵاتەکەمان. ئابلۆوقە بەردەوامە. ڕێبەرایەتی کورد تا ئێستا باش جووڵاوەتەوە و خۆی لە هەڕەشە و گوڕەشە کردن دوور خستۆتەوە. دوژمن گەلێک زۆر و بەهێزن، ئەو گرێیەی ئێستا تەنیا بە ڕای حەکیمانە دەکرێتەوە نەک بە قسەی بەتاڵ. ئێرانییەکان خۆیان لەولاوە دانیشتوون و حەشدی شەعبی بەردەدەنە گیانی کورد. دووری نازانم شەڕمان ئاوقا بکەن.

بە بۆچوونی من، سەرکردایەتی کورد هەر نەرمییەک دەنوێنێت بینوێنێت بەڵام دەبێ لەسەر ئەسڵی مەسەلەی گشتپرسییەکە بوەستێت و بە هیچ شێوەیەک هەڵینەوەشێنێتەوە. ئەوە شتێکە میللەتەکەمان لێیان قەبووڵ ناکات. مەترسی گەورە لە کەرکووک و شوێنە جێ ناکۆکییەکانە دەنا ئەستەمە هێزی عەرەب لاقی گڵاوی بنێتە خاکی هەرێمەوە. تەنانەت ئەگەر گوشارەکان زیاتر بوون، دەبێ کاک مەسعوود بیر لەوە بکاتەوە دەست لە پۆست و مەقامەکەی هەڵبگرێت بەڵام ئەنجامی گشتپرسییەکە نەگۆڕێت و چۆک بۆ دوژمن دانەدات.

لەو ناوەدا، بەداخەوە عەرەب و کورد هەردوکیان ڕووی تکا و نزایان کردە ئایەتوڵڵا سیستانی. ئەم کارە لە هەردوو سەرەوە هەڵە بوو. دروست کردنی بوتێکی دیکەی وەک خومەینی لە بەرژەوەندیی هیچ لایەکیاندا نییە. سیاسەت دەبێ

لە ئایین جیابکرێتەوە.

گرنگ کاراکردنەوەی پەرلەمان و بەڕێوەبردنی هەڵبژاردنێکی دیموکراتییانەیە. لەویش گرنگتر یەکگرتوویی ڕیزەکانی گەلەکەمان و حزبەکانە بەتایبەت گۆڕان، کە نابێت بە هیچ شێوەیەک لەو حیساباتەدا پشت گوێ بخرێت. با ئەوانیش لە هەڵبژاردنی نوێنەرەکانی خۆیان زیاتر ورد ببنەوە و نەهێڵن کەسانی ناشارەزا و نالەباری کینە لەدڵ سەرەپەتی کارەکان بەدەستەوە بگرن.

سێ شەممە، ٢٠١٧/١٠/١٠

کاک مستەفا دیهقان بێ وچان خەریکی دۆزین و گەڕانی کتێبخانە گەورەکانی ناو ئێرانە و هەرچی سەبارەت بە کورد یان کوردستانی دەست بکەوێت لە ڕێگەی وتاری پسپۆڕانەوە بە خەڵکیان دەناسێنێت

ئێستا وتارێکی کاک مستەفا لە سەر ماڵپەڕی ڕۆژهەڵات-بۆکان دانراوە کە تێیدا هەندێک بەڵگەنامەی سەبارەت بە جوولەکەکانی ناو ئوستانی کوردستانی ئێران ڕاگەیێنراوە. بابەتی زوربەی نامەکان گازندەی جوولەکەی شاری سەقز و گەڕووس و کرماشان و...هیترە لە دەست موسوڵمانەکانی ئەو شارانە. سەردەمی بەڵگەنامەکان نێوان ١٩١١ تا ١٩٥٠یە. بە گوێرەی بەڵگەناکان، موسوڵمانانی سەقز لە ١٩٢٧ (١٣٠٦ی هەتاوی)دا ماڵی جوولەکەکانیان ئاگر تێبەرداوە، دووکاندارانی گەڕووس بەرگر بوون لەوەی جوولەکەکان دەست لە میوەی سەردووکانیان بدەن و حکوومەتیش چەند کەس لە جوولەکەکانی قەسر [ی شیرین] لە شارەکە شاربەدەر کردووە و ناردوونیەتە شوێنی دووری وەک کاشان.

ئێمەی کورد بەوکردەوە ناحەزانەمان، شەرمەزاری ئەو خەڵکەین. بۆچی هەڵەی وامان کردووە؟ دیارە دەبێ بە گوێرەی فەرمانەکانی ئیسلامی عەزیز جووڵابێتینەوە.

چوارشەممە، ٢٠١٧/١٠/١١

ئەنجومەنی باڵای گشتپرسی دوابەدوای گشتپرسییەکەی ڕۆژی ٢٥ ی مانگی ڕابردوو و لەژێر گوشاری زۆری نەیاران چ لە ناوخۆ و چ لە دەرەوە بڕیاری گۆڕینی ناوی خۆی دا و بوو بە 'ئەنجومەنی سەرکردایەتی سیاسی کوردستان-عێراق' کە پاشەکشێ و مل دانەواندنێکی گەورە بوو و کاردانەوەی زۆری لێکەوتەوە. لە یادداشتەکانی هەفتەی پێشوودا، منیش بەش بە حاڵی خۆم ناڕەزایی خۆم دەربڕی و هیوام خواست ناوەکە بگۆڕن بۆ ناوێکی مەعقوولتر کە پاشگری عیراقی پێوە نەبێت. بەختەوەرانە ئەمڕۆ هەواڵ گەیشت کە ناوەکەیان گۆڕیوە و کردوویانە بە 'ئەنجومەنی باڵای سیاسیی کوردستان'.

دەستیان خۆش بێت، ئەوە بێگومان جێگەی ڕەزامەندیی کۆمەڵانی گەلی کوردە. بەڵام گرنگ ئەوەیە جگە لە ناوگۆڕین، ناوەرۆکی بڕیارەکانی ئەو ئەنجومەنەش هەڵەئامێز و ناپوخت و ترسەنۆکانە نەبێت!

پێنج شەممە، ٢٠١٧/١٠/١٢

دوێنێ کاک برایمی عەلیزادە سکرتێری حزبی کومۆنیستی ئێران (کۆمەڵە) لە ڕاگەیاندنێکی سەر میدیادا داوای یەکگرتنی ڕیزەکانی پێشمەرگەی هەموو حزبەکانی ڕۆژهەڵاتی کردبوو. ئەو یەکگرتوویی و هاوپشتییە لە بارودۆخی ئێستادا لە نانی شەو واجبترە. با هەموو حزب و ڕێکخراوەکان لەدەوری دروشمی پاراستنی خاک و نەتەوە لە داگیرکەران، کۆ ببنەوە. دۆخی ئەمڕۆ زیاد لە هەموو کاتێکی تر ئەوە دەخوازێت. با حزبە کوردییەکانی ڕۆژهەڵات گوێ لە هاواری دایکی نیشتمان بگرن کە یەکگرتن و ئامادەیی ڕۆڵەکانی دەوێت.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/١٠/١٩

شانۆی سیاسەتی کورد

ئەوەی لە چەند ڕۆژی ڕابردوودا ڕووی دا، هیچ نەبوو جگە لە کارەساتێکی گەورەی مێژوویی تەنانەت بە پێوانەی کوردستان، کە هیچ ساڵێک نەبووە چەند کارەساتی لێ نەقەومابێت.

کارەکە بە خاوی و نەزانی و تێنەگەیشتنی بارودۆخی سیاسی ناوچە و جیهان دەستی پێکرد، بە خەیانەت درێژەی کێشا و بە کارەسات کۆتایی هات.

سەرەتاکە بێگومان دەگەڕێتەوە بۆ هەڵەی ڕێبەرایەتی کورد و پێش هەموان و زیاد لە هەموان سەرۆکی هەرێم. ئەو بە گوێرەی هەڵسەنگاندنی ڕۆژنامەنووسێکی بیانی، "دەستی دایە ڕووبەڕووبوونەوەیەک کە توانای بردنەوەی نەبوو." ئەوە خۆی بەردی بناغەی کارەساتەکەی دانا.

ئێستا دەزانین کە وڵاتانی دراوسێ بە تایبەت تورکیا لەمێژ بووە چاوەڕوانی هەلێکی وابوون کە هەڵەیەک لە لایەن کوردەوە سەرهەڵبدات و ئەوان بیقۆزنەوە. قسەکانی ئەردۆغان لەو ماوەیەدا پیشاندەری ئەو ڕاستییەیە کە ئەوانیش و ئێرانیش وردە وردە لێگەڕاون بارزانی پلانەکەی بەرێتە پێشەوە و ئاستەنگێکیان بۆ دروست نەکردووە بۆئەوەی لێی پەشیمان نەبێتەوە و دەرفەتی پێویستیان بۆ بەڕێوەبردنی پلانەکەیان بداتێ.هەموو ئامادەکارییەکیشیان لە ناو خۆیاندا کرد، تورکیا لە ڕێگەی ئێرانەوە عەبادی و حکوومەتەکەی لەگەڵ خۆیان خست، ئینجا کاتێ کە گشتپرسییەکە کرا، وەک سێ گورگی برسی ئامادەی هێرش، بەربوونە گیانی کورد و ئەو کەیانەی کە بووی. ئیتر ئەمڕۆ ناوێک لە حکوومەتی هەرێمی کوردستان ناهێنن و وەک سەردەمی سەددامە زێڕە کردوویانەتەوە شمال حبیب!

دۆخی ئێران لە تورکیا ڕوونترە. هەوڵی خامنەیی و قاسم سولەیمانی لە تێکشکاندنی حکوومەتی هەرێمی کوردستان وەک بەرگر و ملۆزمێک بۆ پێکەوەلکانی ئاڵقەکانی زنجیری هیلالی شیعی سەرکەوتوو بوو. ئەوان بە هیچ شتێک جگە لە لابردنی ئەو دیوارە ڕازی نەدەبوون و ئەوە زیاد لە دوو ساڵە بە هیوای تێکشکاندنی دەسەڵاتی سەرۆکی هەرێمن.

ئەمریکییەکان باوەکوو ئێستاش هەر بێدەنگن، بەڵام وێدەچێت لەوە ناڕەحەت بن کە ڕووسیا دەستی خۆی خستۆتە ناو بیرەنەوتەکانی کوردستانەوە و ترامپی بازرگانی ناسیاسی کەڵکی لە دەرفەتەکە وەرگرت و بۆئەوەی سزای حکوومەتی هەرێم بدا چرای سەوزی دایە حکوومەتی عەبادی و هاوپەیمانەکانی واتە ئێران و حەشدی شەعبیی قاسمی سولەیمانی. ڕاگەیاندنی بێ لایەنی لە لایەن ئەمریکاوە لەو ڕۆژە چارەنووس سازانەی ١٤ تا ١٦ ی ئۆکتۆبردا، مۆڵەتدان بوو بەوان و بە تورکیای هاوپەیمانیان بۆ ئەوەی ئامادەکاریی پێویست دژ بە کوردستان پێک بهێنن و بە بێ ترس بەڕێوەی بەرن.

ئورووپا و نەتەوە یەکگرتووەکان لەو سیناریۆیە ئاگادار بوون بێ ئەوەی دەورێکی ئەوتۆ لە بەرگریکردنی بەڕێوەچوونی ببینن. ئەوان کەوتنە شوێن سیاسەتی ئەمریکا گەرچی لەعەینی کاتدا نوێنەرەکانیان هەوڵیاندا کاک مەسعوود بهێننە سەر ئەو باوەڕەی دەست لە گشتپرسی هەڵبگرێت، بەڵام هەر ئەوەندە و ئیتر کاتێ کە ڕووبەڕووی پێداگرییەکانی ئەو بوونەوە هیچیان نەکرد، نە باس لە دیموکراسی کرا، نە مافی دابینکردنی چارەنووس و نە جاڕی جیهانی فڵان و فیسار. هەمووان دانیشتن و بەبەرچاویانەوە هێرش کرایە سەر کوردستان بێ ئەوەی ڕەنگدانەوەیەکیان هەبێت.

ئاشکرایە هێشتا هەموو لایەنێکی مەسەلەکە ڕوون نەبۆتەوە بەڵام ئەوەی ڕوونە، ئەوەیە کارەساتێکی مێژوویی ڕوویداوە. ئەرکی ئێستای بەڕێوەبەرانی ناوخۆیی کارەساتەکە ئەوەیە بە بێ درۆ و فێڵ لایەنە تاریکەکانی بۆ خەڵک ڕوون بکەنەوە و لەوەش گرنگتر پێ لە خەتای خۆیان بنێن.

کاک مەسعوود بێگومان هۆکاری سەرەکی و هەربۆیەش خەتاباری سەرەکی ڕووداوەکانە. ئەو دەبێ بەخەڵک بڵێ بۆچی هەل و مەرجەکەی بە هەڵە هەڵسەنگاند و دوژمنی نەناسی و هەڕەشەکانی بە هەند وەرنەگرت. خەتایەکی گەورەی کاک مەسعوود و ئەوانەی وا لایەنگری بەڕێوەچوونی گشتپرسییەکە بوون ئەوە بوو ناوماڵی کوردیان ڕێک نەخست واتە بە بێ زەمینەی ناوخۆیی و ئامادەکردنی بنەماکان ویستیان بینایەیەک لە حەوا دابنێن. یەکگرتوو نەبوونی ماڵی کورد گەورەترین بەڵای هەموو ئەو ساڵانە بووە کە کورد دەسەڵاتێکی بۆخۆی مسۆگەر کردووە. واتە لە ١٩٩١ بەدواوە تا ئەمڕۆ هەوڵی جیددی بۆ یەکگرتوویەکی ڕاستەقینەی لایەنە کوردییەکان لە باشووری کوردستان نەدراوە و یەکگرتوویی ڕواڵەتیش دوای ئاشتبوونەوەی کاک مەسعوود و مام جەلال لە ئەمریکا، تەنیا لە لای سەرەوەی حزبەکاندا بووە و هەرگیز قاعیدە واتە ئەندامان و لایەنگرانی حزبەکان یەکیان نەگرتووە هیچ، دژ بە یەکتریش وەستاون. ئەو قسانەی وا لاهوور شێخ جەنگی و شەهناز برایم ئەحمەد دەرحەق بە پارتی و بارزانی دەیکەن تەنانەت ئێران و حەشدی شەعبیش نەیانکردووە.

ئێستا کە هەموو شت تەواو بووە و کورد دۆڕاندوویەتی، بۆ ئەوەی پێش بە دۆڕانی زیاتر بگیرێت، دەبێ خالیسانە و موخلیسانە هەوڵی ئەو یەکخستن و یەکماڵ بوونە بدرێت. لە نەبوونی ئەودا دوژمن بە هاسانی دەتوانێت جارێکی دیکە و دەیان جاری دیکەش باقڵ تاڵەبانییەک بدۆزێتەوە کە وەک ئەسپی تڕۆوا دوژمن بێنێتە ناو قەڵای دەسەڵاتداریمانەوە.

ئەوە دەرسی مێژووە. ئەگەر کورد لە ڕابردوو فێر نەبووبێت با لەو کارەساتە دەرس وەربگرێت دەنا ئەمڕۆمان چووە هیچ، سبەینێشمان ئەلفاتیحا! بەڵام دەکرێ وا نەبێت بە مەرجێک بەخۆماندا بچینەوە و لەبیری لادان و دەرکردن و پاککردنەوە و فەوتاندنی یەکتردا نەبین. هێزەکان لەکوردستان بەرانبەرن و قورسایی لایەنێک بە سەر ئەوانیتردا، ئەگەریش هەبێت، زۆر نییە. لە بارودۆخی ئەو هاوسەنگییەدا تاقە ڕێگا قەبووڵ کردنی لایەنەکانی دیکە و ناحەزەکانمانە.

با یەکگرتوو بین، با پشت بە یەکتر ببەستین نەک بە دوژمن، با پەرلەمان کارا بکەینەوە، با هەڵبژاردنی نوێ لە سەر بنەمایەکی نوێی بەڕاستی

دیموکراتییانە بەڕێوەبەرین، با حکوومەتێکی هەمەگیر لە هەموو لایەنەکان پێک بێنین، با حزبەکان باوەڕی لەدەستچووی خەڵک بگەڕێنینەوە لای خۆیان، با ڕاشکاوانە لەگەڵ یەک بدوێین، با بنەمایەکی قایمی سیاسی بۆ وڵات و خەڵکەکەمان دابمەزرێنین، با ناحەزەکانمان قرت نەکەین؛ دیموکراسی ئەوەیە.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/١٠/٢٦

گەلەکۆمەگییەکی نێونەتەوەیی گەورە لە کورد کراوە. ئێران و تورکیا ئەسپی هێرشیان دژ بە گەل و وڵاتەکەمان تاو داوە و کۆمەڵگای ناونەتەوەیی چ ڕاست و چ چەپ، بەرانبەریان بێدەنگ ماوەتەوە: پەسندی هێرشکارییەکان.

دەوری ئەمریکا لەو کارەساتەدا زیاد لە هەموان دوژمنانەیە. ئەوان دەزانن ئێران بە هەموو هێزێکەوە لە پشت عیراقە و دەیەوێت کەیانێک بە ناوی کورد لە سەر ڕێگەی هیلالی شیعی نەمێنێت، بەڵام بێدەنگە و جگە لە پرتەو بۆڵەی دووراودوور هیچ هەنگاوێک هەڵناهێنێتەوە کە دوور و نزیک واتای وەستاندنی ئێرانی لێ وەربگیرێت.

ترامپی بازرگان و تیلەرسنی کۆنە سەرۆکی یەک لە گەورەترین کۆمپانیاکانی نەوتی جیهان، لەو تاوانەی کورد خۆش نابن کە پەیمانی نەوتی لەگەڵ 'ڕووسنەفت'ی ڕووسیا مۆر کردووە و لاقی ئەو وڵاتەی خستۆتە ناوچەیەکەوە کە بۆرییە نەوتەکانی سەد ساڵی ڕەبەقە ڕێگای ڕۆژئاوا نەبێ نەیانپێواوە.

یەکیەتی ئوروپاش کە بۆ مەسەلەی بەرجام و پەیمان لەگەڵ ئێران بە هێزەوە دژ بە ئەمریکا وەستا، لە بابەتی کورددا بێدەنگ ماوەتەوە و کاوێژی قسەکانی ترامپ نەبێت هیچیان لێ نابیسترێت.

شۆڕای ئاسایشی نەتەوە یەکگرتووەکان ئەمڕۆ بڕیارە کۆبوونەوەی هەبێت و باسی کێشەی نێوان بەغدا و هەولێر بکات، با بزانین چی لەو سەوز دەبێت، گەرچی تائێستا هەڵوێستێکی سەربەخۆ لە هەڵوێستی ئەمریکا و ڕۆژئاوایان نەگرتووە و وێناچێت جگە لە داخوازیی پێکەوە دانیشتن و هەوڵی چارەسەری هێمنانە، بانگەوازێکی دیکە بە گوێی بەغدا و هەولێردا بدەن.

لە ناوچەیەکی نەفرەت لێکراو وەک ڕۆژهەڵاتی ناڤیندا کە سەگ ساحێبی ناناسێت و عەرەب و عەجەم بە خوێنی سەری یەک تینوون، هەموان لە مەسەلەی لێدانی کورد دا هاودەنگن. عەبادی بە شانازییەوە گوتی عیراقمان گەڕاندەوە باوەشی جیهانی عەرەب، هەر ئەوە بە تەنیایی دەتوانێ سعوودیا و قەتەری دژبەری یەکتر ڕازی بکات و هیچ لایەکیان متەقیان لێ نەیەت.

لە ناوخۆی ئێران و تورکیادا، تۆمەتی ناجوانمێرانەی حکوومەتەکان سەبارەت بە دروست بوونی ئیسڕائیلی دووهەم توانیویەتی هەموو مێدیای حەقیقی و مەجازی و تەنانەت ئوپۆزیسیۆنی چەپ[!] دژ بە کورد ڕێک بخات و بیانباتە بەرەی حکوومەتەکانیانەوە.

لە ناوخۆی عیراقدا، ڕاگەیاندنی چاپەمەنی ڕێکخراوی لێبووردنی ناونەتەوەیی باس لە کارەساتێکی گەلێک قووڵ دەکات بۆ نموونە، لە شاری پردێ (تووز خورماتوو) دەیان کەس کووژراون، سەدان ماڵ و دووکان و بازاڕی کورد سووتێنراون و بە گوێرەی ئاماری یووئێن ٣٥ هەزار کەس لە سەرجەم ١٠٠ هەزار کەسی دانیشتووانی شارەکە ئاوارە بوون کە هەر هەموویان کوردن. ئاوارەکان هەواڵی هێرشی حەشدی شەعبی و تورکومانەکانیان بۆ سەر مڵک و ماڵی خۆیان ڕاگەیاندووە و گوتوویانە ١٠٠ کەس بە ماتۆڕسیکلێت هێرشیان کردۆتە سەر ماڵەکانیان و تاڵانیان کردوون. ئەوە هەمان بەرنامەی موتۆڕسوارەکانی بەسیجی ئێرانە لە تاران و شارەکانی دیکەی ئێراندا کە حاجی قاسم سولەیمانی بە دیاری هێناونیەتە عیراق و لەسەر زگی کورد فێر و تێری ڕاووڕووتیان دەکات، تەنانەت بنکەی حزبەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە ناوچەی کۆیە، کەوتۆتە بەر مەترسی..

لە ناو ئەو بەزم و هەرا و تەپ وتۆزکردنەدا، نێوماڵی کورد وێران و شپرزە و بێ سەروبەرەیە. بە گوێرەی هەواڵی سایتی ئاوێنە، ئاراس شێخ جەنگی گوتوویەتی "ئیفتیخار بەدۆستایەتی حاجی قاسمەوە دەکەم". کار بەو دوو وشەیە ناوەستێت. لایەنەکان و حزبەکان هیچیان بۆ یەکتر تێدا نەهێشتۆتەوە و خەڵک دەتوانن دڵنیگەرانی ئەوە بن دوژمن شەڕێکیان لەنێواندا هەڵگیرسێنێت و ڕۆڵەکانی گەل لەجیاتی بەربەرەکانی کردنی دوژمن بکەونە ناو ئاگری شەڕێکی دیکەی براکووژییەوە.

تەنانەت ئەگەر شەڕێکی ئەوتۆ دوور بنوێنێت، یەکگرتوویی حزبەکان بۆ هەڵبژاردنی ئەندامانی پەرلەمان و کارا کردنەوەی ئەو ناوەندە گرنگەی دیموکراسی و پێکەوە دانیشتنیان هیوای هەموو لایەکە. کورد لەمێژساڵە

هیواخواستنی بۆ بۆتە ستراتیجی و تاکتیک! با هیوا بخوازین ئەمجار لای کەم لەسەر یەک دوو خاڵی سەرەکی هاودەنگی پێک بێت کە لە پێش هەموویانەوە، هەڵنەوەشاندنەوە و پاراستنی دەنگی خەڵک بۆ سەربەخۆییە- ئەو هێڵە سوورە، نابێ کەس بتوانێت لێی نزیک ببنەوە.

هەر ئەمڕۆ هەواڵی ئەوە گەیشت کە بەڕێز مەسعوود بارزانی نامەی دەست لە کار کێشانەوەی ئامادە کردووە کە بڕیارە لە کۆبوونەوەی دوو ڕۆژی دیکەی پەرلەمانی کوردستاندا بخوێنرێتەوە. بزووتنەوەی گۆڕانیش ئامادەیی خۆی بۆ بەشداری لەو دانیشتنەی پەرلەماندا ڕاگەیاندووە. کاک مەسعوود سیاسییەکی بە ئەزموون، خاوەن هێز و لەسەر مافەکانی کورد پێداگر بوو. لە دۆخی ئێستای کوردستاندا هیچ ڕوون نییە کێ دەبێتە جێگرەوەی ئەو و ئایا پۆستی سەرۆکی حکوومەت دەمێنێت یان شێوەی پەرلەمانی جێگەی دەگرێتەوە.

هەرچۆنێک بێت ئەمڕۆ بەڵەمی شکاوی سیاسەت لە باشووری کوردستان پێویستی بە کەسێکی خاوەن ئەزموون و دڵسۆز و ڕاستگۆ هەیە بتوانێ بیگەیێنێتە لێواری دەریای تۆفانایی دوای گشتپرسی لە کوردستانی تەنیا. بە بۆچوونی من بڕیاری کاک مەسعوود واهەیە بتوانێت گرێی کارە ئاڵۆزەکان بکاتەوە. گرێ کوێرەیەک کە ئەستەمە چیدی بە دەستی کەسێکی وەک ئەو بەو هەموو دوژمنە ناوخۆیی و لاوەکییەوە بکرێتەوە. ئێران و تورکیا و عیراق، و بە دڵنیایی ئەمریکا و ئورووپاش، بە مانەوەی ئەو لە دەسەڵاتدا ڕازی نین، ناحەزانی ناوخۆییش زۆر و زەوەندن. گژەباکە گەلێک بەهێزە و بۆ هێور بوونەوە قوربانی دەخوازێت.

تاکێک ببێتە قوربانی باشترە تا وڵاتێک. ئەو بڕیارە ژیرانەیە بەرگری لە پەرش و بڵاویی زیاتری هێزی گەل دەکات و وەک هەنگاوێکی حەکیمانە بەرەو چارەسەری دۆخی ئێستای کوردستان لە مێژووی وڵاتەکەماندا تۆمار دەکرێت. هیوادارم دوژمنی ئێران و تورکیا نەتوانن کەڵک لەو بۆشاییەی گۆڕەپانی سیاسەتی کوردستان وەربگرن و زیاتر لەجاران خۆ بخزێننە جەرگەی کارەکانەوە. وا ئێران ئەو بەرگرەی تێک شکاند کەساڵانێکی زۆر بوو دەیویست لە سەر ڕێگەی زێدەخوازیی خۆی لە ناوچەکەدا هەڵیبگرێت. بەڵام نابێ بتوانێت ورەی گەلەکەمان بشکێنێت.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/١١/٢

دۆخی سیاسی کوردستان بە خێرایی دەگۆڕێت. ڕووداوەکان تاڵ و ناخۆشن. هێشتا تەپ و تۆز بە تەواوەتی نەنیشتۆتەوە بەڵام هەندێک شت هەر ئێستاش ڕوونە.

دۆستە خەیاڵییەکانمان، واتە ئەوانەی وا ماری داعشیان بە دەستی ئێمە دەگرت و مامەیان پێدەگوتین، هەر ئەوەندەی کەوتینە تەنگانەی ئابلۆوقەی ئێران وتورکیاوە، پشتیان تێکردین و لەگەڵ دوژمنەکانیشمان کەوتن!

سەرەڕای هەموو ناکۆکییەکی نێوان ئەمریکا و ئێران، بەڕێوەبەرایەتی ترامپ چرای سەوزی دایە ئێران و حەشدی شەعبییەکەی دەسکردی ئەوان، بۆ ئەوەی دەستیان لەو جینایەتە چەپەڵانە دا ئاواڵە بێت کە لە دووز خورماتوو کردیان، یان ئەوەی وا بەسەر کوردی کەرکووک و ناوچەکانی گەرمیانیان هێنا.

هەڵە لە کوێدا بوو؟ حیسابەکان لەکوێ تێکچوون؟

ڕاستییەکەی ئەوەیە ڕیفراندۆم لە ساڵ و مانگێکی ئەستەمدا بەڕێوە برا. یەکیەتی ئوروپا هێشتا لە تاساویی برێگزیت و چوونە دەرەوەی بریتانیا نەهاتبووە دەرێ کە هەواڵی ڕیفراندۆمی کاتالۆنیا ڕاگەیێنرا. ئەوان بە ئاشکرا نەیدەتوانی چاو لە خواستی ئەندامێکی گرنگی وەک ئیسپانیا بۆ مەحکووم کردنی ڕیفراندۆمەکە بپۆشن و بە دەستەقەسد پاڵی پێوە بنێن بۆ ئەوەی ئەویش لە یەکیەتییە لەرزۆک و ناسازەکە بچێتە دەرەوە و یەکیەتی ئوروپا لە مردن نزیک بێتەوە. بێگومان ئەگەر پەرلەمانی ئوروپا چرای سەوزی بدایەتە کاتالۆنیا، چوونە دەری ئیسپانیا لە پەیمانەکە دەبووە ئەگەرێکی زۆر بەهێز.

یەکیەتی ئوروپا هەروەها هەوڵی یەکخستنەوەی باشوور و باکووری قبرسی دابوو کە بە هۆی پێ چەقاندنی تورکیای ئەردۆغان لەسەر مەسەلەی ڕاگرتنی هێزە سوپاییەکەی لە باکووری دورگەکە، لە هاوینی ئەمساڵدا تووشی وەستان هاتبوو.

ئوروپا و ئەمریکا گرفتی زۆریان لەگەڵ تورکیا هەبوو چ لە سەر مەسەلەی سووریا و چ نزیکبوونەوەی لە ڕووسیا و ئێران و چ لە سەر کێشەی پەنابەران. لە دۆخێکی وادا ئەوان نەیاندەویست بزماری کۆتایی لە تابووتی پەیوەندییەکانیان

لەگەڵ ئەو وڵاتە بدەن و لەبەر خاتری کورد، ئەو هێزە گەورە ناوچەییە بخەنە باوەشی ڕووسیاوە.

مەسەلەی نەوت و کێشەی دوو ئیدارەیی و پرسی هەنارده کردنی دەرەوەی، هەر لە ڕۆژی هەڵکەندنی یەکەم چاڵە نەوتی کوردستانەوە هەبوو و ڕۆژئاواییە نەوتخۆرەکان لە یەکلایی کردنەوەی کارەکانی و ئەسپاردنی هەموو دەسەڵاتەکان بە حکوومەتی ناوەندیدا سوودی زیاتریان دەبینی تا پاراستنی دوو دەسەڵات و لەگەڵ تورکیاش دەیانتوانی باشتر بگەنە لێک تێگەیشتن.

بەڕێوەبەرایەتی ترامپ وێدەچێت بیەوێت لەگەڵ ئێران تێبکەوێت و بخوازێت دەسەڵاتیان لە سووریا و عیراق و لوبنان بەربەست بکات. هەندێک نیشانە ئەوە دەردەخەن کە بۆ ئەم کارە دەیانەوێت دڵدانەوەی عەبادی بدەن و بەرەو خۆیانی ڕابکێشن بۆ ئەوەی لە ئێران دوور بکەوێتەوە. کۆبوونەوەی سێ قۆڵیی ئەمریکا و سعوودیا و عیراق لە ڕیاز ناتوانێت واتایەکی جگە لەو خەیاڵ پڵاوەی ئەوانی هەبێت، خەیاڵێک کە تێیدا گەیشتن بە واقیعی سەر زەوی دوورەدەست دەنوێنێت. ئەوان لای کەم لە بەرەبەیانی دوای شەڕی داعشدا پێویستیان بە عەبادی زیاتر هەیە تا بارزانی.

عەبادی و زۆرایەتی شیعەی عیراقیش لە لایەکەوە پەیوەندی گەلێک قورس و قایمی ئایینی- سیاسی- نیزامییان لەگەڵ ئێران هەیە و کەسی وەک قاسم سولەیمانی بە فەرمی ڕاوێژکاری باڵایانە، لە لایەکی دیکەوە ئەزموونی تاڵی چەندەها ساڵ دەسەڵاتی ئەمریکا لە عیراقیان لەبەر چاوە و ئەستەمە باوەڕ بە بەڵێنەکانی بکەن، گەرچی مەجبوورن لاری کەوە، مەیرێژە، تەعامولی لەگەڵدا بکەن.

باوەکوو نیشانەیەکی ڕوون بە دەستەوە نییە، بەڵام دەسەڵاتداریەتی ترامپ دەبێ لە پەیوەندێکی نزیکدا بێت لەگەڵ کیسنجر و لە کارەکانیدا کەڵک لە ڕاوێژی ئەو وەربگرێت. هەڵوێستی کیسنجر لەمەڕ کورد و بۆچوونی سەبارەت بە ژیئۆپۆلیتیکی نالەباری کوردستان، پێویست بە ناساندن ناکات و ئەگەر بۆچوونی ئەو لە سیاسەتی ڕۆژهەڵاتی ناڤینی ئەمریکا وەرگیرا بێت، بە دڵنیایی دژی بەرژەوەندییەکانی کورد بووە.

***

لە هەل و مەرجێکی وادا ڕێبەرایەتی کورد دەبوایە پێش بینی دژایەتی وڵاتانی ڕۆژئاوایی لەگەڵ ڕیفراندۆمی کوردستان بکردایە و لە جیاتی متمانە کردن بە ڕاوێژکارانی نەزان یان درۆزنی ڕۆژئاوایی، خۆی بۆ دەرئەنجامەکانی گشتپرسی ئامادە بکردایەت.

متمانەی کورد بە ئەمریکا و خۆ مڵاسدانی فێڵبازانەی تورکیا لە چەند مانگی پێش ڕیفراندۆمەکە، هاوڕێ لەگەڵ بایەخ نەدان بە بیر وبۆچوونی ناحەزانی ناوخۆیی ڕیفراندۆم، سونامییەکی لێکەوتەوە کە هێشتا ڕوون نییە شەپۆلەکانی تا کوێ دەڕۆن، گوشاری هەمەلایەنەی ئێران و عیراق و تورکیا و ڕۆژئاوا لە سەر هەرێم تا چ قوژبنێکی دەڕەتێنن و پەیمانی دوو هێزی نابەرانبەر چ "تورکمانچای"ەکی لێ دەکەوێتەوە! بەتایبەت کە گوشاری ناوخۆی کوردستان لە سەر حکوومەتی هەرێم دوای خۆکشانەوەی کاک مەسعوود گەلێک زۆر و دەستی حکوومەت بۆ ڕازی کردنی کۆمەڵانی ناڕازیی خەڵک و بووژاندنەوەی ئابووری وڵاتەکە، گەلێک بەتاڵە. لەو کەش و هەوایەدا، دەکرێ چاوەڕوانی هەموو ئەگەرێک بین- لە گەورەبوونەوەی کەلەبەری متمانەی نێوان حزبەکانەوە بگرە تا ڕاپەڕینی خەڵکی ناڕازی و برسی، گەرچی من ئەگەری شەڕی ناوخۆیی دوور دەزانم بەڵام مەترسی شێوازێکی دیکەی ئەو شەڕە، واتە دوو ئیدارەیی نەگونجاو نابینم بە تایبەت بکە ئێران و تورکیا و عیراق دەیانەوێت حکوومەتێک بە ناوی هەرێمی کوردستان نەمێتێت و سێ پارێزگای عیراقی لە جێگەی دابنێن.

ئێستا، موعجیزەیەک کە دەتوانێت هەوری ئەو ڕەشبینیانە بڕەوێنێت، بریتییە لە یەکگرنەوەی هێزەکان و حزبە سیاسییەکان، کارا کردنەوەی پەرلەمان، هەڵبژاردنی ئازاد و دیموکراتیک و بنیاتنانی حکوومەتێکە کە متمانە و پشتیوانیی خەڵکی لە پشت بێت- وەک چۆن لە سەردەمی پێشمەرگایەتیدا وەهابوو. ئەوە چارەنووسێکە بەرپرسانی هەرێم نابێ لێی هەڵێن و بچنە قابغی بەرتەنگی حزبایەتییەوە کە واتای ناڕاستەوخۆی، دوورکەوتنەوە لە خەڵکەکەیانە.

<u>سێ شەممە، ٢٠١٧/١١/٢٨</u>

گای بنە!

بە بێ گڵۆپی سەوزی ئەمریکا و ئوروپا، هەرگیز ئێران و تورکیا نەیاندەتوانی بکەونە گیانی کەیانی کورد.

سەناتۆر مەک کینی کۆماریخواز لە ئەمریکا گوتوویەتی وڵاتەکەمان سیاسەتێکی ڕوونی لە عیراق نییە و ئەوەش تا ڕادەیەک ڕاستە. بەڵام هیچ نەبێت یەک شت ڕوونە: ئەوان پشتیان کردۆتە کورد و خستوویانەتە بەر قەپۆزی سێ گورگی ئێران و تورکیا و عیراقی لە نەبوونەوە ڕاساو. ئەوان بە ئاشکرا لێگەڕان ئێران و حەشدی شەعبی بەشێکی گرنگ لە خاکی کورد داگیر بکەن و بیدەنە دەستی ئێران و هاودەستە عیراقییەکانی.

چەکدارانی حەشد و ئێران دوای داگیرکردنی کەرکووک و خانەقین و شنگال، ئێستا سنووری نێوان عیراق و سووریاشیان خستۆتە ژێر کۆنترۆڵی خۆیانەوە و لەو شوێنەوە گەیشتۆتەتە ناو خاکی سووریا، کە دەیان هەزار پاسداری حەرەمی بی بی، ساڵیانێکە لەوێ مۆڵیان خواردووە. ئەوان لەو بەشەی کوردستانیشدا ڕووبەڕووی گریلای کورد بوونەتەوە کە لە ماوەی سێ ساڵی ڕابردوودا بەشێکی زۆری خاکەکەیان بە خوێنی کچ و کوڕانی دلێری گەلەکەمان لە دەست داعشی دارەدەستی تورکیا دەرهێنابوو.

ئەمریکا ئێستا دەوری کەوچکێک دەبینێت بۆ شێواندن و تێکدانی نەزم و نیزامی ناوچەکە و ئەو سیاسەتی شێواندنە تا ئێستا جگە لە بەهێزکردنی ئێران هیچ دەرئەنجامێکی نەبووە. سەرەڕای هەڕەشە و گوڕەشەی سەرزمانیی ئێران لە لایەن ترامپەوە، هەرچییەک بە کردەوە کرابێت لە بەرژەوەندیی ئێران و دارەدەستەکانی ناوچەیی ئەودا بووە.

کورد ئەمڕۆ لە هەموو سەردەمێک بێ پشت وپەناترە. جگە لە پرتەو بۆڵەی ئێرە و ئەوێی چەند ئەندام پەرلەمان و سیاسەتوانی خانەنشینی ئەمریکایی و ئوروپایی، کەس لە سەر کورد و ئەو شکستەی وا تووشیان کرد، وەجواب نەهاتووە. دەروازە زەوینی و هەواییەکان هەر داخراو ماونەتەوە، بازاڕ شێواوە

و عەبادی هەموو ڕۆژێک ئاڵقەی ئابڵووقەکانی سەر کوردستان تەنگتر دەکاتەوە و مەرجی سیاسیی قورستر بۆ کورد دادەنێت.

ترامپ وێدەچێت لە هەوڵی ئەوەدابێت عەبادی لە ئێران جیا بکاتەوە و بەرەو ڕۆژئاوای ڕابکێشێت- ئاواتێک کە نە لەگەڵ ڕاستییەکانی سەر زەوینی واقیعدا یەک دەگرێتەوە و نە تەنانەت نیشانەیەکی کەمی لە ناسینی ئایینزای شیعە پێوە دیارە!

ئێستا ئێمە بووینەتە قوربانیی ئەو گەشبینییە بێ ئەنجامەی ڕۆژئاواییەکان لە لایەک و حیسابە هەڵەکانی خۆمان لەمەڕ ناسینی دۆست و دوژمن لە لایەکی دیکەوە. ڕێبەرانی سیاسی ئێمە، لایکەم بەشێکیان، گای بنەی ئەمریکایان بە دۆستی ڕۆژی تەنگانەی خۆیان زانی و ئەوە هەڵەیەکی گەورە بوو.

کۆنگرەی نەتەوایەتی کورد

سەرەڕای ئەو شکستە ناخۆشە، من هیوادارم ڕێبەرانی داهاتووی کورد دەراوێکی ڕوونتری سیاسەتیان لەبەردەم بێت و بەرژەوەندیی گەل لە یەکپارچەیی و یەکگرتوویيدا ببینن، نەک لە دەرکردن و پووچاندنەوەی ناحەزانی خۆیان.ڕاستییەکەی ئەوەیە تای تەرازووی هێز لە باشووری کوردستان ئەمڕۆش وەک ساڵی ١٩٩١ بە هیچ لایەکدا ناشکێتەوە و یاریکارانی گۆڕەپانی سیاسەت، بە تایبەت سێ زلحزبەکە، هەرکام جەماوەری خۆیان هەیە و لایەنێک ناتوانێت بە هاسانی لایەنێکی دیکە قرت بکات. ئەوان دەبێ لەبیری کار و خەباتی هاوبەشدا بن؛ ئەو هاوبەشییە دەبێ باڵ بکێشێتە سەر حزبە ئیسلامییەکانیش کە لە ناو کۆمەڵگادا کەم و زۆر پێگەی خۆیان هەیە و ناو مزگەوت و بەردەم میحرابی مەلاکان لە جاران چڕتر و پڕترە.

ئەو لایەنە تایبەتەش کە پشتی بە تورکیا بەستبوو و بە هاندانی ئەوان، پشتی کردبووە کوردەکانی باکوور و ڕۆژئاوا، دەبێ دەرسێکی باشی لە ڕووداوەکانی مانگی ڕابردوو وەرگرتبێت و بزانێت کە تاقە ڕێگەیەک بۆ سەرکەوتنی سیاسەتەکانی مابێت ڕێکخستنی نێوماڵی کوردە لە باشوور و هاوکاری و هاوبەشییە لەگەڵ ڕێکخراوەکوردییەکانی باکوور و ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاوا.

هەڵەیەکی گەورەیە لێرە بەدواوەش دووبەرەکی نێوان زلحزبەکانی باشوور ببێتە هۆی ڕاکێشانی حزبەکانی ڕۆژهەڵات بە دوای ئەم یان ئەو حزبی باشووردا. ئامانج لێرە بەدواوە دەبێ یەکگرتنی کورد بێت، نەک هیچیتر. ئێستا کاتی پێک هێنانی بەرە و بنیاتنانەوەی کۆنگرەی نەتەوایەتی کوردە.

<u>چوارشەممە، ٢٠١٧/١١/٨</u>

٤٠ تانکەر ژەهراوی ئێران بۆ ناو کوردستان

بە گوێرەی نووسینی کاک کۆساڵان عەبدولمەجید (وتاری "پشتی پەردەی دۆسیەکەی هاوژین سالار و غالب محەممەد"، ماڵپەڕی ڕووداو)، کە ڕۆژی ٢٠١٧/١١/٨ بینراوە،

"خاوەن کۆمپانیایەک لەکۆتایی مانگی 5-ی ئەمساڵدا نزیکەی <u>40 تانکەر سووتەمەنی</u> لە دەروازەی باشماخەوە هاوردەی پارێزگای سلێمانی کرد... سەرجەمی ئوتۆمۆبیلەکان ئێرانی بوون... پاش دوبارە پشکنینەوەیان لەلایەن لیژنەیەکی پسپۆڕ <u>دەرکەت ئەو بەنزینە ژەهراویە</u> و <u>مەترسی بۆ سەر ژیانی هاووڵاتیان دروستدەکات بەتایبەت توشبوون بە نەخۆشی شێرپەنجە</u>.... گومرگی سلێمانی ئەم تانکەرانەی دەستگیرکرد و پێش ئەمانیش بە چەند رۆژێک سێ تانکەری دیکە دەستگیرکرابون کە تاوەکو ئێستاش ئازاد نەکراون... دەبێت هاووڵاتیان بزانن خاوەن کۆمپانیاکە ژەهری هێناوە نەک بەنزین ... بەڕێوەبەری گومرگ بەشێک لە ڕاستیەکان دەشارێتەوە کە ئەو بەنزینە چۆن هاوردەکراوە و کێ فشاری لە <u>جێگری سەرۆکی حکومەت</u> کردووە کە بەزوترین کات ئازاد بکرێن، دەبێت لەچاوپێکەوتنەکانیدا ئەو راستیانە بدرکێنێ کە <u>حکومەتی ئێران ئەو ژەهرەی رەوانە کردووە و کەسێکی پلە بەرزی سوپای پاسدارانی لەپشتە</u> کە خاوەنی کۆمپانیاکە لە وتەکەیدا دەڵێت ئەو بەنزینە هی ئەو نییە هی کەسێکی ئێرانییە بەڵام بەناوی ئەوەوە هێنراوە...ئەو کەسە تاوانێکی ئەنجامداوە کە ژیانی هەمووومانی خستووەتە مەترسییەوە و ئەبێت هەمووومان بە بەڕێوەبەری گومرگەوە سکاڵا دژی خاوەن کۆمپانیاکە بکەین.... دەبێت بەڕێز بەڕێوەبەری گومرگ ئاماژە بەو پەیوەندیە تەلەفۆنیە بدات کە <u>بەرپرسە سەربازییەکەی ئێران پێی راگەیاندووە سلێمانی پارێزگایەکی ئێرانە</u>.... لە

کۆتاییدا کێ بەرپرسە؟ هەر بەجدی حاکم و خاوەنی ئەم شارە کێیە؟ خۆمانین یان وڵاتانی دراوسێ؟

پینج شەممە، ٢٠١٧/١١/٩

تیرۆر

بەگوێرەی هەواڵی ماڵپەڕی فارسی 'اخبار روز'، ئێوارەی دوێنێ هەڵسووڕاوێکی مافی مرۆڤی عەرەبی ئەهوازی لە وڵاتی هۆڵەندا تیرۆر کراوە. کووژراو ناوی ئەحمەد نیسی ناسراو بە ئەحمەد مەولا بە گوللەی ڕاستەوخۆی تاوانبارێک کووژراوە کە بنەماڵەی کەسی کووژراو لایان وایە نێرراوی کۆماری ئیسلامیی ئێران بێت. ناوبراو ئەندامی بزووتنەوەی ئازادیخوازانەی ئەلئەحواز بووە کە لە ساڵی ١٩٩٩ دا بەشێک لە ڕێبەرانی کووژران و ئەوانیتر ئاوارەی دەرەوەی وڵات بوون.

وێدەچێت دەزگای تیرۆری کۆماری مەلاکان دژ بە ناحەزانی ڕژیم، کە چەندساڵێک بوو لە وڵاتانی ڕۆژئاوایی لە کار کەوتبوو و تەنیا جاسووسەکانیان زانیارییان لە سەر ئەندامانی ئۆپۆزیسیۆن کۆدەکردەوە، لەم هەل ومەرجەدا سەرلەنوێ کەوتبێتەوە گەڕ. ئەوان کەڵک لە ئاڵۆزییەکانی بارودۆخی ئوروپا و ئەمریکای دوای هاتنە سەرکاری ترامپ و چوونە دەرەوەی بریتانیا لە یەکیەتی ئوروپا وەردەگرن بۆ ئەوەی سیاسەتی جەهەننەمیی تیرۆری ناحەزان زیندوو بکەنەوە. لە ڕاستیشدا بۆ پاراستنی "بەرجام" کێ هەیە دژ بە مەلاکان بوەستێت؟ بۆ مەگەر لە عیراق و سووریا و لوبنان وەستاون!

شەممە، ٢٠١٧/١١/١١

خەمی بارودۆخی سیاسی باشووری کوردستان کەم بوو، وا بوومەلەرزەی ڕۆژهەڵات و باشووریشی هاتە سەر. هەواڵەکان دۆخی گەلێک خراپی ناوچەکە دەردەخەن بە ژمارەیەکی زۆری کووژراو و بریندار و ئاوارە و ماڵوێرانەوە. حکوومەتی ئێران لە جیاتی ناردنی خێرای یارمەتی، بە ڕۆژنامەکانی تارانی گوتووە مانشێتی ڕۆژێک دوای بوومەلەرزە بە کوردی بنووسن! چادر و پەتوو نانێرن هیچ، خەڵکەکەشیان کردۆتە چەتە و دەڵێن گوایە و 'راهزنان' ٢٠٠٠ چادر و پەتووی یارمەتییان دزیوە! خوا بتانگرێت، ٢٠٠٠ چادر کێ دەتوانێ بیدزێت ئەویش لەو جادە قەرەباڵغانەی ناوچەکە و ئەویش لە بارودۆخی ئێستادا؟ هەمووکەس دەزانێ دز و چەتە و راهزن هەر خۆتانن، ناوی ئەو خەڵکە ماڵوێرانەش دەزڕێنن کە خۆتانی لە پشت بشارنەوە.

ئەوەی جێگەی خۆشحاڵییە دڵسۆزی و هاودەردی و یارمەتی بێدرێغی گەلەکەمانە. بە گوێرەی هەواڵ، خەڵکێکی زۆر لە هەموو ناوچەکانی کوردستان بە هانای لێقەوماوانەوە چوون و لەبەرانبەر کەم تەرخەمی و بێ ویژدانیی بەرپرسانی حکوومەت لە تاران و ناوچەکەدا، بە هەموو شێوەیەک خۆبەخشی و فیداکارییان کردووە. دەستی هەموو لایەکیان خۆش بێت.

کوردانی دانیشتووی دەرەوەش دەبێ لەو مەسەلەیەدا بە هەموو تواناوە یارمەتی خەڵکەکەمان بدەن، بە تایبەت لە ڕێگەی کۆکردنەوەی پارە و ناردنەوەیان بەکەسانی جێ متمانە و دڵسۆزدا.

لەم ناوەدا نابێ باشووری کوردستانیش لەبیر بکرێت کە خەڵکەکەی و بەتایبەت حکوومەتەکەی بەهۆی زیانی بەنداوی دەربەنیخانەوە تووشی زیانی زۆر هاتوون لە کاتێکدا بودجە و پ-ارە لەدەست حکوومەتی ناوەندیدایە و ئەوانیش تا بحەشدی شەعبی بوەستێت بە بەنداو و مەنداوی نادەن!

سێ شەممە، ٢٠١٧/١١/١٤

حکوومەتی هەرێم لەژێر گوشاری زۆری عیراق و وڵاتانی دەرەوەدا ڕایگەیاند کە ڕێز لە بۆچوونی دادگای فیدراڵی عیراق دەگرێت کە گوتبووی هیچ پێکهاتەیەک مافی جیابوونەوەی نییە. ئەوە بە ڕوونی، دیزە بە دەرخۆنە کردنی ئەنجامی گشتپرسییەکەی مانگی ڕابردوو سەبارەت بە سەربەخۆییە. من ئاگاداری وردەکاریی ڕاگەیاندنەکەی حکوومەتی هەرێم نیم بەڵام وێدەچێت جێگەی ڕەزامەندیی لایەنە نەیارەکان بووبێت و عەبادی دەست بەجێ گوتوویەتی ئەوە بە واتای کۆتایی هاتن بە گشتپرسییەکەیە. ئەگەر ئەوە ڕوویدابێت کە دڵنیام ڕوویداوە، بۆ من جێگەی داخێکی زۆرە بەڵام وێدەچێت حکوومەت بۆ کردنەوەی دەرگای وتووێژ لەگەڵ بەغدا، هیچ چارێکی دیکەی نەبووبێت. دیارە نە حکوومەتی هەرێم و نەهیچ کەس و دەزگایەک ناتوانێ گشتپرسییەکە، وەک ئیرادەی ٩٠٪ی گەلەکەمان، هەڵوەشێنێتەوە، بەڵام هیچ نەبێت بۆ ئێستا و داهاتوویەکی نزیک ئەو خەونە تەعبیری پەیدا نەکردووە.

چوارشەممە، ٢٠١٧/١١/١٥

هەواڵی یەکگرتنی سوپای تورکیا و ئێران بۆ لێدانی کوردەکانی باکوور لە قەندیل ڕادەگات. کێشەی کورد ئەو دوو هێزە دژبەیەکەی یەک خستووە و وەک لە پەلاماردانی باشووری کوردستاندا بینیمان، خەریکن لەو بوارەشدا کاری هاوبەشی سوپایی دەکەن. شەڕی قەندیل زۆر خوێناوی دەبێت. دڵنیام وڵاتانی ڕۆژئاواش دژیان ناوەستن خۆ ئەگەر یارمەتیشیان نەدەن! ئەمریکا لە ڕەققە و لە زۆر شوێنی سیکەی سووریادا، ماری بە دەستی یەپەگە گرت و چەشنە هاوکارییەکی کردن، بەڵام هیچ هۆکارێکی مەنتیقی نییە دواتر پشتی ئەوانیش وەک باشوور بەرنەدات. ئەخلاقی سیاسیی وڵاتانی ڕۆژئاوا بە تایبەت دوای هاتنە سەرکاری ترامپ لەوپەڕی نزمیدایە. هیوادارم هۆشیاری و لێزانی کوردی ڕۆژئاوا و باکوور زیاتر لە بەشەکانی دیکەبێت و پێش بینی ئەو ڕۆژەیان کردبێت. گەرچی هەل و مەرج لە ناوچەکە گەلێک ئاڵۆزە و ڕۆژانە لە گۆڕاندایە؛ پێش بینی کردنی داهاتووی ڕووداوە سیاسییەکان لەو کەش و هەوا نالەبارەدا هاسان نییە. نە ئەردۆغان و نە ترامپ پرەنسیبێکی ئەخلاقییان نییە کە بتوانی حیسابەکەتیان لەسەر دابنێیت.

پێنج شەممە، ٢٠١٧/١١/١٦

بڕیارە لە چەند هەفتەی داهێدا "یاسای باری کەسایەتی" لە پەرلەمانی عێراق خوێندنەوەی دووهەمی بۆ بکرێت. بەگوێرەی یاساکە، تەمەنی بەشوودانی کچان لە ١٨ ساڵانەوە دادەبەزێت بۆ ٩ ساڵ! ئەو هەواڵە گەلێک ترسناکە. لە ژێر سایەی لەلاکانی ئێراندا دواکەوتوویی لە ناوچەکەدا برەوی زۆری سەندووە. مەلاکانی ئێران ئەوەی لە ئێران بۆیان نەکرابێت، بە عێراقی گوێ لەمستی خۆیانی دەکەن و دیارە بۆ بڵاوکردنەوەی ئەو ئیرتیجاعە لە سووریا و لوبنانیش کاریان کردووە. هیلالی شیعەی ئامانجی مەلای قوم و مەشهەد زبڵدانێکی کۆمەڵایەتی دەبێت کە بۆگەن و بۆساری دەگاتە لای خوداکەشیان.

دووشەممە، ٢٠١٧/١١/٢٠

دوو سێ ڕۆژ پێش ئێستا کۆبوونەوەیەک لە نێوان دوو حزبی سەرەکی کوردی ڕۆژهەڵات و چەند حزبێکی بچووکی ئێرانی لە شاری کۆڵنی ئاڵمانیا بەڕێوە چووە و لە کۆتاییدا بڕیارنامەیەک دەرکراوە کە ناوەرۆکەکەی بۆ من سەمەرە دەنوێنێت. هەست دەکەم حزبی دیمەکراتی کوردستان (حدک) و کۆمەڵەی شۆڕگێڕی زەحمەتکێشانی ئێران لەژێر کارتێکەریی هەل ومەرجی خراپی سیاسی لە باشووری کوردستاندا، کوتووپڕ دەستیان لە هەندێک بنەما و پرەنسیبی پێشووی خۆیان هەڵگرتبێت و بە یەکجاری بۆ ئێرانییەکانیان دانەواندبێت.

بە گوێرەی ناوەرۆکی بڕیارنامەکە، ئەسڵی گرنگی جیهانی "چارەی خۆ نووسین" لە گەلانی ئێران ئەستێنراوەتەوە و "تمامیت ارضی" ئێرانی لە جێ دانراوە. هەروەها زمانی فارسی وەک "زمانی رەسمی سەرانسەری" پەسند کراوە زمانە نەتەوەییەکان کراونەتە ناوچەیی و خراونەتە پەراوێزی زمانی فارسییەوە. لەوانەش تا ڕادەیەک سەیرتر، دروشمی "خەباتی دێمۆکراتیکی شارستانیانە بۆ تێپەڕینی ئاشتیخوازانە لە کۆماری ئیسلامی " بۆتە بەرنامەی ڕێگای دواڕۆژی خەباتیان و بە ئاشکرا خەباتی چەکدارانە دراوەتە دواوە. من ئەو هەواڵەم لە نووسراوەی برادەرێکی خۆشەویستی خۆمدا چاوپێکەوت و ئەگەر لەوم نەبیستایە وا هەبوو باوەڕ بەو گۆڕانکارییە کوتووپڕانە نەکەم.

ئێستا گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان بۆتە تۆپێکی یاری بەدەست حزبە سیاسییەکانیەوە، دەنا دوای دەیان ساڵ خەبات لە پێناو خودموختاریدا، چۆن ئەو حزبانە توانیان بە بڕیارێکی سەرکاغەز چەندساڵێک پێش ئێستا ئەو دروشمە سەرەکییە لەمێژینەیە بگۆڕن و فێدڕالیزمی لە جێ دابنێن کە لە بارودۆخی دیکتاتۆریەتی ڕەگ داکوتاوی ڕۆژهەڵاتی ناڤیندا خەونێکی بێ تەعبیر نەبێت چ نییە؟ یان ئێستا چۆن جێگری "تمامیت ارضی"یان بۆ سوەربەخۆیی دۆزیوەتەوە و بە خشکە، خەباتی چەکدارانەی ئەو هەموو ساڵەیان کردۆتە گاوگەردوونی خەباتی دیموکراتیکی ئاشتیخوازانە! من خۆم لایەنگری خەباتی چەکدارانە

نەبووم و نیم، بەڵام ئایا حزبەکان بۆ لابردنی ئەو دروشمە سەرەکییە پرسیان بە خەڵک، یان لانیکەم لایەنگران و پێشمەرگەکانی خۆیان کرد؟

چارەنووسی گەلەکەمان بە نووکی قەڵەمی خزبەکانەوە بەستراوە، کە بە هاسانی دەگەڕێت و دەگۆڕێت!

چوار شەممە، ٢٠١٧/١١/٢٢

ڕۆژ لەگەڵ ڕۆژ دوژمنایەتی ئەمریکا و ڕۆژئاوا لەگەڵ کەیانی هەرێمی کوردستان ئاشکراتر دەبێت. وتەبێژی وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا وەک وەڵامێک بۆ داواکاریی سەرەک وەزیرانی هەرێم، گوتوویەتی ئێمە بە پێویستی نازانین لە وتووێژەکانی نێوان هەولێر و بەغدادا وەک لایەنی سێهەم بەشدار بین؛ واتای ڕوونی قسەکە ئەوەیە وتووێژی گورگ ومەڕ پەیوەندی بەخۆیانەوە هەیە! هەر ئەمڕۆش باڵوێزی ئەمریکا لە عێراق لەگەڵ ئالا تاڵەبانیدا کۆبۆتەوە کە هاودەستی عەبادی و یەکەم نەیاری حکوومەتی هەرێمە لە بەغدا. تەنانەت عەبادی ئیجازەی بە وەزیری دەرەوەی ئاڵمانیا نەداوە سەردانی هەولێر بکات. عەبادی بڕیاری کش و ماتی حکوومەتی هەرێمی داوە و ئەمریکاش وێدەچێت بەوە ڕازی بێت.

پەسندی بڕیاری "دادگای باڵای فێدڕاڵی" سەبارەت بە هەڵوەشاندنەوەی ئەنجامەکانی گشتپرسییەکەی مانگی ڕابردوو لە لایەن حکوومەتی هەرێمەوە دەبوایە بتوانێ دەرگای وتووێژەکان بکاتەوە؛ بەڵام داواکارییەکانی ئەمڕۆی دەفتەری عەبادی بۆ دەست بەسەرداگرتنی "دۆسیەی ئەمنی" و "نەوت" وەک بنەما بۆ دەسپێکی وتووێژەکان، ئەوەمان پێدەڵێت کە بەغدا بە پشتیوانی ئەمریکا و دیارە ئێران و تورکیا، هەنگاو بە هەنگاو لە سڕینەوەی دەسەڵاتەکانی هەرێم و تواندنەوەی ناوی حکوومەتی هەرێم نزیک دەبێتەوە و هەر داواکارییەکی لە لایەن هەولێرەوە پەسند دەکرێت دەست بەجێ دوانی دیکەی دەخاتە بەردەم.

خۆ ئەگەر وتووێژێکیش بێتە ئاراوە، دۆخی خراپی ئابووری و نەبوونی یەکیەتی و یەکدەنگی لە ناو حزبە دەسەڵاتدارەکانی کورددا کاری وای کردووە کە حکوومەتی هەرێم لایەنێکی لاواز بێت و نەتوانێت دەسکەوتی هەبێت. خەڵکەکەشمان ماندوون و لە شەڕە دەندووکەی سلێمانی و هەولێر بێزارن.

"ئۆڵد گاردەکان" (تاڵەبانی، بارزانی و نەوشێروان) لە دەسەڵاتدا نەماون بەڵام دەسەڵاتدارانی نوێش نەیانتوانیوە کلیلی چارەسەری کێشەکانی ناو خۆیان بدۆزنەوە. گۆڕان کە دەبوایە لەو ناوەدا ئاڵترناتیڤێک بوایەت، لە هەموان سەرلێشێواوتر و بێ بەرنامەترە. هەر ڕۆژەی بڕیارێکی نوێ دەردەکات کە هیچکام دەرگایەکی داخراو ناکەنەوە و تەنانەت توێژی سەرەوەی گرفتەکانیش ناڕووشێنن. درێژەی ئەو حاڵەتە، دەتوانێ بگاتە ماندوویی زیاتری خەڵک، هەرەسی تەواوی ئابووری، و تەنانەت فەشەل هێنانی حکوومەتی هەرێم.

با دەسەڵاتدارانی حزبەکان هەنگاوی جیددی بەرەو یەکگرتوویی ڕیزەکانیان هەڵێننەوە و دەست لە دژایەتیکردنی یەکتر هەڵبگرن.

<u>**پێنج شەممە، ٢٠١٧/١١/٢٣**</u>

دوێنیساڵیادی مەرگی کاکم بوو و ئەمڕۆ جەژنی لە دایکبوونی کچەکەمە.

ژیان بریتییە لە کۆمەڵێ ڕووداوی تاڵ و شیرین. ژیانی کورد بەداخەوە زیاتر بە یەکەمیان ئاخنراوە و تەنیا لەهەندێک دەرفەتدا شیرینی دەبێتە جێگری تاڵییەکان. ئێمە تەنانەت لە ژیانی شەخسیشدا ناتوانین چێژ لە خۆشییەکی بەردەوام ببینین بێ ئەوەی ناخۆشیەکی کۆمەڵایەتی دەست بەجێ بەربینگمان پێبگرێت و تامە شیرینەکەمان لە دەمدا نەهێڵێت.

من ئەگەر داخی کاکیشم فەرامۆش بکەم، چ جەژنێک دەتوانم بۆ کچەکەم بگرم کاتێ ئەوە هەل ومەرجی ژیانی خەڵکی سەرپێڵ و هەورامان و کرماشان بێت بە دەست بوومەلەرزەی سروشت و زوڵم و بێدادی حکوومەتی ئێرانەوە و ئەوەش ژیانی خەڵکی باشوور بێت بە دەست عەبادی و ترامپەوە؟ خۆ ئەگەر بارودۆخی باکوور و ڕۆژئاواش لە چەند مانگی دواتردا لەوان خراپتری لێ نەیەت! وا ئەردۆغان و ڕۆحانی و پۆتین و ئەسەد کۆبوونەوەیان کردووە و شاد وکەیف خۆش باس لە بڕیارێک دەکەن لەمەڕ داهاتووی سووریا، ئەو شوێنەی کە بست بە بستی بە خوێنی کیژ و کوڕانی کورد ئازاد کرا و وا ئێستا دەدرێتەوە دەست ئەسەد.

کاکەگیان، جوان گیان، تکایە ببوورن لێم، من بەو زنجیرە نادیارانە بەستراومەتەوە و هەر ئەوانەش ناهێڵن برایەک و باوکێکی ئاسایی بم بۆتان. خۆشم دەوێن!

درێژەی هەیە...